

**Ček. rač.: Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in šte. 10.349
za inzerate.**
**Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6**
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

Lzhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

V Ameriko prihajajo poročila o zbiranju japonskega brodogradništva in letalstva v južnih kitajskih vodah pri Formozi in Hajnanu. Amerika bi poslala svoje brodogradnje v Singapoore.

Zagrebska vremenska napoved: hladno in jasno

Politični zapiski

Slovenci v Clevelandu

»Ravnopravnost«, mesečnik za narodno obrambo v Belgradu, prinaša članek o Jugoslovanih v Clevelandu, kjer poroča o zbirki slovenskega publicista Antona Klančarja v Clevelandu, ki je izdal knjigo z naslovom »The Yugoslav Pamphlet Press«. V tej knjigi so zanimivi podatki o Jugoslovanih, zlasti pa o Slovencih. V Clevelandu je po njegovih podatkih kakih 35.000 Slovencev, ki so se tamkaj naselili pred kakimi 50 leti. Poleg njih je v Clevelandu kakih 15.000 Hrvatov in kakih 2.500 Srbov. Medtem je dorasla druga generacija teh naseljenecov. Knjiga ima v prvi vrsti imena teh drugih. Ta rod je prevzel službo na raznih krajih so pravniki, medicinci, časniki, itd. 14 Slovencev je časniki, toda le po 1 Hrvat in Srb, Slovenci imajo 10 zobozdravnikov, Hrvati pa 3. Profesorjev je 20 Slovencev, 3 Hrvati in 3 Srbi. Zanimivo je, da je 40 Slovencev otroških doživljaj, toda le 4 Hrvate in 6 Srbinov. To pomeni, da hočejo doma imeti svoje ljudi. Jugoslovani so šele v drugem rodu postali premožni, medtem ko je bil prvi rod bolj revež. Slovenci so dosegli tudi med Američani velike uspehe v politiki, umetnosti, vzgoji itd. Sodičnik Frank Lovse je ugleden voditelj demokratske stranke, Zorman je skladatelj in pesnik. 6 Jugoslovancev je v občinskem svetu. Mnogo pa jih je v raznih upravnih službah na sodišču in pri policiji. Slovenci imajo kakih 20 milijonov dolarjev premoženja. Največje njihovo premoženje je v 11 narodnih domovih. V Clevelandu izhajata dva slovenska dnevnika, 4 tedniki in 2 mesečnika.

Hrvatska oblast sme nadzirati SUZOR

Hrvatsko upravno sodišče je te dni izdalo razsodbo v sporu med SUZOR-om in bansko oblastjo na Hrvatskem. Zagrebški »Merkur« je namreč dovolil svojim uslužbencem lansko leto enkratni nabavni prispevek, ki ga pa SUZOR ni potrdil, medtem ko je banska oblast sklep potrdila. »Merkur« se je seveda ravnal po odločbi banske oblasti, ki je Merkurju velela, naj ji dostavi v potrdilo vse svoje sklope. Zaradi tega je SUZOR tožil na upravno sodišče, ki je zdaj odločilo, da je banska oblast na Hrvatskem opravljena nadzirati vse delovanje socialnega zavarovanja, v kolikor se tiče banovine Hrvatske. V pristojnost ostredne oblasti spadajo zgolj take zadeve, ki se nanašajo na splošna načela delavskega prava in zavarovanja zaradi svojega posebnega pomena za splošno in državne interese. SUZOR pa vodi nadzorstvo nad delavskim zavarovanjem na Hrvatskem kot organ delavskega zavarovanja za banovino Hrvatsko. V tem poslovanju je hrvatska banska oblast vrhovna nadzorna in instancijska oblast. — V zvezi s tem pa piše »Hrvatski Dnevnik«: »O kompetenci banske oblasti nad SUZOR-om sta bili dve nasprotujoči si stališči. Medtem namreč, ko je banska oblast opravljeno zastopala stališče, da je ona nadzorna in instancijska oblast tudi za SUZOR, v kolikor se njegovo poslovanje nanaša na Hrvatsko, je pa drugo stališče temeljelo na uredbi o prenosu poslov socialnega ministrstva na bansko oblast, po kateri je prenesena na bansko oblast tudi je kompetenca nad Okrožnimi uradi na Hrvatskem in nad Merkurjem, ne pa tudi nad SUZOR-om. Tako stališče pa je bilo skodljivo za gospodarske interese banovine Hrvatske pri dajanju raznih hipoteknih posojil, ker je bilo sporno nadzorstvo banske oblasti tudi nad dajanjem posojil iz denarja delavskega zavarovanja, ki je bil zbran na Hrvatskem... — To je nov dokaz, da je sedanje stanje SUZOR-ja postalo nemogoče. — Nihče si namreč ne bo več upal trditi, da bi smela banovina Hrvatska nadzirati dajanje posojil v kraje drugih Okrožnih uradov, ki so tudi prispevali svoj denar SUZOR-ju. Zato je to vprašanje v obojestranskem interesu treba čimprej razčistiti in SUZOR razdeliti. Sploh ne vemo, čemu glede tega SUZOR-ja toliko mečkanja!

Hrvatska mati Marija Robić

»Zagrebački list«, ki bi njegovi uredniki gotovo želi tožiti tistega, ki bi jim očital, da so kakšni »klerikalni moralisti«, prinaša v zadnji številki poročilo o hrvatskem socialnem tednu ter v njem navaja ime neke Marije Robić, ki je rodila sedmega otroka, ko je prvi že stopal pred oltar. Ta mati je doma iz Buševca pri Turpolju ter je v razgovoru s svojim sinom, kakor navaja list, odkrila skrivnost, kako je pri dobri volji in primerni pridnosti mogla na kmetiji, ki obsega le dva jutra in pol, preživljati mnogostevalno družino. In pripovedovala je iz svojega življenja: »Mučili smo se vsi, pomagala pa je vsa družina, delali smo ves dan, pa sem prehranila otroka za otrokom. Na vprašanje, kako je bilo mogoče, da tako velika družina na takem posestvu ni stradala, je odgovorila: »Kolikor več otrok imamo, tem bolje za nas. Ko malo odrastejo, si med seboj pomagajo. Ko pa mi več ne moremo delati, nam pomagajo otroci. Grunt ne ostane v dobrih rokah. Propadejo le tisti, ki so ostali sami... Tisti pijanci, ki se klatijo od krčme do krčme. Njihove žene ninajo otrok in doma jim je prazno.« — List nato naglašuje, da so prazne marje vse tisto besedičenje nekaterih, češ da so za omejevanje rojstev merodajni socialni vzroki. Da to ni res, dokazuje Marija Robić. Resnica pa je, pravi list, da življenjska sila hrvatskega naroda slabi zato, ker gine v njem vera očetov. Nato se list odločno obrača na hrvatsko javnost, naj posluša Cerkev božjo: »Zakaj danes je jasno, da narode z družinami brez otrok čaka narodna poguba...«

Kdo dela nemire na Hrvatskem

Na zborovanju okrajne organizacije HSS v Zagrebu je govoril dr. Reberski, ki je sporočil, da bodo poslej na Hrvatskem dobili nove vrste ljudski kruh, kjer bo med pšenično moko ena četrtina koruzne moke. Nato je govoril o hujškah, o čemer poroča »Hrvatski Dnevnik«: »Nato je omenil, kako so se prebivalci Trešnjevke pri Zagrebu, razburjeni od raznih plačanih ljudi, upirali ljudskemu kruhu, češ da so v njem otrobi. Pozneje pa so dognali, da je prav ta moka bila kupljena v podjetju, ki njegov lastnik ni Hrvat. In prav ta človek, ki je moka pri njem bila kupljena, je najbolj kritični zoper ta kruh. Ko je takrat na Trešnjevki prišlo do demonstracij, je bilo spet ugotovljeno, da so te demonstracije vodili ljudje, ki so se v vlakih pripeljali v Zagreb in bili plačani za to, da so delali nemire v Zagrebu in v banovini Hrvatski. Če šele pomeno, da je nekega večera v Matici hrvatskih obrtnikov bil nekaj protestni sestanek visokošolcev, ki med njimi ni bilo nič manj kot 60 odstotkov tujecev iz inozemstva, tedaj mora vsakomur biti jasno, komu gre v račun in kdo v banovini Hrvatski izjavi nered.« — Kakor se vidi, se na Hrvatskem zdaj skušajo otestiti tujih komunističnih agitatorjev.

Sijajna zmaga slovenskih katoliških akademikov na univerzi

Odločen nastop proti komunistom na občnem zboru Društva slušateljev juridične fakultete

Ljubljana, 9. novembra.

V petek popoldne je bil na slovenski univerzi občni zbor Društva slušateljev juridične fakultete. V nabit polni zbornišni dvorani je predsednik Vilfan, ki je bil izvoljen lani kot nosilec slovenske liste katoliških akademikov, začel občni zbor.

V uvodnih besedah je poudaril pomen 20 letnice društva DSJF in se spomnil pokojnega dekana dr. Josa Jurkovića in dveh tovarišev, ki so umrli v letošnjem letu.

Iz poročil odbornikov smo zvedeli za plodovito delo, ki ga je odbor opravil za napredek strokovnega društva juristov, pri čemer je glavno delo slovelo na odbornikih, izvoljenih na slovenski katoliški listi. Ugoden vtis je napravilo na akademike dejstvo, da je med meseci društva prosvetni minister in častni doktor pravne fakultete dr. Anton Korošec, ki je naklonil društvu znatno podporo. Enako razumevanje je za napredek društva je pokazala odedniška zbornica, ki je tudi letos naklonila precejšen dar.

Poročilo preglednikov, v katerem je odbor dobil razrešnico s pohvalo, je občni zbor soglasno sprejel.

Pri slučajnostih se je razvila živahna debata o vprašanju univerzitetne avtonomije. Govorniki so v svojih izjavah jasno pokazali in na mnogih zgledih dokazali, da so ravno komunistični akade-

miki tisti, ki univerzitetno avtonomijo izpodjedajo. Ti akademiki hočejo ob vsaki priliki s svojim ilegalnim in protidržavnim delovanjem zlorabiti akademsko svobodo za svoje razdiralne namene.

Spontano ogorčenje vseh narodno zavednih slovenskih akademikov proti komunističnemu zlorabljanju akademskih privilegijev je prišlo jasno do izraza ob resoluciji, ki jo je prebral nosilec slovenske liste katoliških akademikov. Resolucija zahteva odločno borbo proti zločinski zlorabi avtonomije in poudarja, da slovenski akademiki ne bodo dopustili, da bi peščica komunističnih izdajalcev po belgrajskem zgledu terorizirala druge akademike in onemogočala resno znanstveno delo. Resolucija je bila sprejeta z ogromno večino.

Pri volitvah, ki so bile v soboto dopoldne pod predsedstvom univ. prof. dr. Tomšiča Ivana in ob navzočnosti zastopnikov vložnih list, je zmagala z absolutno večino slovenska lista katoliških akademikov z nosilcem Francem Miheličem, cand. iur.

Rezultati volitev so sledeči: Slovenska lista katoliških akademikov 168 glasov (61%); lista J. n. a. d. Jugoslavije 70 glasov (25%); lista marksističnih akademikov 38 glasov (14%).

Marksisti so padli od lani za 25 glasov, lista Jugoslavije pa za 50 glasov.

Volivni izid prepričevalno dokazuje, da so slovenski kat. akademiki daleč najmočnejša in vodilna skupina na pravni fakulteti.

Upokojenci pri min. dr. Kreku

Belgrad, 9. nov. m. Minister dr. Krek je sprejel v svojem kabinetu predstavnike Društva državnih upokojencev s predsednikom tega društva dr. Vrtačnikom in podpredsednikom Društva upokojencev hrvatske banovine dr. Jambrecem na čelu. Državni upokojenci so ministra opozorili na težki položaj državnih upokojencev in ga prosili za podporo pri merodajnih činiteljih, kar jim je minister Krek tudi obljubil.

Fizol bo smel pri nas izvažati le banovinski zavod

Belgrad, 9. nov. m. Minister za trgovino in industrijo dr. Andres je podpisal naredbu o kontroli izvoza fiziola. Po čl. 1 te naredbe se stavlja izvoz fiziola pod nadzorstvo ravateljstva za zunanjo trgovino. Fizol bo lahko izvažal samo PRIZAD, ravateljstvo za proučevanje in organizacije gospodarstva, POGOD in Banovinski prehranjevalni zavod v Ljubljani.

Riževe cene določajo

Belgrad, 9. novembra. AA. V prostorih Privilegirane izvozne družbe je bilo te dni nekaj konferenc, na katerih so razpravljali o vprašanju nabavljanja riža kakor tudi o vprašanju določitve cen. Konferenc so se udeležili zastopniki gospodarskih ustanov, urada za nadzorstvo nad cenami, Prizada in ministrstva za trgovino in industrijo. Na današnji zadnji konferenci je bil izdelan načrt, da se uvede realna cena rižu.

Izmenjan sovjetski časnikar v Belgradu

Zagreb, 9. nov. b. Namesto dosedanjega dopisnika agencija Tass v Belgradu Poletajeva je imenovan za dopisnika sovjetski časnikar Grigorijev, ki se je temeljito seznanil s balkanskimi vprašanji. Grigorijev je bil do sedaj tajnik za tisk pri sovjetskem poslanstvu v Sofiji.

Zdravnik govori: »Iščimo zločince!«

Na socialnem tednu, ki zdaj zboruje v Zagrebu, je dne 4. t. m. predaval tudi vseučiliški profesor dr. Edvard Milosavljevič, predsednik instituta za sodno medicino na zagrebški medicinski fakulteti, ki je obširno obravnaval vprašanje splava. Med drugim je naglašal: »Že prvi splav, lahkomisljeno dovoljen, kar lahko dovede do nevarnih vnetij nežnih notranjih organov mlade ženske... Uzakonjeno uničevanje nosnosti je gotova poguba naroda. Bela kuga je globoko vdira čez prage kmetijskih hiš in uničuje srečo in obstanek posameznih družin. Vsi tisti, najsi že bodo zdravniki, ali sociologi, ali evgeniki ali kakšni drugi laiki ljudje, ki zaradi politike ali pa zaradi osebne koristi zagovarjajo prekinjenje nosnosti iz evgeničnih ali drugih vzrokov, so največji sovražniki naroda, ki je njihovo delo treba javno izgoziti in odločno preprečiti. Ne razpravljajmo dalje o zločinu, marveč iščimo zločince same!«

Prodaja blaga na drobno urejena

Izjava trgovinskega ministra dr. Andresa o novi uredbi

Belgrad, 9. nov. AA. Danes popoldne je minister za trgovino in industrijo Ivan Andres sprejel zastopnike časopisja ter jim v zvezi z izdajanjem uredbe o ureditvi prodaje blaga dal naslednjo izjavo:

Uredba o ureditvi prodaje blaga, ki je bila danes izdana na moj predlog, izpolnjuje občutno vrzel v naši zakonodaji o ovrbovanju prebivalstva. Jaz sem dozdaj pri več prilikah poudarjal potrebo, da se zaradi pravilnega in enakomernega ovrbovanja države z raznimi proizvodi uredi tudi vprašanje prodaje blaga in prepreči njegovo kupičenje tako pri trgovcih kakor tudi pri potrošnikih. Proizvodnja nekaterih predmetov kakor tudi uvoz iz inozemstva sta omejena v sedanjih razmerah, in je zato potrebno, da se tudi njihova razdelitev v državi uredi na način, ki bi enakomerno zadovoljil vse konzumente.

Treba je bilo nastopiti tudi proti raznim spekulacijam med gospodarstveniki in konzumenti. Uredba o pobujanju brezvestne spekulacije je določila kazni za proizvajalce in trgovce, ki jemljejo blago iz prometa in ga kopičijo v spekulativne namene. Toda pri nekaterih proizvodih nam ne zadostuje le predpisati, da je tiste proizvode treba dati v promet, pač pa je prav tako potrebno premet sam ureditvi tako, da bi blago lahko prišlo do vseh konzumentov, ne pa samo do tistih, ki so najbližji in najpremožnejši. V ta namen je bila tudi izdana uredba o ureditvi prodaje blaga. Ta uredba stavlja dvojje temeljnih načel:

1. da proizvajalci in trgovci morejo odkloniti kupcem prodajo blaga, v kolikor bi ti zahtevali blaga nad običajno mero, in

2. da za posamezne vrste blaga minister za trgovino in industrijo sme s svojim odlokom odrediti tudi prodajo pod običajno mero.

Kaj je običajna mera, to čl. 1. uredbi točno pove. Prvo načelo velja za vse vrste blaga, ki so omenjene v čl. 1. uredbi o pobujanju draginje in brezvestne spekulacije. On ima namen pobijati težnje spekulativne, da bi kupili blago, ne omejuje pa prestrbe v normalnem obsegu, ali kakor uredba pravi, v običajnem obsegu. Drugo načelo ima izjemen značaj. Nanaša se na prodajo in potrošnjo in zaradi tega zahteva posebno ureditev, ki bo, v kolikor se pri posameznih vrstah blaga pokaže potreba, predmet posebnih odlokov ministrstva za trgovino in industrijo.

Z ozirom na razpoložljive količine raznih vrst blaga v državi mislim, da izvajanje drugega načela, to je sistema racioniranja prodaje, ne bo dobilo velikega obsega in dvomim, da bi bilo za nekatere vrste blaga, zlasti za tiste, ki se navadno uvažajo iz držav, od katerih smo danes praktično odrezani, racioniranje potrebno, da bi se to razmeroma redko blago v državi moglo enakomerno razdeliti na potrošnike. V vsakem primeru brez resnične potrebe ne bomo uvedli racioniranja prodaje niti ene vrste blaga, ker nam je načelo prodaje v običajnem obsegu, ki ga določa čl. 1. nove uredbe, poročito proti pojavom spekulacije in kupičenju, ki se je elasti v zadnjem času začelo.

Ni petroleja!
Vendar dobite izvrstno svetlobo
Z DOMAČIM GORIVOM!
Stedilna SVETILKA na
ŠPIRIT „LILIPUT“
za 50 svet. kompletna s priborom
250 - din. - Brez razpihanja! - Se
ne kadil, ne žumi. - Zajemajo de-
lovanje!
PETRO-LUX, Zagreb
Radišila 9
Nalveže skladišče petrolejskih svetilk
in rezervnih delov za vse vrste
svetilk.
Srelnemo prodajalce in potnike!
Prospekt pošljemo zastonj in franko

Skofovske konference v Zagrebu končane

Zagreb, 9. nov. b. Ob 6.25 je prispel v belgrajski brzdolom apostolski nuncij v Belgradu msgr. Ettore Felice.

Zagreb, 9. nov. b. Ob pol 12 so se končale posvetovanja škofovske konference, ki se je pričela 7. t. m. Na konferenci so škofje razpravljali pereča cerkvena vprašanja. Po konferenci za javnost ni bilo izdano nobeno poročilo.

Z današnjim popoldanskim brzdolomom sta odpotovala v Slovenijo škof dr. Rožman in mariborski škof dr. Tomažič. Drugi škofje bodo odpotovali pozneje. Zagrebški nadškof dr. Stepinac pa je že popoldne odpotoval v Čakovec po cerkvenih opravilih.

Cene olju bodo znižane?

Belgrad, 9. novembra. AA. V prostorih Prizade je bila danes dopoldne konferenca o vprašanju spremembe cene olju.

Občinski uradi za preskrbo prebivalstva

Občine Ljubljana, Kranj, Maribor, Trbovlje, Celje, Škofja Loka, Jesenice morajo ustanoviti take urade za preskrbo hrane in kuriva

Belgrad, 9. nov. AA. Na osnovi čl. 1 uredbe o izpremembi obstoječih predpisov in novih predpisov je ministrski svet na predlog notranjega, poštnega, kmetijskega in ministra za socialno politiko in narodno zdravje predpisuje sledečo uredbo o preskrbovalnih ustanovah. Občinski uradi za preskrbovanje.

Čl. 1. Za preskrbo prebivalstva s hrano in kurivom bodo v naslednjem imenovane občine ustanovile v roku 10 dni, ko bo ta uredba stopila v veljavo svoje urade za preskrbovanje po predpisih te uredbe.

Čl. 2. Ustanovitve takih uradov za preskrbovanje velja za sledeče občine v dravski banovini: v Ljubljani, Kranju, Mariboru, Trbovljah, Celju, Škofji Loki in na Jesenicah.

Čl. 3. Druge občine tudi morejo ustanoviti svoje občinske urade za preskrbovanje v smislu predpisa te uredbe.

Čl. 4. Ban lahko odloči, da se obvezna ustanovitve občinskih uradov za preskrbovanje razširi tudi na druge občine.

Čl. 5. Ban bo odredil delokrog poslovanja poedinih občinskih uradov za preskrbovanje. Ti delokrogi segajo lahko tudi izven področja občinskih uradov.

Čl. 2. 1. Naloga občinskih uradov za preskrbovanje je, da organizirajo pravilno in nemoteno preskrbo prebivalstva tega delokroga z najpotrebnejšim glede prehrane in kuriva. Zato bodo ti uradi proučevali potrebe svojega delokroga in ukrenili vse potrebno za pravilno preskrbo prebivalstva s hrano in kurivom.

Čl. 3. Pri opravljanju te svoje naloge morejo občinski uradi za preskrbovanje nabavljati, skladiščevati in prodajati poedine stvari bodisi glede prehrane in kuriva. Ti predmeti se bodo prodajali bodisi preko trgovca ali preko obstoječih družinskih organizacij ter nadzorovani pod temi, ali pa preko prodajalnice, ki bi jo občinski uradi za preskrbovanje sami osnovali. Ti uradi morejo po potrebi ustanovljati tudi ljudske kuhinje.

Čl. 4. Občinski uradi za preskrbovanje skrbijo za pravilno razporeditev nabavljene hrane in kuriva. V kolikor bi se pri posrednih predmetih hrane ali kuriva pojavil občuten primanjkljaj, morejo občinski uradi za preskrbovanje v okviru obstoječih predpisov ukreniti potrebno za enakomerno razdelitev potrebščin, s katerimi razpolagajo.

Čl. 5. Obč. uradi za preskrbovanje so samostojne poslovne ustanove dotičnih občin ter imajo svojo upravo, ki odgovarja za pravilno vršitev zapuhanih list nalog po predpisih te uredbe.

Čl. 6. Uprava občinskih uradov za preskrbovanje obstaja iz predsednika in 3 do 6 članov. Predsednik urada je po položaju predsednik občine, njegovega namestnika pa odreja mestni svet, odn. občinski odbor iz vrst svetnikov odnosno odbor.

nikov. Ostale članke odreja mestni svet, odnosno občinski odbor iz vrst svojih članov, kakor tudi gospodarskega uradnika, namestnika delavcev in drugih potrošnikov. Podrobnejše odredbe o sestavi in delu občinskih uradov za preskrbovanje kakor tudi o vršitvi nadzora nad njihovim poslovanjem, bodo predpisale s pravilnikom občine, v katerih se snujejo ti uradi. Ta pravilnik mora odobriti splošna upravna oblast prve stopnje, odn. za mestne občine odobri ta pravilnik ban.

Čl. 3. Nadzorstvo nad delom občinskih uradov za preskrbovanje po mestih vrši ban, v drugih občinah pa upravna oblast prve stopnje.

Čl. 4. 1. Finančno poslovanje občinskih uradov za preskrbovanje je popolnoma neodvisno od finančne dotične občine in finančnih predpisov, ki veljajo za poslovanje občine. Občinski uradi za preskrbovanje bodo vodili posebne računsko knjige o celokupnem svojem poslovanju.

Čl. 5. Za izvajanje svojih nalog bodo občinski uradi za preskrbovanje razpolagali z denarnimi sredstvi, ki jim jih bo dala na razpolago dotična občina iz svojih sredstev. V primeru pomanjkanja teh sredstev jih bo občina dobila s posojilom od direktorja za proučevanje organizacije gospodarstva v svrhu prehrane (direkcija za prehrano, ali kako drugače). Sredstev, ki bi jih občine dobile potem posojila za financiranje občinskega urada za preskrbo, se ne bo moglo uporabiti za nič drugega.

Čl. 6. Za odobritev posojila pri direktorji za prehrano v smislu predhodnega člena občinam ni treba prošiti posebej za odobrenje notranjega ministrstva ali fin. ministrstva. Občine morejo brez posebnega odobrenja notranjega in finančnega ministrstva odstopiti svoje dohodke in davke, v kolikor so prosti in zastaviti svoje nepremičnine direktorji za prehrano kot jamstvo za posojilo.

Čl. 7. Vsi pravni posli, vloge in sodne stvari v zvezi s temi posojili so prosti vseh državnih in samoupravnih pristojbin.

Čl. 8. Občinski uradi za preskrbovanje bodo prodajali nabavljene potrebščine po nabavni ceni, kateri se priračuna dodatki za režijske stroške. Poleg tega imajo občinski uradi za preskrbovanje pravico, da plačajo največ 2% od nabavne cene za doprinos rezervnega sklada, ki služi za pokritje morebitne izgube poslovanja.

Spomenik ustreljenim radikalom

Belgrad, 9. nov. m. V Zaječarju bodo jutri velike narodne slavnosti, ki jih pripravljajo odbor za postavitev spomenika postreljenim radikalnim borcem na Kraljevići leta 1883. Spomenik padlim radikalom bo odkril predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki se je tudi najbolj zavzemal za njegovo postavitev. Poleg predsednika vlade Cvetkovića bodo odkritju prisostvovali skoraj vsi člani kr. vlade in sicer minister dr. Krek, finančni minister dr. Šutej, prometni minister inž. Beslić, minister za pošto, brzojav in telefon dr. Torbar, pravosodni minister dr. Marković, minister za telesno vzgojo Dušan Pantić, kmetijski minister dr. Cubrilović in minister brez portfelja dr. Konstantinović.

Lastnikom odjavljenih radijskih aparatov

Ljubljana, 9. novembra. AA. Vsi lastniki oziroma posestniki odjavljenih ali neuporabljenih radijskih sprejemnih aparatov morajo do 15. decembra 1940 dati te aparate na pristojnih poštah plombirati (zapečatiti). Plombiranje (zapečatenje) se mora izvršiti na način, ki bo onemogočil nadaljnjo uporabo radijskih aparatov brez vednosti pristojnega poštnega urada.

Vse radijske sprejemne aparate, uporabne in neuporabne (defektne), ki do 15. decembra 1940 ne bodo bodisi prijavljeni, bodisi plombirani (zapečateni), bo po tem roku pošta smatrala kot da bi bili brezpravno instalirani. Pošta bo v smislu čl. 8 pravilnika o radijskih aparatih, vse take aparate zaplenila, lastnike (posestnike) pa kaznovala s triletnim zneskom naravnice za uporabo sprejemnih radijskih aparatov. Istotako bo pošta postopala proti vsem lastnikom (posestnikom) plombiranih oziroma zapečatenih radijskih aparatov, ki bi brez vednosti pošte odstranili ali poskušali odstraniti plombo-pečat.

Plombiranje radijskih aparatov se bo izvršilo brezplačno. O vseh podrobnostih plombiranja bodo prizadeti podrobno pojasnila pri pristojnih poštah uradih, oziroma pismonoših.

Osebnosti

Belgrad, 9. nov. m. Za inšpektorja 4. pol skup. 1. stopnje je pri oddelku za trgovino, obrt in industrijo pri kr. banki upravi v Ljubljani napredoval Oton Kette, doslej inšpektor 4. pol. skupine 2. stopnje.

Hitlerjev govor na obletnico narodnosocialistične revolucije

München, 9. nov. AA. DNB. Voditelj Nemčije kancelar Hitler je v svojem včerajšnjem govoru pred zborom svojih najstarejših sodelavcev med drugim dejal:

Dosedanji boj je prinesel edinstvene uspehe. Predvsem glede nemškega narodnega bogastva tako rekoč ni bilo nobenih žrtev. Dosedanji žrtev je morda vsega skupaj nekoliko nad polovico tistih iz vojne 1870—71. Vse ljudstvo smo držali v rezervi zaradi morebitnih velikih izgub. Ostalo je popolnoma nedotaknjeno. Druge materialne žrtev te vojne so čisto brezpomembne. To kar smo dozdaj porabili v municiji, odgovarja samo delu naše mesečne proizvodnje. Zaloge so tako velike, da sem v nekaterih panogah moral celo ustaviti proizvodnjo, ker teh ogromnih količin ni bilo mogoče nikamor porabiti. Sedaj sem proizvodnjo omejil na oni obseg, ki ga smatram za zadostnega za moč, ki nam je potrebna.

Oni drugi nam neprestano groze s svojo veliko proizvodnjo. Avstralijska ima 6 ali 7 milijonov prebivalcev skupaj s Črnci. Hoče pa zgraditi osemkrat več letal kot Nemčija. Kanada ima devet milijonov ljudi, a hoče narediti 12 krat več letal kot mi. Kar se tiče ameriške proizvodnje, je ni mogoče izraziti niti z astronomskimi številkami. Na tem polju ne bi želel biti konkurent. Morem vam povedati čisto zanesljivo edino tole: Nemška proizvodna kapaciteta je največja na svetu in mi je ne bomo zmanjšali, ker danes lahko mobiliziramo sile takorekoč vse Evrope, da pa to lahko storimo tudi na industrijskem polju, mi lahko vsak verjame. Materialna oborožitev je ogromna in je še zdaj začela naraščati. Zato lahko na kratko povem: Mi smo pripravljene na bodočnost kot nikdar dozdaj. Mi smo pripravljene tako glede materiala, kakor tudi glede močstva. Da pa naša vojska izkoristi vsak dan, to ve vsak, kdor je bil vojak. Ta prvi vojaški instrument na svetu se neprestano izboljšuje. Ko pa bo prišel čas velike ofenzive, se nadejamo, da bomo dosegli iste uspehe, kakor smo jih dosegli dozdaj. Vse smo pripravili do podrobnega, da bi mogli hitro in pogumno delati. Prišel bo trenutek, ko se bo ona gospoda, ki zdaj z jezikom osvaja svet, morala zaustaviti pred orožjem, in tedaj bomo videli, kdo je boljše izkoristil čas, mi ali oni. Nemčija je v vsakem oziru s svojimi zavezniki danes zadosti močna, da se lahko postavi nasproti vsaki kombinaciji na tem svetu. Ni nobene zveze sil, ki bi bila dorasla naši. Zdaj se gospodarsko izplačajo vse dolge priprave, ki smo jih izvajali še v mirnem času. Štiriletni načrt, ki smo ga zdaj podaljšali za novo dobo štirih let, nam je dal mnogostevilne zaloge. Angleži pa so to dobro vedeli. Ta načrt je imel nalogo narediti nas neodvisne od vsake odcepitve ali zapore. V ostalem pa bomo videli, kdo bo čez kak mesec blokiran, mi ali oni.

Mislil — je nadaljeval voditelj rajha, da je njim na marsikaterem polju začelo predsedati s pretvarjanjem dejstev. Churchill, ki je še pred šestimi ali osmimi meseci izjavil: V tem mesecu smo uničili 50% sovražnih podmornic, v prihodnjem mesecu ni mogel več reči, da je uničil 50%, kajti v tem primeru ne bi ostala niti ena podmornica več. Zaradi tega je bilo v prihodnjem mesecu vsega skupaj 30% in v naslednjem mesecu ni mogel reči, da je uničil 20%, pač pa se je moral zadovoljiti z desetimi. Ta mož, čigar pretvarjanje dejstev nima primera v svetovni zgodovini, je začel spoznavati, da imamo mi zdaj več podmornic, kakor pa smo jih imeli prej. To mora uvideti in verovati, kajti število naših podmornic je zdaj zares mnogo večje. On si predvsem ne more predstavljati, kako se povečuje to število podmornic pri nas. Izjavljali jih bomo mi, te zastopnike mednarodnega kapitalizma. Tudi to bomo doživeli. Nekega dne gotovo več ne bo Churchilla, nemških podmornic pa bo čedalje več. Ko je končno moral sam sebi priznati to dejstvo, tedaj je ta najgenialnejši strateg, ki se je kdajkoli rodil, sklenil preiti na letalsko vojno. Res, to je bila najduhovitejša misel Winstona Churchilla, začeti vojno v zraku z orožjem, v katerem je Anglija nasproti nam najslabša.

Vi veste, da sem jaz leta in leta predlagal svetu, da je treba prenehati z vojno bombardiranja, zlasti civilnega prebivalstva. Anglija je to zavrnila verjetno zato, ker je vedela, kako se bodo dalje razvijali dogodki. Jaz pa kljub temu v tej vojni nikdar nisem vodil boja proti civilnemu prebivalstvu, niti nisem dovolil, da bi se to delalo. V poljski vojni nisem dovolil, da bi se izvedel en sam nočni napad na poljska mesta, ker ponoči posameznih ciljev ni mogoče tako točno zadeti. Zaradi tega sem v glavnem dovoljeval napade samo podnevi in sicer vedno samo na vojaške cilje. Prav isti sem storil tudi na Norveškem, v Holandiji, Belgiji in Franciji.

Tedaj je Churchill, ker je spoznal, da angleška letala podnevi ne morejo preleteti nemškega ozemlja, naenkrat zapovedal nočne napade na civilno prebivalstvo ob Renu in v Westfaliji. Sam sem 14 dni vse to opazoval in sem si mislil, ali je ta človek še pri zavesti. Ko je bila vojna na zahodu končana, sem Angliji še enkrat ponudil roko. Spet so me obsuli z grdimi besedami. Poostriili so se tudi letalski napadi. Jaz sem še dalje čakal. Moram reči, da mi je bilo težko, ko sem po več ko treh mesecih nekega dne tudi sam izdal povelje. Sprejemam boj. Sprejemam ga z odločnostjo, s katero se sprejema boj, ki je »boj do zadnjega možaka«. Oni so hoteli uničiti Nemčijo z letalsko vojno, jaz pa jim bom zdaj pokazal, kdo bo uničen. Angleški narod, ki ga obžalujem, se bo za to lahko zahvalil Churchill. Churchill je začel ta boj s skrajno vojaško nesmotnostjo, kakršne ni imel nikdar noben državnik ali vojskovodja. Začel se je boriti z orožjem, z najslabšim orožjem, ki ga ima in se bori s postojanki, ki so za Anglijo v trenutku, ko smo mi na položajih od Bresta do Trndhjemu, tudi v zemljepisnem oziru neugodne.

To je najslabša postojanka kakršno je Anglija sploh kdaj mogla imeti. Mi bomo ta boj vzdržali. Obžalujem, da bo tudi na naši strani zahteval žrtev. Mi smo si na jasnem o tem, da bi danes kakšno premirje bilo zares samo premirje. Oni se lahko nadejajo, da jaz morda po nekaj letih ne bom več na čelu rajha in da bodo tedaj začeli boj sploščati. Zaradi tega je zdaj moj nujen sklep, voditi sovražnosti do jasne odločitve. Odstraniti je treba nevarnost, da se ne bi v dveh ali treh letih vsa stvar začela znova.

Nemški narod pa končno želi imeti mir in sicer tak mir, v katerem bo lahko delal. S temi ljudmi obstoji samo eno nesoglasje. Eden mora biti premagan. In to v nobenem primeru ne bo Nemčija.

Nato se je Hitler spomnil v boju padlih junakov. Na koncu govora, ki so ga navzočini neprestano prekinjali z navdušenimi vzkliki in odobravanjem, da kaj takšnega to staro mesto narodno socialističnih bojnih oddelkov še ni doživelo, so se neoporehoma ponavljale ovacije navzočnim množicam voditelju rajha. Nazadnje pa je zaorila ob splošnem veselju gromka pesem, v kateri je bila izražena bojevitost odločnosti.

(Hitlerjev govor je bil objavljen že v včerajšnji drugi izdaji.)

Dr. Göbbels o koncu vojne

Kopenhagen, 9. nov. b. »Berlinske Tidende« objavljajo razgovor svojega urednika z nemškim propagandnim ministrom dr. Göbbelsom. V tem razgovoru je nemški propagandni minister izjavil, da bo Nemčija dobila vojno proti Angliji najkasneje do meseca aprila prihodnjega leta. Spomladi bo vojni položaj popolnoma drugačen in tedaj ne bo nič več govora o 50 odstotni zmagi.

Berlin, 9. nov. t. Stefani. Tukaj javljajo, da je bilo do sedaj od 50 ameriških ruševic, ki so bili prodani Angliji, potopljenih že 6. Dva sta bila uničena od nemških bombnikov. 4 pa so bili potopljene, ko so spremljali angleške trgovske ladje iz Amerike v Anglijo.

Churchillov govor

London, 9. nov. t. Reuter. Ministrski predsednik Churchill je danes govoril na banketu londonskega župana. Churchill je med drugim dejal:

Poročila s štirih bojišč

(Nadaljevanje s 1. strani)

Cipru je pristalo veliko 4 motorno italijansko letalo »Savoia 82«. Italijanska letala so napravila izvidniške polete nad angleškimi postojankami. Iz Kenije in iz Palestine ni nobenih posebnih novic.

(Italijanska poročila glej zgoraj v italijanskem vojnem poročilu pod naslovom: Grška fronta.)

General de Gaulle v Afriki

Brazzaville, 9. nov. t. Associated Press: Moštvo francoske podmornice »Poncelet« je samo potopilo svojo ladjo, ko je prišla v bližino Port Gentil v Gabonu, kjer pa že vlada general de Gaulle. Oborožene sile gen. de Gaullea uspešno napredujejo pri Libreville, ki je še edino pristanišče francoske Zahodne Afrike, ki je v rokah pristašev francoske vlade v Vichyju.

Nad Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 9. nov. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Nemška bojna letala so nadaljevala s povračilnimi napadi. Ponoči so bili izvedeni napadi na London. Po napadih, ki so bili izvedeni podnevi, so sledili nočni napadi, ki so bili zelo uspešni. Zadetih je bilo mnogo skladišč za življenjske potrebščine, kakor tudi domi. Razen tega so naša letala napadla ob vzhodni angleški obali razne kraje. Napadi so bili izvedeni dalje na letališča v grofiji Norfolk in Yorkshire. Zadetih so bili hangarji v bližini teh letališč. Ponoči so naši letalci bombardirali industrijske objekte v Birminghamu in Coventryju kakor tudi pristaniške naprave v severni Angliji. Nastale so številne eksplozije.

Bojni oddelki, ki jim poveljuje maršal Kesselring, so izvedli uspešne napade na kraje ob vzhodni angleški obali ter na konvoje in ladje. Sovražnik je pretrpel veliko škodo. Zadetih je bilo šest trgovskih ladij s skupno tonažo 34.000 ton. Te ladje so se potopile. Razen tega je bilo poškodovanih še 7000 ton drugih ladij. Lahko se smatra, da so tudi te potopljene. Težko je bila zadeta 10.000 tonska križarka. More se smatrati, da je tudi ta križarka izgubljena. Težko je bilo poškodovanih pet trgovskih ladij. Poškodovana je dalje 10.000 tonska križarka in še štiri manjše trgovske ladje.

Na Atlantskem oceanu zahodno od irske obale so nemška letala potopila dve trgovski ladji s skupno tonažo 9000 ton. Ob izlivu reke Temze je bila prizadeta velika škoda na pristaniških napravah.

Nadaljujemo s polaganjem min. Ponoči so sovražna letala letela nad nekaterimi pokrajinami Nemčije in vrgla gotovo količino bomb. Bombe so padle na Stuttgart in še na nekatere manjše kraje v Württembergu. Stvarna škoda

Globoko smo hvaležni Willkieju in republikanski stranki, ki nam je obljubila pomoč. Globoko hvaležni Rooseveltu za njegovo najnovejšo obljubo, da nam Amerika odstopi polovico svoje ogromne proizvodnje orožja. Anglijo navdaja nezlomljiva volja do zmage. Velikih obljub ne bom dajal, toda vsi vedo, da je uspeh junaškega zadržanja še vedno bila zmaga. Anglija bo sedanjo stisko preživela. Ne samo ona, marveč vsi narodi, ki so z njo držali in še z njo drže, in za katere se Anglija sedaj bori v tem strahovitem boju. To so Avstrija, Čehoslovaška, Poljska, Norveška, Belgija, Nizozemska, Francija in sedaj še Grčija. Zakaj Anglija ni prevzela napadalne pobude v bojih proti sovražniku? Ne pozabite, da je naša proizvodnja orožja šele v začetku drugega leta in da so naše velikanske tovarne, ki smo jih začeli graditi ob izbruhu vojne, šele sedaj začele proizvodnjo v polni meri. Nemčija svoje orožne proizvodnje ne more več zvišati. Dosegla jo je v četrtem letu svoje štiriletnke. Nas čaka naloga, da svoji premoči glede sposobnosti našega orožja dodamo sedaj še številčno premoč. To se bo zgodilo s pomočjo našega delavstva in s pomočjo od onstran morja, iz Amerike, od koder smo že sprejeli velike količine orožja. Sovražnik nas hoče odrezati od sveta, za to moramo napeti vse svoje sile, da ohranimo premoč na morju in s tem nadzorstvo nad našimi pomorskimi cestami.

Na koncu je Churchill sporočil »junaškemu grškemu narodu« pozdrave in dejal, da »Anglija radevolje kljub lastnim skrbem daje Grčiji največ pomoči, kar je zmora.« Anglija bo nadaljevala udrihati po svojem nasprotniku, dokler da ga ne ne bo dosegla roka pravice.

Govor bivšega angleškega poslanika v Nemčiji

London, 9. nov. t. Reuter. V Lincolnu je govoril bivši angleški poslanik v Berlinu sir Neville Henderson. V svojem govoru je med drugim dejal, da je »Nemčija sedaj izgubila zadnjo možnost, da to vojno dobi«. On da ne spremeni svojega mnenja, ki ga je objavil ob izbruhu vojne v septembru lani, ko je dejal, da če Nemčija vojne ne dobi do junija 1940, bo izgubila zadnjo priliko, da jo sploh dobi. Res je, je rekel Henderson, da bi bila Nemčija v juniju vojno skoraj dobila, toda Anglija se mora za svojo rešitev zahvaliti svojemu letalstvu in svoji mornarici.

da ni velika. Poškodovanih je nekaj stanovanjskih hiš, ranjeni pa sta dve osebi.

Pri včerajšnjih spopadih v zraku je bilo sestreljenih 17 sovražnih letal, eno pa je zbila na tla protiletalska artilerija. štiri nemška letala se niso vrnila domov.

Angleška poročila

London, 9. nov. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Ponoči je nemško bombno letalstvo v glavnem napadalo spet London in daljino okolico. Do polnoči so bili nemški napadi precej silni, v drugi polovici noči pa so pojenjali. Bombe so povzročile škodo in zahtevale nekaj človeških žrtev, mrtvih in ranjenih. Bombe so bile vržene tudi na mesta v srednji Angliji in na Škotskem, toda škoda, ki je nastala, je sorazmerno majhna in število žrtev je nizko.

Zasebni Reuterjev poročevalec pa pristavlja, da je zvečer priletelo nad Temzo navzgor najmanj 50 nemških bombnikov, ki so vrgli nekaj bomb, a se hitro spet oddaljili. Dve letali sta bili pri tej priliki sovražniku odstreljeni. V Londonu je bilo porušenih nekaj stanovanjskih hiš, eno pošto postopje in ena šola. Neka bolnišnica je bila le malo prizadeta. Napadi v srednji Angliji so veljali Liverpoolu, nad katerega so nemški bombniki prileteli dvakrat in metali zažigalne bombe.

Danes so nemška letala priletela dopoldne in popoldne, toda v malem obsegu. Metala so bombe v srednji Angliji, na jugovzhodu in jugozahodu. Poročajo tudi o enem samem strmoglavcu, ki se je spustil iz oblakov in streljal s strojnimi. Tudi iz severne Anglije poročajo o bombnih napadih rano jutraj. Trije nemški bombniki so bili sestreljeni, angleških izgub pa ni.

Letalska bitka nad Temzo

K včerajšnji letalski bitki nad ustjem reke Temze poroča letalsko ministrstvo: V popoldanskih urah je skupina 25 nemških strmoglavnih letal vrste »Junkers 87« in »88« napadla neko skupino naših trgovskih ladij v ustju reke Temze. Nemške bombnike je varovala močna skupina lovcev vrste »Messerschmidt«, ki so krožili v visokih višinah. Razvnela se je bitka, ki je trajala 10 minut in v kateri so naši lovci vrste »Hurican« sestrelili 15 sovražnih bombnikov, dva pa poškodovali. Šest nadaljšnih je bilo tudi zadetih in verjetno niso mogli do svojega vzletišča. Bitka je bila v višini 150 metrov.

Skupno je bilo včeraj nad vsem angleškim ozemljem sestreljenih 26 sovražnih letal, razen zgoraj navedenih letal, ki so bila poškodovana. Angleških letal je padlo 6, toda 3 letalci so rešeni.

Stališče Irske

Newyork, 9. nov. AA. DNB. Irski ministrski predsednik de Valera je poslal danes brzojavko predsedniku ameriške organizacije za priznanje irske republike. V tej brzojavki de Valera poudarja, da ima Irsko pravico, da se ne pusti potegniti v vojno. Irsko pripada samo irskemu narodu in irsko ozemlje ne more biti nikomur prepuščeno v vojaške namene, niti v obliki zakupa, niti v kakšni drugi obliki, ne da bi bil irski narod potegnut v vojno. Irsko — je dejal de Valera na koncu brzojavke — bo ohranila svoj trden sklep ostati nevtralna.

Vo na na morju

London, 9. nov. t. Reuter. Admiraliteta poroča, da je podmornica »Sturgeon« potopila dve veliki nemški prevozniki ladij.

Admiraliteta zanika nemško poročilo, da je bil dne 5. novembra uničen konvoj angleških tr-

Protest Jugoslavije zaradi bombardiranja Bitolja

Belgrad, 9. novembra. AA. Pooblaščen smo objaviti naslednje uradno poročilo:

Z ozirom na bombardiranje Bitolja ter v pričakovanju, da se preiskava, ki je v teku, konča, je vlada storila potrebne korake pri vladah v Atenah, v Rimu in Londonu ter razločila ta primer kršitve jugoslovanskega ozemlja od strani oboroženih sil ene vojskujočih držav, katere vojniki so zaposleni na grško-albanski meji.

Kraljevska vlada je opozorila vojskujoče se države na posledice, ki bi jih ponovitev takšnih neljubih dogodkov mogla imeti. Izrazila je upanje, da bodo od njihove strani izdani ukrepi, da se takšni incidenti ne bi več ponovili. Kr. vlada si je pridržala pravico, da po izvidu preiskave pozneje stavi zahteve za pravično povrnitev osebne in stvarne škode, ki je bila s tem bombardiranjem prizadeta.

(To poročilo je bilo objavljeno že v včerajšnji II. izdaji.)

Revmatizem

Pri revmatičnih bolečinah vseh vrst je dosežen dober uspeh s tabletami Tegal. Po strokovnih ocenah, ki so jih dali mnogi zdravniki, med njimi tudi številni priznani zdravniki-profesorji, delujejo tablete Tegal hitro in učinkovito brez škode za srce in ostale organe, če se jemljejo v določenih količinah. Tablete Tegal učinkujejo tudi v zastarelih primerih. Vprašajte svojega zdravnika. En poskus bo prepričal tudi Vas. Zahtevajte v svoji apoteki prave tablete Tegal. Če jih slučajno ni v zalogi, se lahko takoj nabavijo.

Reg. Min. soc. pol. in narod. zdr. št. 1487, 5. II. 1932.

govskih ladij. Ugotovljeno je, da je veliko število ladij ušlo nemškemu strmoglavemu bombniku.

Tretje poročilo admiraltete pravi, da je križarka »Winchester« sestrelila dva nemška strmoglavca »Junkers 87« v ustju Temze v petek popoldne. Ena angleška ladja 900 ton in ena druga s 1.200 tonami sta bili poškodovani. Prva se je potopila, drugo so zavlekli v pristanišče.

Tokio, 9. nov. Domei: Kanadska čezmorska ladja »Empress of Japan« je bila na severnem Atlantiku bombardirana. Ladja ima 26.000 ton, O nadaljnji usodi ladje ni nobenih poročil.

Rim, 9. nov. m. TCP. Italijanska ladja »Luigi« je pretrpela brodolom na Jadranskem morju. Štirje člani posadke so izginili.

Nad Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 9. novembra. AA. DNB: Britanska letala so preteklo noč letela nad Monakom. Čeprav je bilo število teh letal znatno večje kot pa o priliki napada na Berlin, je bila prizadejana vendarle neznatna tvarna škoda. Vojaškega uspeha napadi niso imeli, po razporedu napadov eamih pa se lahko sklepa, da napadi niso niti imeli teže cilja, ker je bilo britanskim letalcem očitno samo do tega, da bi kalili svečanosti nemškega naroda v glavnem nemškem mestu narodno-socialističnega gibanja. Ta njihova namera pa se jim ni niti najmanj posrečila.

Angleška poročila

London, 9. nov. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Angleški bombniki so v pretekli noči v več skupinah leteli nad nemško ozemlje in so bombardirali na različnih krajih razne tovarne in prometna križišča. Podrobnejše poročilo o tem napadu bo objavljeno v posebnem uradnem sporočilu.

London, 9. nov. t. Londonski radio objavlja poročilo letalskega ministrstva, da so angleška letala snoči v trenutku, ko je imel Hitler svoj govor pred svojimi starimi sorbci v stranki v Löwenbräu v Monakovem, priletela nad to mesto in bombardirala vojaške cilje. Nemške radio, postaje zaradi tega Hitlerjevega govora niso oddajale. Angleški bombniki so bombardirali tudi Stuttgart, petrolejske čistilne tovarne v Gelsenkirchenu in pri Nürnbergu, Amsterdam, pristanišča ob Rokavu francosko pristanišče Lorient in 18 sovražnih letališč. Angleški bombniki so v luninem svitu svoje cilje dobro videli in so jih zadeli.

Berlin, 9. nov. t. Stefani. Berlinski tisk podčrtava, da so angleški bombniki, ki so hoteli motiti Hitlerjevo zborovanje v Monakovem, imeli namen ubiti Hitlerja. Se nikdar ni toliko bombnikov prišlo nad Monakovo, pišejo nemški listi. Iz tega se da sklepati, da je bil angleški namen res usmrtiti voditelja in njegove sotrudnike. Ta zli namen bodo Nemci zapisali na račun, ki ga bodo skušali poravnati vboodice.

Prevrat madžarskih »puščicastih križev« preprečen

Budimpešta, 9. novembra. AA. DNB: Državni tožilec je v imenu imunitetnega odbora poslal parlamentu zahtevo, da se odvzame imuniteta petorici poslancev »puščicastih križev« in sicer Virtu, Kovacu, Cziju, Galu in Lilu. Proti vsem bodo uvedli postopanje, ker so pripravljali poskus prevrata in skušali izvesti večkrat poskuse umora in so tudi žalili državnega poglavarja. Posamično sta zlasti obtožena Virt in Kovac, ki sta še letos pripravljala nasilno osvoboditev voditelja »puščicastih križev« Franca Salasija, ki je bil tedaj zaprt v Segedinu. Prav tako so hoteli ujeti kraljevskega namestnika, da bi od njega, kakor pravi obtožnica, izsilili imenovanje Salasija za predsednika vlade. Prav tako so pripravljali umor notranjega ministra Kerestija Fišerja in to naj bi napovedovalo splošni začetek upora, ki bi ga naj spremljala dejanja nasilstva in sabotaže.

Antonescu v torek v Rim

Bukarešta, 9. novembra. AA. Havas: Predsednik vlade general Antonescu bo 12. novembra odpotoval v Rim.

Molotov pride v Berlin?

Budimpešta, 9. novembra. m. Vlado glasilo »Pest Ujszag« objavlja v svoji današnji številki, da prihodnje dni pričakujejo v Berlinu prihod sovjetskega komisarja za zunanje zadeve, Molotova. Istočasno list poroča, da bo 15. ali 20. nov. podpisal pakt o prijateljstvu in nenapadnosti med Sovjetsko zvezo in Japonsko. Veliko pozornost je zbujal tudi kablagram glavnega urednika omejnjenega lista, ki se trenutno mudi v Newyorku, v katerem pravi med drugim, da ponovna izvolitev Roosevelta pomenja novo in veliko okrepitev

možnosti za udeležbo Amerike v sedanji vojni. Amerika želi dolgo vojno. Predsednik vlade Roosevelt skuša istočasno odvrniti Sovjetsko Rusijo od osištih sil. Zato v Ameriki z vsemi sredstvi delajo na tem, da podaljšujejo angleško vzdržnost in ji pošiljajo materialno pomoč. Kljub temu pa Amerika še ni pred neposrednim vstopom v vojno. Amerika bo to storila šele v trenutku, če bi bila Anglija ogrožena od kake neposredne nevarnosti.

Odličen umetniški film

Vdova

z znano dramsko umetnico **Emmo Gramaticco**, lepo **Iso Polo** in prizanim mojstrom moških vlog **Ruggero Ruggeri-jem**. — Film na sijajen način obravnava odnose med snaho ter taščo in tastom in vprašanje, ali ima lepa mlada vdova pravico do ponovne močitve. Igra je podana tako življenjsko resnično, da bo za vsakogar doživetje, ki ga ne bo pozabil.

Istočasno predvajamo domači film

Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani

Predstave ob 10.30 ljudska predstava po znižanih cenah in ob 14.15, 17., 19. in 21.15 uri!

Gospodarstvo

Uredba o reguliranju prodaje blaga

Razmere na naših blagovnih tržiščih so povzročile, da so bile poleg dosedanjih zakonitih ureditev potrebne tudi zakonite norme, ki naj regulirajo varen sektor našega gospodarstva, t. j. blagovno trgovino. V okvir prizadevanj za pravilno razdelitev razpoložljivih blagovnih količin med potrošnike spada tudi najnovejša uredba o reguliranju prodaje blaga, o kateri smo že objavili nekaj podrobnosti pred dnevi v svojih poročilih iz Belgrada. Sedaj je stopila uredba že v veljavo in se glasi takole:

Čl. 1. Producerski (predelovalci), trgovci na veliko, trgovci na drobno in drugi prodajalci morejo odbiti kupcem prodajo življenjskih potrebščin in ostalega blaga iz čl. 1 uredbe o pobijanju dražnje in brezvestne špekulacije, v kolikor jih zahtevajo preko svojega običajnega obsega. Pri osebah, ki kupujejo blago za svojo lastno potrošnjo kot običajni obseg nakupovanja posameznih vrst blaga se smatra obseg nakupovanja teh oseb pred 1. septembrom 1939, vpoštevajoč po tem roku nastale osebe in rodbinske spremembe. Za producente (predelovalce) in trgovce se smatra kot običajni obseg, obseg njih prekrbovanja pred 1. septembrom 1940, vpoštevajoč povečanje ali zmanjšanje obsega njih poslovanja po tem roku.

Za osebe, pri katerih se običajni obseg kupovanja posameznih vrst blaga ne more ugotoviti po predpisih prejšnjega odstavka, bo veljal običajni obseg kupovanja kupca iz tega odstavka z ustreznimi razmerami.

Čl. 2. Za pravilno razdelitev življenjskih potrebščin in ostalega blaga more minister trgovine in industrije za posamezne vrste blaga iz člena uredbe o pobijanju dražnje in brezvestne špekulacije s svojo naredbo odrediti obseg prodaje ali količine, preko katerih producenti (predelovalci), trgovci na veliko, trgovci na drobno in drugi prodajalci ne morejo teh vrst blaga iz člena uredbe o pobijanju dražnje in brezvestne špekulacije. Naredba o odreditvi obsega prodaje ali količin, preko katerih se posamezne vrste omejenega blaga ne smejo prodajati, se bo objavila v »Službenih novinah«.

Ako se pomanjkanje posameznih vrst blaga iz čl. 1 uredbe o pobijanju dražnje in brezvestne špekulacije glede na krajevne razmere pojavi samo na področju kakšne posamezne splošne upravne oblasti prve stopnje, bo ta oblast odredila z naredbo obseg prodaje ali količine teh vrst blaga, preko katerih producenti (predelovalci), trgovci na veliko, trgovci na drobno ter drugi prodajalci ne morejo teh pro-

dajati. O tej naredbi bo oblast brez odloga obvestila bana in jo objavila na običajni način na svojem področju.

Ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je oblast izdala naredbo v smislu 1. in 2. odstavka, je dolžna ista oblast ukiniti izdano naredbo.

Kdor protivno naredbam, izdanim po predpisih odstavka 1. in 2. tega člena proda posamezne vrste omejenega blaga v večji količini odnosno v večjem obsegu, kakor je to določeno za te vrste blaga, bo kaznovan v veleprodaji z zaporom do 6 mesecev in denarno kaznijo do 100.000 din, v maloprodaji pa z zaporom do 3 mesecev in denarno kaznijo do 25.000 dinarjev.

Kdor na enem ali več krajih kupi večjo količino posameznih vrst blaga kot je predpisano z odredbami 1. in 2. odstavka čl. 2. te uredbe, bo kaznovan z zaporom do 30 dni in denarno do 10.000 dinarjev.

Čl. 3. Prepoveduje se producentom (predelovalcem), trgovcem na veliko, trgovcem na drobno, in drugim prodajalcem, da prodajo posameznih vrst blaga iz člena uredbe o pobijanju dražnje in brezvestne špekulacije večje količine na nakup tudi katere druge vrste blaga. Od tega je izvzeta prodaja ohih predmetov, ki se po svoji naravi ne morejo ločiti prodajati.

Kdor protivno prejšnjemu odstavku veže prodajo kakšne vrste blaga na pogoj nakupa katere druge vrste blaga, bo kaznovan v veleprodaji z zaporom do 6 mesecev in denarno do 100.000 din, v maloprodaji pa z zaporom do 3 mesecev in denarno kaznijo do 25.000 din.

Čl. 4. Za pregon kazenskih del iz čl. 2. odst. 4. in člena te uredbe so pristojna redna sodišča, ki bodo postopala po predpisih zakonika o sodnem kazenskem postopku. Nasproti storilcem teh del bodo uporabljali predpisi splošnega dela kazenskega zakonika razen predpisov o pogojni obsodbi.

Za pregon kazenskih del iz čl. 2. odst. 5. te uredbe so pristojne splošne upravne oblasti prve stopnje. Denarne kazni za ta dela gredo v korist ekla za prehrano siromašnih iz čl. 22. uredbe o pobijanju dražnje in brezvestne špekulacije. V primeru neizterljivosti bo zamenjana denarna kazen z zaporno kaznijo, računajoč na vsakih 100 din po en dan zapor. Ta zaporna kazen ne more presežati 30 dni.

Pravovneljavne obsodbe se objavljajo v »Službenih novinah« na strošek obsojene osebe.

Čl. 5. Minister trgovine in industrije je pooblaščen, da v sporazumu z ministrom socialne politike in ljudskega zdravja in pravosodnim ministrom izda potrebna navodila in pojasnila za uporabo te uredbe.

Kino Union Tel. 22-21

Borze

Dne 9. novembra.

Denar

Devizni promet je znašal ta teden na ljubljanski borzi 14.684 milj. din v primeri s 14.528, 19.083, 16.4 in 12.759 milij. din v prejšnjih tednih.

Živinski sejmi

Živinski sejem v Ljubljani 16. novembra. Dogon: 32 volov, 21 krav, 4 teleta, 11 konj, 18 prašičev pršutarjev in 118 prašičev za rejo. Cene: volj 6.50—8.50, krave 4—7.50, teleta 11—13, prašiči pršutarji 12—14 din za 1 kg žive teže. Konji in kobile od 5000—6000 din, prašički za rejo od 250—350 din za glavo.

Živinski sejem v Zagorju ob Savi 4. novembra. Cene: volj 7—9, telice klavne 6—7.50, klavne krave 5—6, prašiči 12—15 din žive teže; krave za plemo 3500—4000, telice za plemo 2500—3500, prašiči za plemo 350—400 din za glavo.

ŠPORT

Današnji šport

Velike konjske dirke

na dirkališču ZSK Hermesa v Ljubljani. Pričetek ob 14. — Dirke se bodo v torek, 12. novembra ob 7 zvečer nadaljevale ob električni razsvetljavi.

Nogomet

V Ljubljani:

Ljubljana : Bratstvo na igrišču Ljubljane ob pol 15.

Jadran : Grafika ob 10.15 v Kozleži. — Predtekma Grafika (jun.) : Mladika (jun.) ob 9.30.

V Celju:

Olimp : Železničar ob pol 15.

V Kranju:

Kranj : Mars ob pol 15.

V Mariboru:

Maribor : Amater ob pol 15.

Spor kolesarskih organizacij

Kolesarska zveza v Ljubljani nam sporoča:

Na izredni seji upravnega odbora SKZ dne 8. novembra 1940 je bilo sklenjeno, da se z ozirom na sprejeto resolucijo Mariborske in Slovenj-graške kolesarske podzveze izda sledeči odgovor: ad 1. Upravni odbor SKZ je na redni seji, ki se vršila dne 6. novembra 1940 sklenil, da se udeležijo pripravljalnega obsega zboru v Belgradu in je o tem takoj obvestil vse kolesarske pozveze;

ad 2. Upravni odbor SKZ smatra, da sklicanje ustanovnega obsega zboru v nobnem oziru ni preuranjeno, ker se na sklicanju tega ustanovnega obsega zboru dela že od meseca junija t. l. Upravni odbor SKZ je po podrobnih in vsestranskih preučitvah sklenil, da je sklicanje takega ustanovnega obsega zboru, zaradi različenja spora v Koturskem savezu neobhodno potrebno. O odstopu g. Jakliča je upravni odbor SKZ obvestil vse kolesarske podzveze in tudi poslal prepis zapisnika redne seje.

ad 3. Upravni odbor SKZ je smatral, da ni potrebno oficijelno obveščati II. podpredsednika tov. Hlejša, temveč je funkcije predsednika prevzel gospod s 18 pravih SKZ I. podpredsednik tov. Vospernik. Upravni odbor SKZ kategorično odbija neosnovane trditve, da so si gotovi funkcionarji u. o. SKZ samovoljno prilastili nadaljnjo vodstvo in odločitve, temveč je upravni odbor soglasno sprejel ostavko g. Jakliča na znanje in vodi posle SKZ popolnoma v skladu s pravili SKZ;

ad 4. Upravni odbor SKZ obsoja neosnovano in lažno predbacanje, ker so vsi sklepi u. o. SKZ bili enoglasni;

ad 5. Upr. odbor SKZ je bil vedno mišljenja, da je potrebno sodelovanja vseh treh nacionalnih

Št. Vid nad Ljubljano

V torek, dne 5. t. m., je g. okrajni načelnik Maršič ob navzočnosti domačih uradov, društev in občinstva z lepim nagovorom izročil tukajšnji, za vzgojo in pouk zaslužni učiteljici gospodični Minki Žirovnikovi red sv. Save. Odlikovanje se je izvršilo pod okriljem Potočnikove čitalnice. — Z ganljivimi nagovori so čestitali gg. kanonik Zabet, župan Erjavec, upravitelj Hladnik, Briški, višji inšpektor Rotar, Erman in učit. kand. Ježkova.

Na splošno željo ponovi Dekliški krožek danes (10. t. m.) ob pol starih popoldne v Ljudskem domu Mlakarjevo igro »Roksana«. Vabljeni zlasti žene in dekleta.

Jesenice

Odlikovanje. V sredo, 6. novembra, je g. okrajni načelnik dr. Ivan Vrečar izročil v župnijski pisarni na Jesenicah odlikovanje red Ju. goslovanske krone 5. stop. g. Josipu Godinu kaplanu na Jesenicah. Gospodu Godinu k odlikovanju prav iz srca čestitamo.

Poroka. Danes se poročita v Sv. Križu pri Kostanjevici gosp. Brgant Jože, celovodja pri Kranjski industrijski družbi, in gđc. Nežka Hribar iz Sv. Križa pri Kostanjevici. Mlademu paru želimo na novi življenjski poti veliko sreče in božjega blagoslova.

Črnomelj

Dela na progi Črnomelj—Vrbovsko so večinoma prenehala zaradi pomanjkanja kredita. Kam z delavci? V tej hudi dražnji bo moral marsikateri delavec obupati, če ne bo imel zasluzka. Kam to gre — kam bomo prišli?

Dražba posestva

Dne 19. nov. 1940 ob 8 h na kraju samem v Vavpči vasi št. 9 pri Dobrniču na Dolenjskem prosovoljna javna dražba kmečkega posestva pok. Jerša Franceta s stanovanjsko hišo, gospodarskimi poslopji in približno 12 ha zemlje. Vzklicna cena 79.070 din. Dražbeni pogoji so na vpogled v notarski pisarni prav iz Trebnjem.

Uredba o ustanovah za preskrbovanje

Končno je prišlo do toliko napovedovane uredbe o ustanovah za preskrbovanje. Uredbo je predpisal ministrski svet in so v njej urejena vsa vprašanja občinskih uradov za preskrbovanje. Po uredbi so občine z večjimi mestnimi naselji obvezane osnovati občinske urade za preskrbo prebivalstva z življenjskimi potrebščinami. Poleg tega določa uredba, da se morajo potrošniške zajednice osnovati pri vseh podjetjih, ki zaposlujejo nad 50 delavcev in nameščencev.

Svrha občinskih uradov in konzumnih zajednic ni zamenjati obstoječih trgovsko in zadržno organizacij v prometu dobrin, kot pravi današnja »Politika«. Naloga občinskih uradov je samo v tem, da se olajša preskrbovanje siromašnih slojev meščanstva v večjih mestih in drugih krajih, svrha potrošnih zajednic pa zavarovati redno preskrbovanje delavcev in nameščencev podjetja, v katerem so zaposleni. Te zajednice nimajo ničesar skupnega s konzumi, katere so imela nekatera podjetja. Uredba ne obvezuje delavcev in nameščencev podjetja, da se morajo preskrbovati pri zajednici in da morajo zajednice odstopati blago po nabavni ceni brez kakršnih koli stroškov. Ravno tako določa uredba, da morajo biti v upravi konzumnih zajednic zastopani delavci in nameščenci, kar daje jamstvo za pravilno delo teh ustanov.

Uvozni in izvozni odbor pri Narodni banki bo eta prenehala s koncem tega meseca. Zato pa se bo pri ravnanju z uvozno trgovino osnoval uvozni in izvozni odbor, ki bo prevzel kompetence odborov pri Narodni banki.

Nov način mletja bo vpeljal po vesteh iz Belgrada že 1. decembra.

Naredba o kontroli izvoza lesa in gozdnih proizvodov je že izdelana in jo je že pretresal svet za zunanjo trgovino, na kar bo predložena trgovinskemu ministru na podpis.

Sol iz Madžarske. Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je dobilo pooblastilo nabaviti si sporazumno z monopolno upravo 5000 vagonov soli. Sol bi dobili v kompenzacijo za tanin, kozje kože in eventualno za sladkorno peso, delno pa bi jo plačali v kliringu.

Kredit Privilegirane agrarne banke. S posebno uredbo je izpremenjen zakon o Privilegirani agrarni banki, tako da bo dajala Priv. agrar. banka pod istimi pogoji, pa na osnovi posebnih odlokov ministrskega sveta kredite ustanovam, katerim je od države, odnosno banovine Hrvatske poverjeno preskrbovanje prebivalstva z življenjskimi potrebščinami in bo za njih prevzemala jamstva.

Likvidacija. Kmetijska hranilnica in posejilnica v Videm-Dobrepolju, r. z. z. n. z.

Globalni kontingent oljaric za potrebe banovine Hrvatske je odrejen po odredbi trgovinskega ministra v sporazumu s kmetijskim ministrom in banom banovine Hrvatske na 48% od skupne razpoložljive količine oljaric.

Iz monopolne uprave. Namesto g. dr. Teodora Robe iz Bitolja je imenovan za člana monopolne uprave dr. Jovan Sajkarevič, zdravnik z Prilepa.

Iz trgovinskega registra v Belgradu. Namesto dr. Milana Hristića in Dušana Milčevića sta bila izvoljena za člana upravnega odbora dr. Stanoje Conić in Mata Vukomanović, oba iz Belgrada. Za prokurista belgrajske tekstilne industrije je imenovana g. Ksenija Asejeva.

Regulacija Mure. Za 28. november je razpisana I. licitacija za regulacijo Mure v obsejni progji od km 98.290 do km 112.100. Proračunska vsota je 587.601.05 din.

Trgovinski register. Pri Lesni industriji Vintgar dr. z o. z. je namesto poslovođe dr. Spillerja-Muysa Francisa vpisan Zupančič Jože, učitelj v Litiji. — Specijacija »Export«, Erna Šala, Ljubljana, Bleiweisova cesta 34, je prenesla svoj sedež na Rake. — Javna trgovska družba »Triglava«, industrija perila in obleke J. Olup in sin v Ljubljani je postala posamična tvrdka »Triglava«, industrija perila in obleke Z. Olup, Ljubljana.

Vpis v zadržno register. Mariborska nakupovalna in prodajna zadruga z omejenim jamstvom v Mariboru, predsednik uprave Lubienski Stane.

Konferenca proizvajalcev in izvoznikov lesnega oglja. Za torek dne 12. novembra je sklicana v Belgradu pri ravnanstvu za zunanjo trgovino konferenca proizvajalcev in izvoznikov lesnega oglja, na kateri bodo razpravljali o ugotovitvi razpoložljivih zalog lesnega oglja v državi in možnosti nadaljnje proizvodnje in izvoza v posamezne države, nadalje o akcijah za povečanje proizvodnje lesnega oglja z ozirom na močniti prodaje na inozemskih trgih.

Proizvodnja smrekovih-jelkovih cepanic za celulozo. Kot znano je bila pretekli mesec v Belgradu konferenca izvoznikov celuloznega lesa, ki je cenila izvozni presežek smrekovih-jelkovih cepanic za celulozo v višini 120 do 130.000 ton, ki bi se razdelile takole: za Italijo po dogovorjenem kontingentu 70.000 ton, za Nemčijo 50.000 ton in za ostale države 10.000 ton. Ravnateljstvo za zunanjo trgovino edaj nujno naproša vsa podjetja, ki se bavijo s celuloznim lesom, da sporoče čimprej pristojnim organizacijam, s katero količino smrekovih-jelkovih cepanic za celulozo bodo predvidno razpolagali do 30. sept. 1941 in za kateri del razpoložljive količine računajo, da ga bodo prodali domačim tvornicam celuloze in katero količino bodo približno imeli na razpolago za izvoz v omejenem razdobju.

ZAHVALA

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob nenadomestljivi izgubi našega predobrega, zlatega ateka, gospoda

VINKA SERONA

učitelj v pokoju

se najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo preč. duhovščini za pogrebno opravilo, g. župniku Svetu, g. Sancinu in g. Rozmanu za poslovilne besede ob grobu, gg. zdravnikom za požrtvovalno zdravniško nego, pevcem Glasbene Matice in Mestni godbi za ganljive žalostinke ter vsem, ki ste blagopokojnega posuli s krasnim cvetjem in ga tako številno spremlili in počastili na njegovi poslednji poti. Prav posebno pa se zahvaljujemo rodbini Lužarjevi za vso ljubezen in požrtvovalnost, ki so jo izkazali našemu ateku in nam, nas tolažili in nam stali ob strani v najtežjih urah.

Ptuj, 10. novembra 1940.

Zaljubljeni ostali.

Sodobne naloge kmečke prosvete

Ljubljana, v novembru. Vsi stanovi so danes zelo vpreženi v borbo za svoj razmah in zdrav obstanek. Časi so taki, da se nihče več ne sme preveč zadovoljevati s tem, kar zna ali pa je podedoval od svojih staršev in ostalih rodov, ki s svojimi skušnjami in spomini obdajajo njegov kmečki dom, njegovo obrt ali pa njegovo podjetje. Svet živi zelo hitro, zlasti pa v današnjih časih. Prav gotovo je, da gremo zelo zanimivim in resnim časom naproti. Naj se sedanji vojni vihar okoli nas konča tako ali tako — prav gotovo je, da bo prav narode v Srednji Evropi čas obnove po sedanji vojni najbolj prizadel. Tudi se bo v vrtincu ohranil samo tisti na površju, ki se bo proti vsem težavam in sunkom zavaroval tako, da si bo ohranil vsaj nekaj možnosti za sodelovanje pri novih oblikah. Vsekdar pa odločuje tisti, ki ima v vsakem primeru več materialnih sredstev za tekmovalstvo pri roki, to se pravi, da se bo naše narodno gospodarstvo, ki sloni v veliki meri še na kmečkem gospodarstvu, na ta preobrat tako pripravilo, da vihar, ki bo odplaval staro, ne bo mogel potegniti za seboj našega ljudstva. Po vojni bo Evropa stremela predvsem za veliko obnovo svoje industrije — kmečki narodi v Srednji Evropi bodo lahko držali korak za močnejšimi sosedi samo tedaj, če bo njihov način gospodarstva čim bolj popoln in sodoben.

Kmet se nikdar ne neha učiti

Prav pogosto se sliši med nami krilatice, da je kmet na svoji zemlji pač najmanj potreben širše izobrazbe. Včasih je celo prav, da naših vasi ne oplazi tista mestna kultura, ki se tako rada ravna po modi in za splošno narodno kulturo itak le malo pomeni. Resnično je, da ima kmet za svoje nadaljnje izobraževanje po ljudski šoli naprej, le malo časa na razpolago. Kadar so dnevi daljši, je tudi več dela pri hiši in na polju; kadar pa so v zimskih mesecih dnevi krajši, je noči še premalo, da bi se zgarani rod dovolj odpočil po težki borbi na grudi.

Toda pri nas se vendarle lahko ponašamo s tem, da je naše kmečko ljudstvo med najbolj naprednimi in najbolj prosvetljenimi. V zadnjih petdesetih letih je naše združništvo našega kmeta zelo izobrazilo in v njem zelo pospešilo zavest skupnosti in socialnega čustvovanja. Ker se mladina v združničnih organizacijah še ne more uveljavljati, pa je po naših farah in večjih vaseh ter mestih še povsod mnogo prosvetnih domov in mladinskih dvoran, kjer se izobražuje in uri zlasti naša kmečka mladina. Naše mladinske organizacije — Fantovska zveza in Prosvetna zveza — so za vse čase, zlasti pa zimske mesece, zmeraj znale sestaviti takšne izobraževalne in prosvetne tečaje ter predavanja, da je iz teh dvoran izšlo že nekaj najboljših kmečkih organizatorjev in javnih delavcev.

Sedaj v zimskih mesecih bo naši kmečki mladini zopet dano, da se bo zbirala po prosvetnih dvorinah. Kar bo mladina čisto za lahkoto in med veselimi delom ujela iz naukov našega časa, to bo moral tudi starejši rod proučevati in dohiteti. Kmetijstvo je najboljše obrat, ker ima najrazličnejše gospodarske naloge. Te pa dnevno zahtevajo v svojih problemih celega človeka. Obrtnik lahko računa z danimi pogoji, ki se mnogo ne izpreminjajo, kmet pa mora biti na svoji zemlji v malem vse, ker mora dnevno odgovarjati vsem potrebam zemlje, z določenimi in tudi nepredvidenimi sredstvi. Izkušenost pri vodstvu kmečnega gospodarstva mora biti toliko, da je v nekem oziru kmet na naši zemlji edini, ki vse potrebe in naloge naše zemlje najbolj pozna.

Vsi veliki spori v svetu pa do temelja pretrsejo vse narode in največje važnosti za usodo naroda je dejstvo, kako se zna narod v takih razmerah znajti. Po vsem izgleda, da se bo sedanje obračunavanje zaključilo z velikim prerivanjem na gospodarskem polju. Za ta primer se mora znati

naš kmet najbolj pripraviti in v tem smislu se naj bi v teh časih tudi izpopolnila vzgoja našega kmečnega stanu in širila prosveta po našem podeželju.

Tudi v kmečkem gospodarstvu odloča kakovost

Ko se je pred meseci zlomila Francija in je bila tako rekoč čez noč ustavljena vsa francoska industrija in trgovina, ki se je razvijala na dotedanjih osnovah, se je med francoskim narodom začela hitro širiti zelo velika propaganda v tem smislu, da se naj sedaj francosko ljudstvo vrže predvsem v proizvodnjo ne toliko velikega števila proizvodov, pač pa v kakovostno delo, to je, v vseh proizvodih naj skuša ljudstvo doseči najboljšo in najbolj priznano kakovost. Po listih so pisali, da bo sedaj francoski narod nekaj desetletij živel ubožno; zato naj obrtniki svoje čevlje in obleke delajo tako močne in trdne, da bodo vzdržali kar največ let. Vsa popravila starine — ki bo postala potrebna — naj francoski obrtniki in trgovci ali stavbeniki in inženirji izvedejo tako kakovostno dobro, da bo držalo deset let in da bodo lahko prihranki naroda šli v drugo smer. Zgodilo se bo, da dijaki s srednjih in visokih šol ne bodo več našli dovolj tovarn in šol, da bi lahko izvajali inženirske in profesorske poklice. Izsolani dijaki in inženirji pa naj gredo nazaj na kmetije, naj gredo v majhne obrtne delavnice in naj tam ustvarijo dragocenosti, ki bodo dostojno plačilo, tako plačilo, da bo lahko živel dostojno francoski narod.

Pri nas v Srednji Evropi bo mladina v praktičnih poklicih našla najbrž še dovolj dela pri

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki boleha na astmi, katarju, na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmana. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2-) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., BERLIN 619, Muggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socialne politike, sanitarno oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933.

delih, ki bodo skrbela za izrabljanje še neodkritih in neizčrpanih bogastev. Toda tudi v tej tekmi bo zmagal tisti, ki bo sposobnejši in bolj oborožen z znanstvenimi obzorji. Prav isto moramo pričakovati v proizvodnji, ki sloni na kmečkem gospodarstvu. Na obsežnem evropskem trgu se bo uveljavljalo predvsem tisto blago, ki bo kakovostno boljše in trpežnejše. Med glavnimi izvoznimi predmeti poljedelske proizvodnje pa sta pri nas les ter sadje in vino. Vse troje pa se bo v novih razmerah vsekakor moralo boriti v veliki tekmi s proizvodi, ki bodo z vso silovitostjo skušali utrditi se stalno na trgu.

Proti temu bomo vzdržali samo tedaj, če bomo svoje blago dvignili na visoko stopnjo v kakovosti, pri tem pa ohranili nizke cene pri proizvodnji. Oboje pa je velik problem, ki zahteva ne samo umnega gospodarja, ampak tudi kmeta, ki ne bo samo dober računar, ampak tudi zelo razgledan po vseh poljih narodne proizvodnje. Kmet se nikdar ne neha učiti, toda tudi v kakovostnem oziru se meja nikjer ne ustavi. V naših časih mora naš kmečki stan s tem zelo računati in še bolj pridno ko kdaj poprej segati po dnevnem časopisju, po svojem strokovnem listu, zahajati na strokovna predavanja, ki jih prireja Kmečka zveza, poseči pa mora tudi po lepi knjigi, ki slika tisto življenje, ki sloni na dnevnih izkušnjah, o katerih pa zopet piše in razlaga strokovna knjiga, ki jo kmečki stan danes tako potrebuje.

vec, ki bo podlaga za vlivanje v bron. S tem je vprašanje spomenika končno veljavno rešeno. Za presojo tega spomenika pa je odločujoče dvoje, kar se vidi posebno zanimivo, če bi ga hoteli vzporediti z že obstoječo realizacijo istega problema, kraljevim spomenikom v Ljubljani. Prvo, kar opazimo, je, da gre v obeh primerih za neodvisne rešitve istega statuaričnega koncepta, kar je tem bolj razveseljivo, ker vemo iz izkušnje, kako uredniška umetniška dela pogosto z neko sugestivnostjo vežejo svobodo tistih, ki podobne probleme pozneje rešujejo. Kalinov kip se prav po osebni umetniški notri prijetno razlikuje od Dolinarjevega in je razveseljivo za zrelost naše sodobne upodabljače umetnosti, da se podobne naloge v dveh tako visoko usmerjenih primerih ne rešujejo po šablonah, ampak po posebnih pogojih, ki so za

Kraljev spomenik za Maribor izdelan

Boris Kalin: Detajl izdelanega modela.

Ljubljana, 9. novembra.

Odbor za postavitev spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Mariboru s tečajnikom gosp. dr. Lipoldom je izročil izdelavo spomenika kiparju Borisu Kalinu v zvezi z arhitekturno ureditvijo trga pred njim, kakor jo je zamislil in predlagal inž. arh. Černigoj. Na natečaju sta dobila prvo nagrado in odbor jima je poveril nalogo. Kipar Kalin je prevzel nalogo, da bo do dne 1. novembra tega leta izdelal v glini celotno statuo ter jo tedaj predložil v končno odobritev žiriji. Tako se je dne 30. oktobra sestalo pri njem v njegovem ateljeju v Lavričevi ulici za Bežigradom odločujoče razsodišče, sestojelo iz predsednika odbora za postavitev spomenika dr. Lipolda, univ. prof. dr. Steleta, ravnatelja Narodne galerije gosp. Zormana kot strokovnjaka ter inž. arh. Černigoja kot projektanta. To razsodišče je spomenik odo-

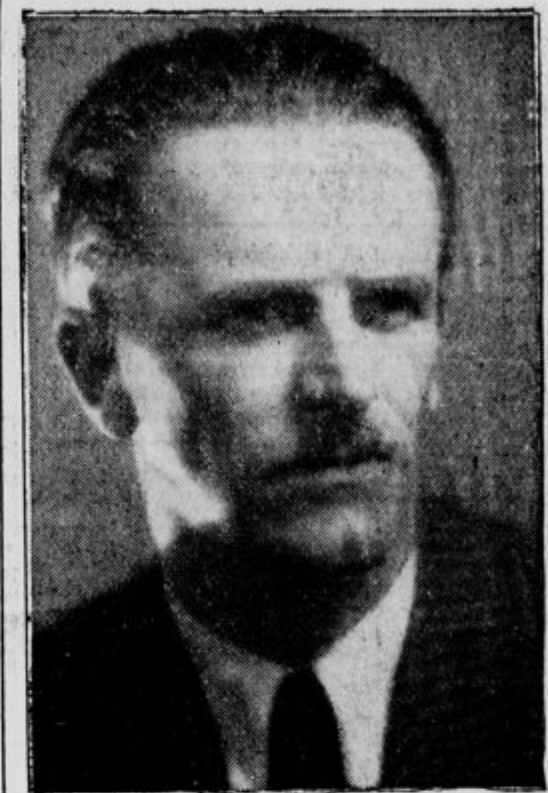
brlilo ter je s tem zadeva z mariborskim kraljevim spomenikom znatno napredovala.

Ob tej priliki sem stopil h kiparju g. Borisu Kalinu v njegov atelje v na novo se gradeči hiši ter si ogledal kip kralja v glini, obenem pa tudi vse predpriprave. V visokem ateljeju stoji tri in pol metra visok konj z jezdecem, ki napravi na gledalca tako nadvse ugoden vtis. Eleganten konj stopa graciozno in veselo, zavedajoč se, da nosi na svojem hrbtu vladarja in zedinitelja narodov v močno državo. Kralj sam pa je upodobljen ne v pokončni drži konjenika, temveč v drži vladarja in zedinitelja, ki s strogim izrazom obraza, toda vendar z neko milino istočasno ter z značilno iztegnjeno roko vabi k svojemu srcu svoj narod. Vladar, resen, dostojanstven, združujoč z ljubeznijo k sebi svoje podanike, je upodobljen v tem obrazu in v drži. V tem se zelo razlikuje od ljubljanskega spomenika s istim smislom, pa drugačno izvedbo, kar je zelo hvalevredno in znak za individualnost umetnika Kalina. Ves kip je komponiran v smislu linij, ki so dane že po podstavu, ter zaključen z okoli arhitekturo in estetsko popolnoma ustrezajočo celoto.

Gosp. Kalin mi je nato dal podatke o svojem delu nekako takole: Ko je prejel za svojo zasnovano prvo nagrado in mu je odbor poveril delo, se je takoj lotil dela ter ga je delal do sedaj, torej od aprila dalje. Intenzivno se je posvetil studiju konjske anatomije ter je najprej izdelal konja v naravni velikosti in ga vli v mavce. Nato je vso kompozicijo izdelal v tretjinskem razmerju z ozirom na celoten spomenik in šele nato je ta razmerja v trikratni povečavi prenesel na nov originalni model, ki je sedaj dovršen in tudi odobren. Sedaj čaka samo še, da ga prelje v mavce, kar je obvezan storiti do 1. decembra, nakar ga bo poslal v več (vsaj devetih) delih livarni Voždovac v Belgrad, kjer je bil vli tudi ljubljanski spomenik. Livarna mora po pogodbi vliati spomenik v nekaj mesecih ter bo vliat spomenik mariborskemu odboru na razpolago že spomladi in ga bodo lahko slovesno odkrili na Vidov dan leta 1941. Tako ni kipar Kalin z rokom nič zamudil. Maribor pa bo dobil odličen slovenski spomenik, na katerega bo lahko ponosen. To se vidi že sedaj iz dela, dogotovljenega v glini.

Izjava univ. prof. dr. Fr. Steleta

Oglasil sem se tudi pri članu razsodišča ozir. odobritvene komisije, univ. prof. dr. Fr. Steletu, ki mi je na prošnjo dal o spomeniku naslednjo izjavo: »Pregledali smo model na določen dan ter ga odobrili. Zdaj čaka samo, da ga kipar odlije v ma-

Boris Kalin, tvorec mariborskega kraljevega spomenika.

en ali drug primer soddločeval. Razlika med Kalinovim in Dolinarjevim kipom ni samo v velikosti, temveč tudi in predvsem v tem, da je Dolinarjevemu, kiparsko izrazito monumentalno zasnovanemu kipu sedaj ob strani postavljen konjenik, ki ga odlikuje neka precioznost, izražajoča se tako v uglajenosti oblik, kakor posebno tudi v portretiranem izrazu kralja, ki je nekako duhovno zanesen. Deloma je poseben karakter Kalinove zamisli odvilen tudi od drugega momenta, ki ga pri presoji ne smemo pozabiti, namreč da je nastal iz celotnega, arhitekturno in kiparsko enotnega urbanističnega, na določen prostor vezanega koncepta, dočim je Dolinarjev nastojal skoraj izključno iz kiparskih interesov in mu je arhitekturna in urbanistična postavitev sledila kot neizogibna podlaga za njegovo (spomenikovo) družabno eksistenco. Kalinov kip bo postavljen na dveh stebrih v precejšnjo višino po davnem, še iz antike znanem načinu dragocenih umetniških poklonov božanstvom in pozneje herojem, tako da bo kot neka dragocenost dvignjen nad vsakdanje obzorje in ga prav ta izjemen položaj v družabnem okolju sili k zgoraj poudarjeni precioznosti.

Draginja v Belgradu

Belgrad, novembra.

Priobčujete cenik jedil in pijač, kakor je v veljavi sedaj v Ljubljani. Te cene so celo v tisti višini, kakor jo določa mestni magistrat, izredno papiricirane ter v primeri s cenami, ki jih plačujemo tukaj v Belgradu, nenavadno visoke. Verjetno je, da velja ta cenik samo za boljše lokale, saj preproste gostilne vendar ne morejo računati beefsteaka z dvema jajcema kar dvajset dinarjev. Človek sne še za dinar kruha in morda še kakšno solato ali kaj aličnega zraven, potem izdamo za preprosto kosilo vsaj 25 dinarjev. Večerja mora tudi in tako zapravi sames zgolj za hrano mesečno tisoč dinarjev, kje pa je stanovanje, kje je obleka, kje razvedrilo, kurjava, kulturne potrebe in zato je kar verjetno, da so lokali v Ljubljani sedaj prazni!

V Belgradu po lokalih sicer ni take draginje, toda v primeri z onimi v začetku tega leta, so cene tudi tu nezno. Vprašanje je seveda, kje kositi, kje večerjati, zakaj ogromne so razlike med recimo restavracijo pri »Srbskem kralju« — če nisi dobro podkovan s tisočaki, ne hodi tja — ali pa med skromnimi muslimanskimi ljudskimi kuhinjami. V prvem hotelu bo znašala večerja kar svojih 200 do 300 dinarjev, če si hočeš količjak privoščiti, v drugih pa si privoščiš skromni Albance kosilo tudi za en dinar, dobi namreč na loju kuhan fižol, v žepu ima kos kruha in za silo je sit. Tako povprečen skromen uradnik tu mora približno plačati za abnoma, to je kosilo in večerjo vsaj dvajset dinarjev, pa še ni dovolj sit. Za isto je plačal prej 12 dinarjev. To pa brez možnosti jedi, brez specialitet, posebnih solat in podobnega. Kruha je še na mizi na razpolago, toda že te gledaja, da ne bi pojedel čez mero kruha, nego samo toliko, kolikor se spodobi Zakuhana je tu še po 2.50 din. v Ljubljani je sedaj kar po štiri. Za večerjo moreš še dobiti za 6 do 7 dinarjev deset čevapčičev, kar zadošča za srednje

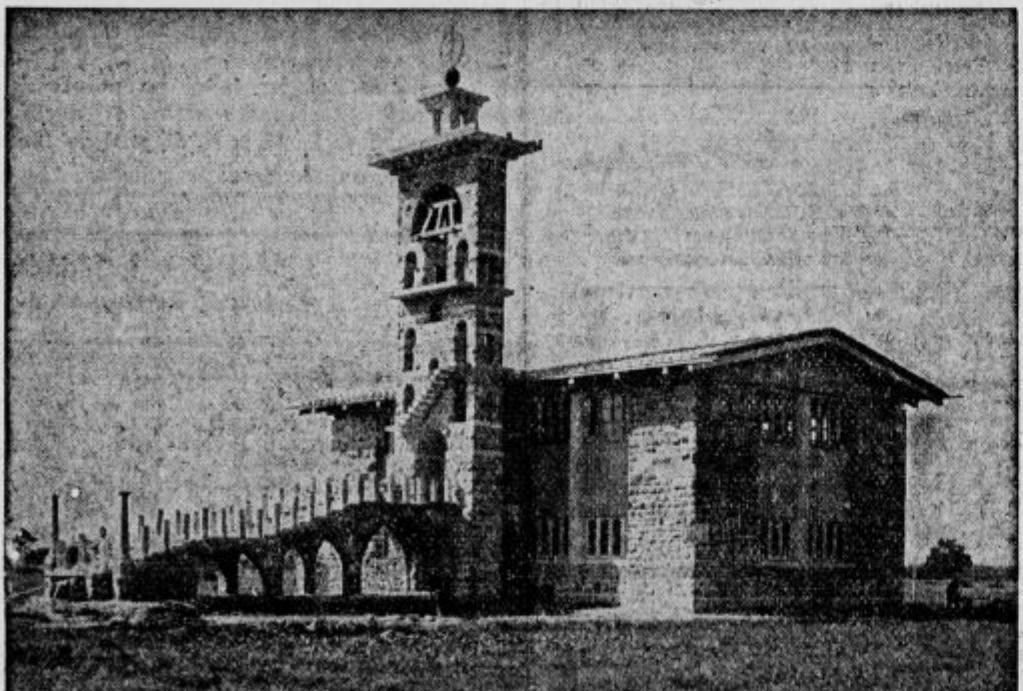
velik želoдец. Vobče je tu življenje za kakšnih 30% cenejše, kakor pa v Ljubljani.

In vendar gospodinjstva z enakimi dohodki tukaj težje izhajajo kakor pa v Ljubljani. Drva, meter in sicer slab merjen veljajo 250 din, dostavljena na dom, čeprav je cena maksimirana na 220 dinarjev. In dobre zveze moraš imeti, ako prideš do količine dveh, treh metrov. Premog po 600 do 800 dinarjev tona, šleski tudi po 800 in ga je prav težko dobiti. Družina, ki si tukaj kupi voz krompirja, velja za premožno: krompir je po 3 dinarje kilogram, drago je tudi zelje, repa, sploh vsakršno tako živilo, ki ga pri nas družine nekaj več kupijo vsake jeseni, da so čez zimo preskrbljene. Tukaj družine kupujejo krompir in podobno sprti in boje se, da bo pozimi tudi po šest dinarjev kg, dasi je bil septembra, ko so ga kmetje kopali, tudi po dva dinarja. Moka in žitni izdelki so po isti ceni kakor v Ljubljani, toda ta je visoka. Sodeč po ljubljanskim cenah, je tukaj na trgu izmed živil za malenkost cenejše le meso. To ta masti sploh ne dobiš. Moraš kupiti najmanj pol kilograma svinjskega mesa, da dobiš četrtil kilograma masti, v trgovini moraš kupiti ne vem koliko druge speerije, da dobiš četrtil kilograma sladkorja ali četrtil litra olja.

Izredna, kar otežuje življenje v Belgradu je višina stanovanjskih najemnin. Ta je bila tudi poprej vedno visoka, zakaj nove hiše »morajo biti rentabilne in stare seveda nič manj. Stanovanjske najemnine bi sedaj rasle v nedogledno višino, da niso oblasti ob pravem času izdale naredbe, ki to preprečuje.

Neverjetno so cene drugim potrebščinam: par templancev 65 din, par novih čevljev od 200 do 300 dinarjev, draga je obleka, da s kakšnimi 1500 dinarji sploh ne smeš misliti na dobro možko obleko. Torej so tu prav take skrbi in prav take perspektive v bližnji bodočnost ter v zvezi, kakor v Ljubljani in po vsej Evropi. C. K.

Cerkev sv. Mihaela na Barju

Pojdimo k Mihaelu! Vsak dan se ponavlja po širnem svetu po vseh cerkvah molitev k nadangelu Mihaelu. Ni ga kristjana, ki te molitve ne bi poznal. Ali se pa vsakdo tudi zaveda, kaj ta molitev pomeni? In prav zdaj, ko je zlega duha že toliko, malone v srcih vseh! Kdo je Mihael? Knez nebeški, vodnik nebeških čet, zmagovalce hudega duha. Strnimo se okrog Mihaela-zmagovalca in bojujmo se za božjo podobo v nas! Kakor miren otok sredi nemirnega morja se gradi na Ljubljanskem barju nova cerkva sv. Mihaela. Šele pred 100 leti se je drznil naseliti se na tej zemlji prvi človek, to pa zaradi veradi velikih vod. Danes živi tam raztreseni do 2000 ljudi. Naseljenci so se morali trdo boriti s silo narasnih vod za svoj pridelek in celo za svoje lesene domove in niso našli mira, da bi se združili k skupnemu delu za svojo umsko in srčno izobrazbo. Šola pač stoji že 40 let. Obenem s šolo je zrasla v srcih tudi misel na cerkev. A ljudje, ki so bili tako daleč od cerkve, so njen pomen premalo poznali, da bi se mogli sami odločiti za žrtve takega podjetja. Pred 6 leti se je

začela opravljati pri zaslanem oltarju v šoli redna nedeljska služba božja za otolarje, katere so se pa brž oprijeli tudi mnogi odrasli. Bilo pa je tesno in pod tujo streho. V načrtu za novo cerkev je bil spodnji prostor določen za prosvetno in vzgojno delo, zgornji pa za bogoslužje.

Pred 3 leti je g. Kosler, veleposestnik barjanski, zapustil toliko, da so se napravili v močvirni zemlji dragi temelji; drugi dobrotniki so pomagali stavbo dvigniti. Toda zmanjkalo je sredstev, da bi se mogli vsi prostori urediti za svoje namene. Tako se sedaj služba božja opravlja v spodnjem prostoru. Navzgor pa vodijo močnejše stopnice v prostor, ki še ni uporaben, dokler Bog, ki je dal, da se je delo začelo in nadaljevalo, ne pošlje dobrotnikov, ki bodo pomagali tudi dokončati. Prisrčno prosimo, pridite na Barje in revnim pomagajte. Bogu posodite in sv. Mihaelu na tehnično božje Pravice položite svoj dar! Prevzišeni g. škof dr. Rožman bo blagoslovil cerkev v nedeljo, 17. novembra ob 9 dopoldne. Srčno vabljeni!

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 10. novembra: 26. pobinkoština nedelja. Andrej Avelin, spoznavalec; Tifon, mučenec.
Ponedeljek, 11. novembra: Martin (Davorin), škof; Menas, m.
Torek, 12. novembra: Martin, papež mučenec; Avrelij, škof.

Novi grobovi

† Na Jesenicah je previdena s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala gospa Katarina Šmrekar, roj. Ježek, stara 76 let. Bila je verna žena in dobra mati. Pogreb bo danes ob pol 4 popoldne na jese- niško pokopališče. Naj počiva v miru! Zalujocim naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrla v cvetu mladosti abiturientka gđc. Milena Osojnik. Pogreb nepozabne pokojnice bo danes ob 3 popoldne v Zlati kapelici sv. Nikolaja, na pokopališču k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Zalujocim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— V Novem mestu sta se pretekli teden poročila gđc. Anica Omahnova, šolska upraviteljica, in gospod Ludvik Blažnik, mešar. Na novi življenjski poti jima želimo obilo božjega blagoslova. kovniku v Ljubljani in v Mladinski založbi.

— Promocija. Promovirana bosta v torek ob 12 za doktorja prava gg. Leo Gerzinič iz Ljubljane in Alojzij Jama iz Podgore pri Ljubljani, Čestitamo!

Odprti je privatno prakso
specijalist

dr. Hribar Miroslav
in ordinira
za živčne in duševne bolezni

od 4. do 6. ure popoldne. Telefon 35-48
Ljubljana, Prešernova ulica 5

Biserna poroka v Trzinu

Danes obhajajo Meršolovi v Trzinu v krogu svoje družine biserno poroko. Šestdeset let je nuna odtar sta se poročila Meršol Franc iz Ziganje vasi in Trzinčanka Jožefa Okorn. Mož ima 85 let, žena pa 79. Dorastlo je devet otrok. Sedaj jih živi še pet. Med živimi je usmiljenka s. Regina v zavetstvu sv. Jožefa v Ljubljani. Tudi drugi člani družine se prav pridno udeležujejo v katoliških vrstah. Kdo ne pozna Zana, ki je cerkveni pevec, in Pavle, pridne raznašalke Bogoljuba in Cerkevne glasnika in drugih katoliških listov! Vse to je dokaz, da sta biserporočena svoje otroke vzgajala v pravem duhu. Družina je živela vedno skromno. Mož, po poklicu čevljar, je delal svoj čas doma za tovarno ali druge večje mojstre. Pri delu so mu pomagali žena in otroci. Pozneje je šel v čevljarstvo tovarno Mally Demberger, kjer je bil v službi, dokler tovarna ni prenehala obratovati. Nato je dobil delo v predilnici. Zaradi bolezni je moral ostati doma. Tako ni prišel niti do skromne pokojnine. Otroci so odšli s treh leti do kromne pokojnine. Pri njima je obstala le hčerka Pavla, da nista čisto osamljena. Za Trzin je to gotovo izreden dogodek, saj do sedaj ne pomnimo, da bi imeli dva zakonca, ki bi doživela šestdesetletno svoje poroke. Naj slavljenca v miru preživita leta, ki jima jih je Bog še odločil!

Univ. prof. dr. KARLO LUŠICKY

predstojnik medicinske klinike v Ljubljani
ordinira razen sobote vsak delavnik
Resljeva cesta 12 od 3-5 ure Tel. 21-48
(Obiske v hišo konziliarno)

Ribniški župan dobil zadoščenje

Kakor sta poročala »Jutro« in »Večernik«, je bil 14. oktobra tukajšnji župan g. Davorin Onič obsojen zaradi brezvestne špekulacije, češ, da je prodajal moko št. 0 po 8,50 din za kg. Obsojen je bil zares, ne da bi bil zaslišan, in je na njegovo pritožbo okolišnje sodišče v Novem mestu to obsodbo razveljavilo. Danes je bila ponovna razprava na istem sodišču, kjer je dobil zadoščenje. Številne priče so izpovedale, da po tej ceni moka ne prodaja, temveč po 5,50 in 5,75 din. Zaslišan je bil tudi strokovnjak, ki je izpovedal, da bi mogel g. Onič prodajati moko po 6,20 din za kg. Med razpravo se je tudi pokazalo, da je g. Onič v korist občanov del moka prevzel in je prodajal v izgubo, samo da je koristil revnejšim slojem. Zaradi tega je Oniča sodišče popolnoma oprostil. Sodil je sodnik okrajnega sodišča Miško, branil pa je obtožena dr. Lavrič.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

— Letni zbor duhovniške tretjredne skupščine za lantavinsko školijo bo v četrtek, dne 21. novembra ob 10 popoldne v avli mariborske bogoslovnice. Tudi sv. Frančišek je svoje brate klical vsako leto v Asijo na skupščino. Zunaj mesteca so brate zborovali na trati; zato imenuje zgodovinar ta zborovanja »kapitel na trati«. Enako vabi tudi odbor vse članke na skupno zborovanje, da se zopet pogovorimo, kako bi širili in okrepi li po Frančiškovo ustanovo tretjreda reda. Skupščina šteje okrog 200 članov, ki so razdeljeni na čirožja po samostanih treh vej Frančiškovega prvega reda; frančiškanov, kapucinov in minoritov. Pod vodstvom in po prizadevanju sedanjega komisarja tretjreda p. Odila Hajnska, se tretjredna ideja v ljubljanski škofiji krasno razvija in krepi. Lavant-

inski skupščini naj prinese nov razmah občni zbor, dec 21. novembra. Zato, bratje, ta dan v Mariboru!

— Pouk nemške stenografije pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2, bo pričel dne 15. novembra. Prijave za vpis se sprejemajo v pisarni zavoda.

V Slovenski Bistrici

Mariborska cesta 40 (v Juhartovi hiši)
je začela izvrševati

zobno prakso
ALBINA FORSTER, dentist-tehnik

— Odkrita beseda k okrnitvi žel. in avtobusnega prometa. K temu članku smo prejeli naslednje pojasnilo: V svojem članku »Odkrita beseda k okrnitvi žel. in avtobusnega prometa...« v Slovenecu štev. 256 z dne 7. XI. t. l. na 9. strani pravi g. dr. Jakob Borko, žel. ravnatelj v poklju, da »hudo greši, kdor eksperimentira; ... kdor uvaja mnogobrojne vlake, pa zopet ukinja...« itd. Ker je očitno namenjen žel. direkciji v Ljubljani, odnose v prvi vrsti podpisane, ki je dosegel, da se je v letih 1937—1939 uvedlo nekaj novih vlakov na raznih lokalnih tujaksoje direkcije, sem primoran izjaviti, da so bili vsi na novo uvedeni vlaki nujna gospodarska, kulturna in socialna potreba prizade- tih krajev, kar pričajo »mnogobrojne« utemeljene pritožbe, ki jih dobiva direkcija državnih železnic v Ljubljani zadnji čas po ukinitvi nekaterih vlakov na lokalnih. Tozadevne pritožbe so pisno gornjega članka vsak čas na razpolago; podpisani pa je pripravljen, mu dati tudi morebitna ustna pojasnila. Če pa je direkcija prišla na odredbo generalne direkcije ukiniti nekatere vlake radi »porasta to- vornega prometa«, ni kriva tega ona niti podpisani, ki se je dosledno upiral ukinitvi vlakov, ki so našemu ljudstvu potrebni. Fr. Hoje.

— Protituberkulozna zveza v Ljubljani je na zadnji seji upravnega odbora sprejela naslednje sklepe: 1. Problem o tuberkulozi na vasi. V tem oziru naj bi se razširila aktivnost dispanzerjev v vaseh. Zato je PZ sklenila prirediti tečaje za zoranike, na katerih naj bi se v izčrpnih referatih razpravljajo to vprašanje. Razen tega je odobren sklep, da se vple- ljejo sestanki učiteljev, kateri bi na podlagi strokovnih referatov pri teh sestankih uspešno pripomogli k propagandi in svoje delo na so- cialnem polju še bolj poglobili. Protituberkulo- zna zveza bo pozivila svoje delovanje v zim- skem času s propagandnimi predavanji, raz- pečevanjem razglednic, brošur itd. 2. Odbor je nadalje sklenil nabavo božičnih razglednic dveh vrst in sicer vsako vrsto po 7.000 komadov. 3. Odbor si je osvojil pravilnik o skla- gu za socialno pomoč revnim jetičnim bolnikom in je sklenil, da votira za socialne sklade pri protituberkuloznih dispanzerjih din 50.000. 4. Sprejet je bil tudi sklep glede razpisa nagrad za higienski tekmovalni 3. krogi. Ko se je odbor določil vsoto din 10.000, ki naj se razdeli med najpotrebnejše kulturne in banovni. Ko to objavljamo, se obhajamo na našo javnost z živo in nujno prošnjo, da te naše akcije vse- stransko in učinkovito podpre tako v moral- nem kakor tudi materialnem oziru, kar bi zagotovilo zaosvojljiv uspeh našemu prizade- vanju.

„Servis biro“

POSTREŽNA PISARNA

— Opereta »Miklavž prihaja«, ki je že na mnogih odrih doživela izreden uspeh, se dobi v Mladinski založbi, Stari trg 30, Ljubljana. Stane 50 din.

— Vabilo. Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani namerava izdati knjigo: Ključ za določevanje rastlin na Slovenskem. spisala dr. A. Piskernik, in vlijudno vabi s tem vse prijatelje narave, naj se na knjigo naroče in naj nagovorijo na to tudi svoje znanee in prijatelje. V prednaročbi stane knjiga din 93, izšla pa bo samo v primeru, ako se bo nabralo dovolj naročnikov, do konca februarja 1941. Naročila sprejema samo založnica in so obvezna. Natančnejše pojasnilo o knjigi se dobi pri založnici.

— Priročnik »Slava Slomšku« čobite v vseh knjigarnah (cena 16 dinarjev).

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 9. t. m. je objavljena »Uredba o nadzorovanju parnih kotlov in posod pod pritiskom« dalje »Sprememba klasifikacije predmetov, postavljenih pod kontrolo cen«. »Pojasnilo glede takse na koloniz- sko vodce«. »Tečaj drž. vrednostnih papirjev pri sprejemanju za kavcijske«. »Odločba o pla- čilnem prometu z Holandsko, Norveško in Bel- gijo«. In Pojasnilo o pobiranju prispevka za narodni zdravstveni sklad od dišečih olje.

Ali ste že naročili „Slovenčev koledar“? Samo še danes in jutri je čas!

— Zaprta cesta. Banovinska cesta I. reda, štev. 14, Dravograd—Slovenj Gradec—Velenje—Šo- stanj—Letuš—Sv. Peter v Sav. dolini, odesek od km 27.000 do km 28.500 skozi Hudo luknjo, ki se nahaja med Gornjim Doličem in Velenjem, bo od ponedeljka, 11. t. m. dalje do preklica, zaradi raz- streljevanja skal za vsak promet zaprta in sicer dnevno od 7 jutraj do popoldne. V ostalem času, to je popoldne, je dovoljena le previdna vožnja. V času, ko bo cesta zaprta, je možen promet med Slovenj Gradcem in Velenjem le skozi Vitanje.

— Starinske predmete, pohištvo, porcelan, ki pe, steklenino, lustre, nakit itd. stalno kupuje trgovina Dorotheum ing. Rovšek, Ljubljana, Mi- klošičeva cesta 12, via-a-vis hotela Union.

BABYMIRA krema

se uspešno uporablja zoper spuščanje, rane, praske, opekline, hraste, lišaje in vse nečistosti kože pri otrocih in odraslih, Naglo suši od potu ali seči vneto in odrgeno kožo. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah po ceni din 10— za skatlico

— Advent se bliža. Najrazličnejše adventne pesmi najdete v pesmarici, ki je pred kratkim izšla na Rakovniku, z naslovom »Svete pesmi«. Brošura izvod stane 6 din, vezan 12 din. Pri večjem naročilu znaten popust. Naroča se na Ra- — Smrtna nesreča vajenca. 7. t. m., v četrtek se je ponesrečil v tekstilni tovarni v Medvodah vajenec 15 letni Kosec Franc iz Medvod. Cistil je stroj, avtomatično se je ekloplil električni vod. Ponesrečenec je padel, parkrat zavpil in se onesve- stil. Vključ 3urnemu poizkusu za oživiljenje, ga niso mogli oživiti. Drugi vajenec je pa komaj ušel smrti.

— Božična igra »Kralj z neba«, ki jo je spisal Edvard Gregorin, član Drame Narodne- ga gledališča v Ljubljani, je naše najpomemb- nejše delo te vrste. V sedmih znamenjih, pol- nih pretresljivo lepih prizorov, je prikazana zgodovinska doba vnebovpijočih krivic, so- vrašstva in trpljenja ljudstva, med katerim se je rodil Kralj miru in ljubezni. Vseposvoda, kjer koli je bila širom po Sloveniji uprizorjena ta igra, nekateri oari jo za božič stalno ponav- ljajo, je pretresla in ganila gledalce do solz božičnega miru in veselja. In v božični dobi našega časa bodo mnogi želeli slišati živo oznanilo, ki ga v tretjem znamenju razode- nejo angeli pastirju na nočnih poljanah: Ro- dil se vam je »Odrešenik! Zato Gregorinovo božično igro »Kralj z neba« odrom glede pri- prav pravi čas priporočamo.

POZORI! Ljubljanci, Mariborčani, Celjani in drugi

Krompir

Vam dobavi na drobno po 1-75 Din za kg. Bel, lep, zdrav, hribovski, zelo od- poren. Naročite dokler je še zaloga (tudi fižol in drugo). — Za vagoške ko- ličine rekordno nizka cena.

Martin Šajnovič — Šafarsko - Ljutomer

— Za sklad Frana Grma, ravnatelja glu- honemnice v pok., so darovali: uprava doma slepih v Zemunu na predlog upravnika gosp. Ramadanoviča din 2.000, društvu gluho- nemih v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani in Mariboru din 600, uprava tovarne Saturnus na predlog g. predsednika Čeca din 2000, gospa Senica iz Zala din 100. Vsem naša najsrčnejša zahvala. Sklad je bil ustanovljen ob 40-letnici gluho- nemnice po zamisli upravnika doma slepih v Zemunu g. Ramadanoviča za poglavitov stro- kovnega študija in vzgoje gluho- nemih. Vljudo- no prosimo še za nadaljne prispevke.

Vse vrste „HERMES“ britvic
dobite zopet v
Drogeriji Hermes — Ljubljana

— Neznani vlomilec so v noči od četrta na petek vdrl v tovarno usnja Neumanna Maura v Samoboru in pokradli raznega orodja in telečjih kož v skupni vrednosti 35.000 din. Lastnik raz- pisuje nagrado 5.000 din listemu, ki bo zlikovca izsledil.

— Predavanje o negovanju kože. Prostor nam ne dopušta, da bi obdelali to temo, am- pak hočemo samo navesti, kaj mora vsaka so-

Prepiši, prevodi, razmnoževanje, korektura. Sesta- vljanje pisem, vlog in prošelj v raznih jezikih. Opra- vljanje vseh poslov in potov po naročilu. Pomoč pri davčnih napovedih in preskrba raznih listin. V vseh slučajih in vprašanjih se obračate na postrež. pisarno „Servis biro“ v Ljubljani, Sv. Petra c. 27/1. Tel. 21-09

proga in mati vedeti, če se hoče brigati za svoje najbližje. Pri opeklinah, ranah, praskah, priščih, lišajih, krastah, potenju, odrgnjenih in vneti koži je odlično sredstvo krema Baby- mira. Uspešno deluje pri dojenčkih, otrocih in odraslih. Ne sme biti gospodinjsva brez kre- me Babymira. Dobiva se v vseh apotekah in drogerijah.

Ženski svet daje
prednost našim
elegantnim, lahkim,
robu, prostim očalam,
katere se nahajajo pri

Žajec LJUBLJANA
PASAJA
NEBOTIČNIKA

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mla- dostno svežost.

Slava vozaškega eskadrona

Vozarski eskadron dravske divizije je prazno- val svojo slavo, god sv. Dimitrija. Slava je bila prav prirčna in slovesna. Domačin kapetan gospod Fr. Furtinger je povabil na slavo številne goste. Slava, ki je bila na dvorišču vojašnice kralja Petra, kjer je bil postavljen eskadron s častniki, so s udeležili predstavniki vojaških in civilnih oblast, zastopniki rezervnih častnikov in podčastnikov, zastopniki Legije koroških borcev in drugi. Slava se je udeležil tudi brigadni general g. Mašič, ki ga je godba pozdravila s koračnico. Katoliški vo- jaški duhovnik in pravoslavni prota sta opravila svoje cerkvene obrede, nakar je imel domačin gos- pon kapetan Furtinger na zbrane vojske lep na- govor, v katerem je poudaril naloge, ki se jih morajo zavedati ob vsakem času. Svoj govor je končal z vzklikom kralju Petru II. Nato so bili povabljeni gostje ljubeznivo pogosteni. Vozarske- mu eskadronu so k slavi čestitali tudi kralj Pe- ter II., knez namestnik Pavle in poveljnik IV. arma- de. Slava je potekla prav prirčno.

Samo še danes in jutri imate čas,

da naročite izredno lepo in koristno knjigo

»Slovenčev koledar«

Že več kot mesec dni opozarjamo cenjene bralce naših časopisov »Slovenca«, »Sloven- skega doma« in »Domoljuba« na bogato vse- bino, ki jo bodo dali uredniki in drugi znani slovenski kulturni delavci koledarju. Članki v koledarju bodo obravnavali vse, kar more za- bavati in koristiti kmetu in meščanu, delavcu, uradniku, advokatu, industrijalcu itd.

Zaradi notranjepolitičnega in gospodar- skega pregleda, ki bodo vsi bogato ilustrirani in katerim bodo dodani primerni zemljevidi, pa bo »Slovenčev koledar« naravnost dokument današnjih dni.

Koledar sam bo za katolike in pravoslav- ne. Dodana bo pa tudi kolona važnejših zgo- dovinskih dogodkov skoraj za vsak dan.

Vsako mesečno koledarsko stran bo kra- sila glava, v kateri bodo trije motivi: na levi strani bo naslikan nabožni motiv, v sredini narodne noše iz različnih slovenskih pokrajin, na desni pa bo naslikan zgodovinski motiv. Desna stran pa bo prihranjena za zapiske.

Koledar stane za naročnike »Slovenca«, »Slov. doma« in »Domoljuba« le 10 din, za nenaročnike 28 din.

Če se na novo naročite na enega teh časopisov, dobite koledar tudi za 10 din.

Za advokate, trgovce, industrijce itd. pa bo dodan

poslovni del koledarja

in sicer k vsakemu mesecu dva lista, primer- no črtana tako, da bo tudi v tem oziru iz- polnjena zahteva, ki so jo izrazili poslovni ljudje. — Koledar s poslovnim delom stane za naročnike omenjenih listov 16 din, za nenaročnike pa 34 din.

Koledar bo imel preko 200 strani in bo 23×30,5 cm velik.

Naročite koledar takoj po položnici ali pa pri našem zastopniku, ali pa pri naših po- družnicah, časa imate le še do jutri do 18. ure.

Ne odlašajte! Naročite koledar takoj!

Ta knjiga spada na mizo vsakega Slovenca!

»Slovenčev koledar«
Ljubljana, Kopitarjeva 6.

Raka

Jutri, prav na svoj godovni dan, obhaja g. Martin Bukovec, župnik na Raki, pet- desetletnico svojega življenja. Rojen v žu- pnijski Trebnje, je bil v mašnika posvečen dne 24. junija 1918. Kapla- noval je v Bohinjski Bistrici, Smledniku, St. Vidu pri Stični, Skocijanu pri Mokro- nogu in v Mirni peči. Dne 2. julija 1931 pa je kot župnik prevzel župnijo Raka. Z lju- domilostjo in dobroto, pa izklesanimi govori in goreto vneto za božjo čast si je g. župnik pridobil srca vseh župljanov. Vse ga ljubi in spoštuje kot svo- jega dobrega očeta. Za njegov god in jubilej mu želi vsa raka župnija, naj mu da Bog doživeti še mnogo jubilejev v zdravju, veselju in zadovoljnosti.

Vodice

Fantovski odsek v Vodich nad Ljubljano uprizori v nedeljo, 17. nov 1940 ob 3 popoldne v Društvenem domu v Vodich tridejansko vojno dramo »Konec poti«. Iskreno vabimo!

skih »Peko« čevljev ter sortirane dameke nogavice in kravate Škoda je velika Oblasti zasledujejo zlikovca, ki mora biti izvežban vlomilec.

Valentin Stanič

Ob stoletnici goriške gluhoemnice

Minila sta komaj dva tedna, ko je praznovala ljubljanska gluhoemnica, ustanova plemenitega ribniškega dekana Ignacija Holzapfla, štiridesetletnico svojega obstoja. Spominjati pa se moramo še drugega moža, ki je ustanovil prvo gluhoemnico na slovenskih tleh. Bil je to naš slovenski rojak Valentin Stanič, ki je pred sto leti baš na današnji dan, 10. novembra 1840 v Gorici v ulici sv. Klare odprl gluhoemnim otrokom vrata v zavod. Ta dan se je zbralo v cerkvi sv. Ignacija na Travniku mnogo radovednega občinstva in odlične gospode k tih sv. maši, ki jo je služil knez in nadškof goriški, František Ksaverij Luschn. Slovesnost je bila zelo ganljiva, zlasti še, ko je prevzeto g. knezoškof po maši nagovoril zbrano ljudstvo in podelil blagoslov gluhoemnim navinam za srečni začetek. Nobeno oko ni ostalo suho.

Zavod za gluhoemne v Gorici je tesno povezan z imenom našega goriškega rojaka Valentina Staniča, ki je bil njegov ustanovitelj. Ta izredni mož pa je bil tudi sicer velik dobrotnik svojemu narodu, zato je prav, da se pomudimo nekoliko več pri tem visoko izobraženem prosvetnem delavcu.

Duhovnik, učitelj, pesnik

Valentin Stanič je zagledal luč sveta 12. februarja 1774 v Bodrežu pri Kanalu v Soški dolini. Prve šole je obiskoval v Gorici in Celovcu, latinske in bogoslovne pa v Salzburgu. Kljub temu, da se je šolal v tujini, je ohranil zvesto srce svoji domovini in materinemu jeziku ter se je že takrat vneto bavil s slovenskim pesništvom. V mašnika je bil posvečen leta 1802, nato pa je prišel na Banjšice, kjer je ostal sedem let. Dolga desetletja pozneje se je še ohranil živ spomin na življenje in delo Valentina Staniča v župniji sv. Duha na Banjšicah. Za vsakogar je imel prijazno besedo in dober svet. Pomagal je ljudem tudi v dejanju. Bil je strog in resen, pa tudi dober in otroško šaljiv. Nikoli ni miroval, nobeno delo mu ni bilo pretežavno. Stari Banjšičarji so se še spominjali, kako so »gospodu odletevali škričci«, ko jim je pomagal ob slabem vremenu spravljati seno. Na poti je ustavljal vsakega človeka, z njim govoril in ga kaj vpraševal. Še dolgo časa potem, ko je odšel z župnije svetega Duha, so govorili stari kmetje: »Stanič je bil gospod, zdravnik, kmet, zidar in mizar.«

Stanič je bil velik prijatelj otrok. V njegovi dobi so bile šole le v mestih in trgih, zato je začel poučevati na Banjšicah sam mladino, pa tudi odrasle mladeniče in dekleta, celo moške. Učencev ni učil le doma, temveč jih je peljal večkrat ven pod kako drevo, kjer jih je učil brati in peti. S petjem je vplival na dobro naravo svojih župljanov. Njegove pesmi, ki jih je zložil za razne prilike, je ljudstvo prepevalo po vsem Goriškem. Pouk je večkrat prekinil s kako šalo in norčijo, douk vedoč, da se morajo mlade glavičke tudi razvedriti in odpočiti. Pogosto je vzel sekuro in hajd z njimi v občinski gozd, kjer so nasekali drva, si jih naložili na ramena in nesli v župnišče in pa vsak na svoj dom. Za svoj god je Stanič povabil vse učence Valentine v župnišče in jih dobro pogostil. Ze takrat je večal otroke tudi v telovadbi, po pravilu »zdrava duša v zdravem telesu«. Po pouku je večkrat vodil otroke na travnik ob Soči: Vsak je bil oborožen z dolgo palico in vaje so se pričele. Korakali so na vse strani, da je bilo veselje. Mladi vojaki so se razdelili v čete in vojna se je začela. Na gričih so bile trdnjave: Mantua, Verona itd. Stanič je stal v sredi in zapovedoval obema stranama, prijateljski in sovražni. En oddelek je naskakoval trdnjavo, drugi jo je branil. H koncu bitke je Stanič navadno parkrat ustrelil iz samokresa. Po končani bitki je odmeril določeno število korakov in zaklical: »Kdor bo prvi pri meni, dobi šestico. Teci!« Skakali so tudi čez jarke in ovire; kdor je skočil najdalje, je dobil darilo. Svoje učence je vadił tudi v plavanju in izbiral rad nevarne globločine, pri tem pa jih je navezal na mehurje in vrvi. V tisti dobi ni bilo slovenskih šolskih knjig, toda Stanič si je znal pomagati. Na Banjšicah si je sam uredil svojo tiskarno; tudi šolsko opravilo, celo šolske klopi je sam izdeloval. Tukaj in pozneje v Ročnju je mnogo knjig sam spisal, natisnil in zvezal ter razdelil med ljudi, tako: Križev pot, Sacris solemniis, Stabat mater itd. Stanič je bil skromen slovenski pesnik, ali, kakor se sam imenuje »pevec«. V pesmi »Na moje šolarje in šolarce«, ki je pridelana šolski knjižnici, pravi:

S' ošte enkrat veselilo,
morte zdaj se rad' učiti.
K dobrim' nucat to mlad'

Vikar v Ročnju

Kakor v Banjšicah je bil Stanič priljubljen tudi v Ročnju. Tudi tukaj je ustanovil šolo in preskrbel potrebne knjige. Z vsakim človekom, revnim in imovitim, je bil enako prijazen. Nikoli pa ni prestopil tujega praga, razen če ga je klicala dolžnost. Sam je imel precejšnjo kmetijo in redil mnogo živine. Nikdar ni miroval ter delal dan in noč. Živel je zelo zmerno, vendar je lepo pogostil vsakega, kdor ga je obiskal. Ljudem je znal vcepiti veselje do petja. Njegovi župljani so mu bili tako hvaležni, da so ga ob nedeljah in praznikih čakali pred župniščem in ga s petjem spremljali v cerkev. Pesmi in napeve je zlagal sam, kakor njegov kranski rojak Blaž Potončnik.

V Ročnju, ki še danes slovi zaradi plemenitega in zgodnjega sadja, je Stanič začel gojiti sadnjero in jo visoko povzdignil. Napravil je drevesnice ter učil staro in mlado cepiti. Vsem je hotel pomagati. Gospodarje je učil, kako naj sejejo in sadijo, kako naj stavijo hiše in hleve; gospodinjam je razlagal, kako naj skrbijo za domačo živino, pečejo kruh, vzgajajo otroke itd. Kmalu po njegovem prihodu v Ročnj so zadele slovenske dežele hude nadloge: vojna, lakota in razne bolezni. Takrat je Stanič celo kose cepil. Najhujša lakota je bila pozimi od leta 1816—1817 in naslednjo pomlad. Bilo je tako splošno pomanjkanje in ubožstvo, da so si ljudje kuhali travo in koprive. Mnogo jih je od gladi pomrlo. Takrat je Stanič zložil molitev, ki so jo molili v cerkvi: »Oče, sila nas mori! Otroci ino stari od lakote konce jemljejo. Vsi skoraj obupani ne moremo ne delati, ne moliti.« Stanič je noč in

dan premišljeval, kako bi preskrbel stradalajočim dela in kruha. Napisal je prošnjo na avstrijskega cesarja Franca, da bi dal postaviti kanalski most na Soči, ki je ostal porušen še iz francoskih vojn. Ročnjcem bi bilo s tem mnogo pomagano. Svojo prošnjo je sklenil z originalnimi stih: »Uns drückt Not, — Franz, gib Brot! — Sonst o Gott! — Schneller Tod!« (Nas pritiska sila — Franc, daj kruha! — Sicer o Bog! — Hitro smrt!) Ko je nato Stanič poleti 1817 našel prvi žitni klas, ga je prinesel v cerkev, vtaknil v monštranco in dal blagoslov zbranim vernikom. Vsa cerkev je zajokala ob tem ganljivem pogledu.

Stanič — planinec

Valentin Stanič je že v svojih študijskih letih v Salzburgu rad hodil na planine. Bil je tudi na Velikem Kleku (Großglockner), kar je bilo v tisti dobi zares nekaj izvanrednega. Pozneje kot kaplan v Banjšicah je prebival vse pomembnejše vrhove v Julijskih Alpah in se je 21. septembra 1808 povzpela na vrh Triglava, ki ga je izmeril in opazoval z barometrom. V spomin na enega izmed prvih slovenskih turistov, ki so stopili našemu sivemu očaku na teme, se imenuje v Triglavskem pogorju Staničeva koča. Tudi v Ročnju je porabil vsak prosti čas tako, da je pohljal na priljubljene planine. Če ga več dni ni bilo nazaj, so se bali njegovi vrli Ročnjci, ali se mu ni pripetila kako nesreča. Staniču so bile gore tako priljubljene, da je celo svoj god najrajši praznoval na vrhu sv. Valentina.

Dobrotnik gluhoemnih

Za velike zasluge ga je poklical leta 1819 goriški nadškof Walland v Gorico za kanonika. Nesebičnemu Staniču je bilo to v veliko zadoščenje, ker so mu baš takrat odrekli njemu nenaklonjeni ljudje kanalsko župnijo. V sončni Gorici se je preprosti Valentin Stanič razmahnil. Leta 1828 je postal višji šolski nadzornik za goriške šole in skrbel za zboljšanje splošnega šolstva. In takrat mu je prišla v roke knjiga »Versinnlichte Sprach- und Denklehre« (I. Czech), kjer je čital pretresljive besede: »Človeških usod vsemogočni vladar, brez tigar volje se za človeštvo nič velikega in dobrega zgoditi ne more, vidni vladar, v izpeljavo njegovih namer na zemlji osnovanim, trdno voljo, da bi vsem gluhoemnim v doseg tistega namena, za katerega so ustvarjeni in z vsemi sposobnostmi obdarovani, podelite potrebno pomoč; da bi jim izkazale neprecenljivo dobroto krščanske, versko-naravne omike, do katere imajo kot ljudje in kot udje krščanske cerkve pa človeške družbe neizpodbitno pravico, da bi s tem velikim delom pravičnosti in usmiljenja proti takim nedolžnim več tisoč let svojega odrešenja čakajočim nesrečnikom opro-

Zdravilišče Dobrna pri Celju

Biser lepe Savinjske doline

Dobrna pač poznajo tisočeri, ki so v tem priznanem zdravilišču iskali in našli izgubljeno zdravje ali vsaj okrepitev, širšim plastem naroda pa vendar ni tako poznana.

V ljubki kotlini leži skrita kakor dragocen biser. Kakor lep, vedno zelen venec jo obdajajo zeleni griči, v ozadju pa z lepimi gozdovi zarasle gore, ki raz svojih vrhov nudijo izletnikom prekrasen razgled.

Dobrna je staroznano zdravilišče. Zgodovinarji si sicer še niso na jasnem, kdaj je Dobrna nastala, vendar neštetih zgodovinskih dokazov živo pričajo, da so se z njenimi podzemeljskimi vrelci zdravili že stari Rimljani, ki so se kaj radi okoriščali z zdravilnimi podzemeljskimi vrelci zavzetega ozemlja.

Izsedelki zgodovinarjev pričajo, da je v pravadnini bilo v kotlini, ki jo danes poživljata Dobrna in Topliški potok, obširno jezero. To potrjuje tudi ljudsko izročilo, ki govori o nekdanjih jezerskih pristaniščih.

Prebivalci Dobrne in okoličani pa so še ob času škofa A. M. Slomška imenovali sedanjo župno cerkev »Marijo ob jezeru«.

Dobrnška župnija je stara tri sto let. Nekdanja župna cerkev je bila majhna, zato je pred sto leti bila prezidana in v septembru leta 1846. na novo posvečena. Dobrnška cerkev je prva, od škofa A. M. Slomška posvečena cerkev lavantinske škofije. (Zadnja, od njega posvečena cerkev, je podružniška cerkevica sv. Rozalija v bližini Rogaske Slatine.) Zelo lepo je novo stopnišče, ki vodi k cerkvi, ki je lepo, okusno okrašena in posvečena Mariji v nebo vzeti. Na proščenje (žegnanje) na Veliki Šmarni je veličastna procesija kakor o Te-lovem.

Lep vtis na tujca kakor na domačina napravi bujno, pisano cvetje, ki je v številnih cvetličnih lončkih razvrščeno ob straneh cerkvenega stopnišča.

Edina podružnica dobnriške župnije je lična cerkevica sv. Miklavža, ki se beli na prijaznem griču in je stara okoli sedem sto let. Ima krassen oltar. Pred dvesto leti je bila prizidana stranska kapela. Na desni strani kapele je velika slika (ne freska) sv. Miklavža. (Slikal Jos. Wrenk in Sternstein 1845.) Na oboku ob vhodu v kapelo je napis: EXTRVC-TVM - HONORI - SANCTO - FRANCISCO - XAVERIO - INTERCESSORI - AC - PROTECTORI. (Slov. Sezidano v čast sv. Františka Ksaveriju priprošnjiku in varuhu.) Na glavnem oltarju je lepa starinska slika sv. Františka. Na levi strani kapele pa je na zidu pritrjena stara slika. Ljudsko izročilo pravi, da so po ukaz u cesarja Jožefa II. prišli k cerkvi sv. Miklavža vojaki z delavci, da bi cerkev porušili. Pogumne ženske pa nikogar niso pustile k cerkvi. Poveljujoči stotnik je rekel: »Z babami se ne bom bil in je v vojakih in delavci odšel. Ostala pa je slika, ki jo je neki vojak zapilil v cerkvena vrata.

V cerkvi sv. Miklavža je lep, nad 150 let star križev pot. Po ljudskem izročilu je bil graščak Kačjega gradu zaščitnik (patron) cerkvice sv. Miklavža (pri Dobrni), ki je imela mnogo dragocenosti. Po te dragocenosti so nekoč prišli gospod iz Nove cerkve, da bi jih z volmi odpeljali. Prestrašena in vsa obupana je mežnarica pritekla k staremu graščaku in ga prosila nasveta. Stari graščak ji naroči: »Ne pusti nikogar v cerkev. V njej je tudi moj patron sv. František. Ako pa gospod le ne bi hotel oditi, jim vrzi ruto čez glavo in zbežali bodo.«

Kakor je stari graščak rekel, se je zgodilo. Cerkev sv. Miklavža pa je ohranila svoje dragocenosti.

V cerkvi sv. Miklavža je večkrat na leto cerkveno opravilo, n. pr. na prvo rožnovensko nedeljo, nedeljo po sv. Miklavžu i. dr.

stile človeštvo velike sramote, da mora bilja svojega rodu v živinskem stanu gledati!«

Stanič je pisal sam, da so ga te besede tako vznemirile in da se je sramoval svoje popolne nevednosti glede na te nesrečnike. Vest ga je tem huje pekla, ker je imel v času svoje prejšnje duhovniške službe nekega odraslega gluhoemnega v župniji. V zanimanju za to posebno stroko je dobil stik z učiteljem normalke Antonom Pagonom, ki se je že dalje časa bavil z zasebnim poukom podedinih gluhoemnih otrok. V tisti dobi je poučeval tudi kanalski učitelj Anton Toman tri gluhoemne dečke. Stanič je odredil preizkušnjo, ki je vse prav ugodno presenetila. Začel je misliti na redno šolo za gluhoemne in zbirati denarne prispevke in podpore za ustanovitev gluhoemnice. Goriška nadškofija je zbrala v devetih letih v ta plemeniti namen precejšnjo vsoto 7000 goldinarjev. A. Stanič je tudi sam dal dober zgled in prispeval že prvo leto 500 gold., nato pa še vsako naslednje leto po 50 gold. In tako je bilo mogoče, da je bila 10. novembra 1840 odprta gluhoemnica v Gorici v ulici sv. Klare. Šolo je obiskovalo pet internistov in osem eksternistov. Prva učiteljica sta bila Iv. Budal in novomašnik I. Winkler, ki sta poučevala v slovenskem in italijanskem jeziku po narodnosti staršev. Gojenci so se izvežebali v raznih obrtih za poznejše življenje. Šolali so se v zavodu po šest, pozneje celo po osem let. Stanič je bil v stalnem stiku z zavodom tudi po ustanovitvi. Zanj je neutrudno delal in vsestransko skrbel ter nabiral darove za njegovo vzdrževanje.

Večji del svojega življenja je odslej prebil med gluhoemni, katerim je posvetil vso svojo očetovsko skrb. Med mladino se je tudi sam pomladil. Svoje blagoslovljeno in neutrudno življenje je sklenil 29. aprila 1847. Na vrtu gluhoemnice, ki so jo takrat popravljali, je hotel prevaliti težko skalo in se je pri tem prevzdignil. Strašne bolečine so ga vrgle na posteljo, s katere ni več vstal. Tudi v svoji oporoki se je spomnil gluhoemnih in jim je volil 1000 gold. ter razno orodje in pohištvo. Valentin Stanič je tudi v splošnem neizmerno koristil slovenstvu na Goriškem. Brez dvoma je bil začetnik in pospeševatelj vsega narodnega življenja in gibanja.

R. D.

Dobrne. Kakor se drobne lastavice ne morejo odtrgati od ljubih jim selišč, tako se tudi ti zakasneli gostje ne morejo odtrgati od preljubljene jim Dobrne. Mraz potiska lastavice na jug, jesenski hlad in vstajajoča megla odženeta zadnje goste Dobrne. In pokojni mir gozda zaziblje Dobrno v zimsko spanje, iz katerega jo zbude prvi žarki pomladanskega sonca. Prebujena kliče, vabi: »Pridite k mojemu zdravilnemu vrelcu. Iz njega in še iz moje lepote in nebeškega miru pa zajemajte novo življenjsko moč!«

Okolica Dobrne je zelo lepa, romantična in ima priljubljene izletne točke.

Pile pol ure hodá od zdravilišča kipe proti nebu razvaline Kačjega gradu, o katerem po ljudskem izročilu kroži mnogo zanimivih pravljic; mnoge od njih imajo zgodovinsko podlago.

Na resničen dogodek se opira pripovedka o graščaku Viljemu Dobrnem, ki je leta 1478 storil velik greh. Bil je silno nagle jeze. Nekoč se je tako razsrdil, da je lastnega otroka pograbil in treščil ob zid, da je bil na mestu mrtve. Ko se je zavedel strašnega, nečloveškega dejanja, mu je zgrabila dušo bolest in kesanje. Odpovedal se je svetu in vstopil v minoritski samostan v Celju in umrl kot spokornik.

Cesta v Celje nas v južni smeri privede v vasico Lemberg, ki je zelo stara. V vaški cerkvi, ki je posvečena sv. Miklavžu, sta baje maševala sv. brata Ciril in Metod.

Nad vasjo se dviga na južnem pobožju Straže mogočen grad Lemberg, ki je kljuboval mnogim, pogostim turškim napadom. Še stoji, toda uničujoči zob časa se je zagrizel tudi vanj. Plašč, sešit iz deset tisoč jurjev, bi mu vrnil nekdanjo lepoto.

Jugozapadno od Dobrne se dviga približno 500 m visoki grič Aleksandrov vrh, nekdanj »Likaštok«. Njemu drugje nižji grič, na katerem počiva mogočno pečevje, ki o njem trdijo ljudje, da so razvaline imenitnega gradu. Učenjak, zgodovinar, gost Dobrne, pa je mnenja, da je bil tu nekdanj krasen vinograd, ki ga je najbrž uničila peronospora. Pod terasami sta ob vznožju griča dva globoka starinska vodnjaka z dobro, pitno vodo. V neposredni bližini vodnjakov so še ohranjeni močni kamniti oboki nekdanje zidanice ali kake graščinske pristave.

Severovzhodno od Dobrne je samotna, ozka soteska »Zlodejev grabenc«, po katerem pa »rogatic« več ne plaši izletnikov, ki ob lepih sončnih dnevih radi zahajajo v tiho sotesko, kjer so nekdanj roparski vitezi, pozneje pa rokovnjaški razbojniki, prežali na poljučajo trgovce.

Protí severu se po gričih belijo prijazni kmečki domovi, obdani od lepih vinogradov, zelenega hmelja in pisanih polj. V ozadju se dviga mogočni Kozjak, od koder se nam odpira pogled v nov svet.

Res, prelepa je Savinjska dolina, njen biser pa je Dobrna!

Angela Golobčič.

Zdravilno delovanje Rogaske mineralne vode:

Pri zaprtju deluje izvrstno, ugodno brez draženja voda Donatovega vrelca. To vodo je treba piti hladno, najprej zjutraj na tešče potem pa še kake pol ure pred vsako jedjo po 200—300 c. V teh slučajih je treba vodo hitro izpititi!

Marija Fabijančič — 75 letnica

Gospa Marija Fabijančičeva, upokojena poštna uradnica in vdova po nadučitelju v Bučki, je nedavno skromno praznovala 75 letnico rojstva. Je še vedno krepka in zdrava. — Rodila se je oktobra leta 1865 v Ljubljani. Mnogo je delala in vzgojila šest otrok, od katerih zavzemata dva sinova odlični mesti. — Kot uradnica je imela čast, da je dolga leta vodila dve, v takratnih časih na novo otvorjeni pošti, tako v Bučki pri Krškem in na Brezovici pri Ljubljani. Povsod je bila spoštovana kot vestna in vljudna poštna uradnica, ki je vsem strankam po vseh svojih močeh znala iti na roko in jim v vsakem pogledu ustreči. Najstarejši sin France je padel med svetovno vojno leta 1915. Naj bo dobra mamica, ki sedaj preživlja dneve tepe starosti med svojimi sinovi, ohranjena še mnogo let.

Kmetijsko orodje v zimskem času

Vsak vzoren in skrben gospodar vodi inventar svojega kmetijskega orodja, ki ga rabi med letom. V kmetijski inventar spada razno kmetijsko orodje in stroji. Če površno pospravimo kmetijsko orodje na jesen, se nam ta napaka budo maštuje. Spomladi je potrebno, da vzame kmetovalec v roke dobro in pripravno orodje. Slab gospodar se spomni, da je njegov plug še na njivi, kjer je izpostavljen vrenemskim neprilikam. Plug je postal čez zimo bravav, rjav in brez strokovne poprave na spomlad povsem neuporaben. Premožnejšim kmetovalcem svetujemo, da posvečajo predvsem veliko pažnjo na drage kmetijske stroje, t. j. sejalni stroj, kosilni stroj itd. Te stroje naj zaveden kmetovalec v zimskem času temeljito pregleda, ugotovi vse napake in namaže. ker le na ta način ostanejo stroji v brezhibnem stanju do spomladi, oziroma do časa uporabe. Z ostalim kmetijskim orodjem, kakor s plugi, lopatami itd., pa je najbolje postopati na naslednji način: Apneni belež ima skoraj vsak kmetovalec doma. Preden namažemo kmetijsko orodje z apnenim beležem (pluge, lopate, motike itd.), moramo orodje osnažiti prsti. Apneni belež varuje železo pred rjo. Orodje naj bo spravljeno na suhem mestu, nikdar pa ne v kleti ali celo v hlevu, kar je zelo napaka.

Junija 1935. J. W.

Pesmica pove, da v Dobrno ne prihajajo samo oni, ki trpe telesne bolečine, tu najdejo mir tudi oni, ki jim je bolna duša. Vsi pa soglašajo s tem, da kdor je Dobrno enkrat obiskal — doživel — in tu našel zdravje ali vsaj polajšanje, ji ostane zvest in jo še in še obiskuje.

Z rahlim šelestom pada orumenelo listje na pota, po katerih se sprehajajo zadnji zapozneli gosti

FRANZ JOSEF
GRENCICA

»SLOVENE«, dne 10. novembra 1940.

KINO MATICA
telefon 22-41Predstave ob 15., 17., 19. in
21. uri. Dopoldne ob pol 11.
uri matinejske predstava**PREPOVEDANA LJUBEZEN**

Manon Lescaut

je izvrsten italijanski film, ki je dobil prvo nagrado...
nudi s prekrasnim petjem in odlično igranje užitek vsakomur...
je prirejen po Puccinijevi operi MANON LESCAUT...
ko ga boste gledali, se boste spomnili na Petra Vojteha...

BENIAMINO GIGLI MARIA CANIGLIA

LJUBLJANA**Dijaška kuhinja
na učiteljsku**

Prosvetni minister g. dr. Anton Korošec je s posebnim razpisom opozoril vodstva srednjih šol, naj poskrbijo, da bodo dijaki, ki obiskujejo zavode, oskrbovani s hrano. Po možnosti naj zavodi ustanove svoje lastne dijaške kuhinje, v katerih bodo dobivali kosilo vsaj vsi tisti, ki se vozijo z vlakom iz bolj oddaljenih krajev v šolo in ki navadno opoldne niti kosila ne dobe. Zlasti pri nas v Sloveniji je že velik odstotek dijakov, ki se vozijo v vlakih in ki navadno dobe svoje kosilo šele po povratku na dom navadno okrog 4. ali 5. popoldne. Da tako življenje tudi za zdravje doraščajoče mladine ni najbolj ugodno, ni treba posebej poudarjati in je bila zategadelj odločitev prosvetnega ministra dr. Korošča povsod pozdravljena z največjim priznavanjem.

Tudi v Ljubljani je precej srednjih šol, na katerih bi bilo treba ustanoviti dijaške kuhinje. Vpravo posrečen zgled pa je dala Državno učiteljsko v Ljubljani, kjer se je na pobudo g. ravnatelja Prijatelja posvetila ustanovitvi dijaške kuhinje gospa ravnateljica sama. Vse polno vprašanih je bilo treba najprej rešiti, toda kdor si zna pomagati, ta uspe. V kletnih prostorih zavoda je izbrala primeren prostor za kuhinjo in jedilnico. Za kuhinjo je bil urejen še poseben velik kotel, v katerem se lahko nakuha zadostno število obrokov. Ureditev prostorov je prevzel tehnični oddelek banske uprave, ki je dal lično prebrati jedilnico in kuhinjo. Nato pa je bilo treba misliti na opremo. Iz starih železnih umivalnikov, ki so ležali na podstrešju, se je dala kaj lično sestaviti velika kuhinjska kredenca. Nastavek za njo je ravnateljstvo dobilo v dar. Drugo opravilo je bilo treba izdelati zopet s pomočjo založbe v kletih. Tam so ležale stare, popolnoma neuporabne klopi. Te so preuredili in napravili iz njih primerne sedelce za obednico. Stari dijaški pulti pa so z majhno spremembo bili predelani v mize. Vso to staro ropotijo je bilo treba še na sveže prepleksati, nato pa poskrbeti za drugo opremo. Tudi tega se gospa ravnateljica ni ustrašila in je korajžno potrkala na dobra srca, ki niso odrekla pomoči.

Številni dobrotniki

Nabiralna akcija je v celoti uspela. — Hotel »Union« v Ljubljani je dal za opremo kuhinje vso potrebno porcelansko posodo in nekaj kuhinjskega pohištva. Tovarna Westen iz Celja je brezplačno dobavila novo pločevinasto posodo, kakor lonce, skleda in drugo. Vse najrazličnejše druge kuhinjske potrebščine pa so požrtvovalno darovali ljubljanske trdnice Golob, Breznik, Schneider in Verovšek, Semenič, Bernik, Pakič in Merhar ter Krštanek žensko društvo. Majhen šteditnik za kuhinjo je dala na razpolago Slo. kršč. ženska zveza. Vso potrebno barvo in lak za pleskanje miz, klopi in kuhinjske opreme je velikodušno daroval gospod Medič, ki je poslal tudi pomočnika, ki je pomagal pleskati. Drugo brezplačno moč pa je posloval pleskarsko podjetje Vojska iz Ljubljane. Jugoslovanska tiskarna in trgovina Neman sta darovali poslovne knjige in križ. Učiteljska tiskarna pa sliko Nj. Vel. kralja Petra II. Trgovina »Pri zvonu«, last g. Inke Strojansk, je darovala 15 metrov kloba, ki služi za zavoso, tako da je pregrajena tudi še druga majhna obednica od mizarske delavnice, ki je v kleti. Z voščenim platnom so pogrnile mize v obeh obednicah ljubljanske trdnice Urbane, Souhan, Mayer, Kräper in Zlender. Tovarna motoveza iz Grosuplje je darovala 12 kuhinjskih brišev in 12 brišev za posodo, g. Weigony 12 kuhinjskih brišev, gosp. Novak pa 6. Tako je bila v glavnem oprema kuhinje in obeh obednic urejena. Pri tem so pomagale še trdnice Vera Remec, trdnica Rožina in trdnica Ceibl.

Da bi mogla kuhinja začeti z uspešnim delom, se je morala založiti tudi z živili. Zopet je ga. ravnateljica potrkala na vrata ljubljanskih trgovin in velikodušno so se odzvali ljubljanski trgovci. Tako je daroval g. Sever, Gosposvetska cesta, 35 kg fižola, g. Homan na Sv. Petri cesti veliko količino kislega zelja, g. Ovišič iz Vodice pa večjo količino repe. Druge trdnice, kakor Verlič in Verbič, Volk, Musar, Urbas, Ham, Rozman pa so obljubile stalno pomoč z živili, za kar jim gre še prav posebno priznanje. Tudi denarnih prispevkov je bilo nabranih precej in so večje darove poslane slasti tovarna Hutter iz Maribora, Slo. kršč. žensko društvo v Ljubljani ter trdnici Bregar in Krek ter Olopec v Ljubljani. Po zaslugi vseh teh, ki so pomagali urediti kuhinjo in obednico in izpolniti njene zaloge, je dijaška kuhinja na učiteljsku začela ta teden delovati.

Poceni kosilo

Med dijaštvom se je prijavilo za opoldanske obroke precejšnje število takih, ki so imeli doslej zelo slaba kosila ali pa so ostali sploh brez njih. Ker kuhinja sprejema tudi take dijake, ki morejo za kosilo nekaj plačati, je bilo določeno, da znaša polna cena za opoldanski obrok 4 din. Seveda plačujejo polno ceno le majhno število dijakov. Okrog 20 jih je na hrani brezplačno, drugi pa uživajo po premoženju staršev večje ali manjše popuste. Izkazalo se je, da je povprečni prispevek dijaštva za eno kosilo nekoliko manjši od 2 din, vse drugo pa krije kuhinja z darovi dobrotnikov. Zanimivo je, da je že prvi teden razdelila kuhinja okrog 370 obrokov, kar da povprečno po 60 kosil na dan. —

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 14.30, 17.30 in 20.30, jutri in v torek ob 20.

Pretrajljiva zgodba o življenju in ljubezni nesrečne francoske kraljice, ki je žrtvovala na oltar domovine svojo ljubezen in končala pod rabljevo sekuro

Marija Antoinette

Norma Shearer, Tyrone Power

Niti eno oko ne ostane suho, ko nesrečna kraljica zadosti sovraštvo svojih nasprotnikov

ROSSINJEVA OPERA**Sevilijski brivec**

v originalni španski verziji

Hrana je zelo tečna in okusna in je prav zanimiv tudi jedilni list prvega tedna. Tako so na primer dijaki dobili en dan krompirjevo juho z gobami in ajdove žgance, drugič zopet pljuča s polento, tretjič juho z zakuhano in makaronovo meso ter mešano solato, nato vipavsko joto s koščkom klobase itd. Pri kosilu dobi še vsak dijak ali dijakinja kos kruha, tako da se vsak prav dobro najde. Nekatere dni ima kuhinja že toliko obiskovalcev in obiskovalk, da dobijo hrano v obeh obednicah v dveh skupinah.

Vodstvo kuhinje ima sedaj dan za dnem polne roke dela s pripravi obedov in če ne bi bilo požrtvovalnih ljubljanskih gospa, ki so blagohotno priskočile na pomoč in ki pomagajo pri kuhi in pri razdeljevanju, bi kuhinja težko shajala. Posebno požrtvovalno se udeležujejo članice Zenskega kršč. društva. Dijaštvo je požrtvovalno akcijo ravnateljstva sprejelo z vso hvaležnostjo, hkrati pa izreka prisrčno zahvalo vsem drugim dobrotnikom, ki so s svojo velikodušnostjo omogočili, da je bila urejena kuhinja in da more poslovati. Vsem imenovanim kakor tudi neimenovanim dobrotnikom kliče prisrčen: Bog plačaj!

**Župnik
iz cvetočega vinograda**

Nedelja, 10. novembra ob 8. uri zvečer

Františkanska dvorana

Krasni prizori, ljubezen in samopremagovanje

Pridite ne bo vam žal!

Cene znižane, sedeži din 8.-, 6.-, 4.-, stojšča din 3.-. Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10. do 12. dop. in od 3. ure dalje pop. pri blagajni. Rezervirajte si vstopnice pravočasno.

1 Rokodelski dom. Nihče izmed članov in prijateljev rokodelskega društva naj ne pozabi, da je drevo ob 7 v Rokodelskem domu običajni Martinov večer. K udeležbi vse prav vladno vabimo.

1 Stolne prosvete prijateljski sestanek drevo ob sedmih v Rokodelskem domu. Člani in prijatelji vladno vabljeno!

1 Danes velike konjske dirke na stadionu športnega kluba Hermesa v Šiški. Začetek ob 14.

1 Združenje krojačev, krojačice in sorodnih obrtov v Ljubljani vabi vse svoje člane na sestanek, ki bo v sredo, dne 13. nov. 1940 ob 8 zvečer v restavracijskih prostorih hotela Štrukelj v Ljubljani. Na sestanku se bo razpravljalo o važnih združnih zadevah. — Može Franc, združni načelnik.

Danes zvečer

**Martinova gos
in koncert**

v restavraciji UNION

priporoča se Matija Karba - restavrater.

1 V počaščenje spomina g. Ivana Rögerja, svojega zaslužnega upokojenega direktorja sta generalni zastop obče zavarovalne dd. »Sava« in generalni zastop Assicurazioni Generali za mestne reveže poklonila vsak po 2000 din, torej skupaj 4000 din. Za velikodušni dar izreka mestno poglavarstvo najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih mestnih revežev.

1 Dobro založen sobotni trg. Sobotni živilski trg je bil zelo dobro založen. Na Sv. Petra nasipu je bilo okoli 25 voz krompirja, ki so ga prodajalci prodajali v prodaji na debelo po 1.75 do 1.90 din za kilogram. Kilogram zelja je tu veljal 0.75 do 0.80 din. Nekateri kupovalci raje kupijo povprek in so plačevali za glave po dinarju. Prav živahno je bilo na peruninskem trgu, kjer so cene bile nižje kot zadnje dneve. Tako so veljale kure po 20 do 35 din, javeca so draga in veljajo majhni komadi 1.25 din, vložena jajca so po 1.50 din in sveža jajca od 1.75 do 2 din.

Restavracija hotela »Slon«

slovi po dobri kuhinji in plačl. odlikuje lo odlična postrežba. Brezprašna lepa terasa. Ekspres restavracija postreže vsak čas s toplimi jedili, okusno pripravljenimi malimi prigrizki, svežimi tortami in drugim pečivom. Najfinjši sladoled. Vzorno opremljen lokal za hitro postrežbo

1 Mesto venca na krsto blagopokojnega ravnatelja zavarovalnice Sava, g. Ivana Rögerja, je darovala Kraljeva zveza zavarovalnic v Sloveniji za mestne reveže din 200, za slepce din 100 in za gluhocone din 100.

1 Vodstvo prof. Saše Santla na razstavi kluba »Neodvisnih« v Jakopičevem paviljonu bo danes, v nedeljo ob 11. Razstava vzbuja splošno pozornost kulturnega občinstva po svojih res visoko kvalitativnih delih in je njen obisk toplo priporočati. Razstava je podaljšana do 17. t. m. Prostor Jakopičevega paviljona so toplo kurjeni in odprti dnevno od 9 do 18.

1 Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite jutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« gredice.

1 Pečene pitane štajerske purane, gosi in ocvrte piške v gostilni Lovšin.

1 Namesto cvetja na grob pokojne Ane Nagode je Združenje pošto-hranilniških nameščencev darovalo Društvu slepih 365 din, za kar se jim Društvo slepih iskreno zahvaljuje.

1 Tečaj za izdelavo vseh vrst kožnatih rokavic (dopolnjen, poplavljen in večerni) se prične takoj. Vpisovanje in informacije v hotelu Metropol.

1 »Servis biro« že posluje! Po vzorcu velikih mest se je tudi v Ljubljani ustanovila postrežna pisarna pod naslovom »Servis biro«. Naše čitatelje bo gotovo zanimalo, kaj nudi. Nudi razne usluge, sestavlja razna pisma, vloge, prošnje itd. v raznih jezikih. Daje pomoč pri selitvah, pri iskanju stanovanj, lokalov; preskrbi naslove uradov, trgovin, raznih društev in zasebnikov itd. itd. Sploh opravlja vse posle in pota, katerih stranke same ne znajo ali ne morejo opraviti. Obratujte se osebno, pismeno ali telefonično na postrežno pisarno »Servis biro« v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27/1, telefon št. 21-09.

1 Predavanje o planinskem cvetju je priredilo v petek zvečer v dvorani DZ Planinsko društvo v Ljubljani. Predaval je g. Karlo Kocjančič, ki je pokazal lepo število posnetkov planinskega cvetja v naravnih barvah. Predavanje je bilo prav zanimivo, saj so se na njem mogli planinci poučiti, kakšno cvetje premorejo naše planine. Posnetki sami so bili prav dobri in nazorni. Velika dvorana je bila lepo zasedena.

Čisto volneno - kvalitetno blago

za obleke, površnike, zimske suknje itd. dobite še vedno pri trrdki

Drago Schwab, Ljubljana

Aleksandrova cesta 7

Zaloga konfekcije za gospode in dečke

1 Peternelevo ulico je mestni tehnični oddelek preč kratkim utrdil s katranom, ki ga je izdelala mestna plinarina. Hkrati je bila utrjena tudi polovica Vegove ulice v širini Peternelevo ulice, da bo mogoče nadaljnji utrdivi vozišča Vegove ulice vzdolž ravnice usmeriti voziški promet po sešaj utrjeni Peternelevo ulici. Ker pa mora biti za ta način utrjeva-

Ljubljana, 10. novembra**Gledališče**

Drama. Nedelja, 10. novembra, ob 15: Razvalina življenja. Izven. Cene od 20 din navzdol. Ob 20: Romeo in Julija. Izven. Cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 11. novembra: zaprt (generalna). — Torek, 12. novembra: Lepa Vida. Krstina predstava. Red Premierski. — Sreda, 13. novembra: Pohujšanje v dolini šentforjanski. Red B. — Četrtek, 14. novembra: Revizor. Red Četrtek.

Opera. Nedelja, 10. novembra, ob pol 11: Balletna predstava. Izven. Cene od 16 din navzdol. Ob 15: Grof Luksemburški. Izven. Cene od 30 din navzdol. — Ponedeljek, 11. novembra: zaprt. — Torek, 12. novembra: Grof Luksemburški. Red Torek. — Sreda, 13. novembra: Figarova svatba. Red Sreda. — Četrtek, 14. novembra: Carmen. Red Premierski.

Radio Ljubljana

Nedelja, 10. novembra, 8 jutranji pozdrav — 8.15 Koncert: flavta g. Slavko Korošec, klavir g. prof. M. Lipovšek — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Preludij in melodije (plošče) — 10 Verski govor (g. dr. Ignacij Lenček) — 10.15 Prenos cerkvene glasbe iz zavoda sv. Stanislava — 11. Vidu na Ljubljano — 11. Nedeljski koncert Rad. ork. — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Veseli godci — 14. Veseli pevci (plošče) — 15. Kmet. ura: Gozdarstvo — 17.30 Domač spored (Rad. ork.) — 19 Napovedi, poročila — 19.50 Iz življenja naših velikih mo: Davorin Jenko — 20.30 Salonski kvintet — 21.15 Narodne ob spremljevanju harmonike (sestri Kregar in A. Stanko) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Valčkova ura (plošče). Konec ob 23.

Ponedeljek, 11. novembra: 7 jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) od 7.45 — 12 Pisan polje — 12.05 Zidane volje (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Poročila — 18 Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Breclj) — 18.20 Razigrani utrinki (plošče) — 18.40 Naši kamnolomi (dr. L. Dolar-Mantuani) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.25 Nac. ura — 19.50 Hudomušnosti (g. Fr. Lipah) — 20 L. koncert »Ujme« (prenos iz vel. filharm. dvorane). Izvaja ga. Marta Osterc-Valjalo. Slovenska mladinska klavirska glasba — 21.30 Pevski zbor Grafika (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Radosni zvoki (Rad. ork.) — Konec ob 23.

Drugi programi

Nedelja, 10. nov.: Belgrad: 20 Pevski koncert — Zagreb: 21 Beethovne skladbe — Praga: 18.10 Filhar. koncert — Sofija: 20 Musorgskega skladbe — Berolmünster: 19.30 Leharjeva opereta »Friderika« — Budimpešta: 19.30 Ork. koncert — Stockholm-Hörby: 20 Lahka glasba — Rim-Turin-Florence-Trst: 19.30 Ork. koncert — Sottens: 21.20 Schubertov trio.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovensčini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovensčini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovensčini za Severno Ameriko.

Ponedeljek, 11. nov.: Belgrad: 21.10 Violina — Zagreb: 20.30 Filh. koncert — Praga: 19.30 Ork. koncert — Sofija: 20 Simf. koncert — Berolmünster: 20.50 Izseljenška oddaja — Budimpešta: 19.20 Ork. koncert — Stockholm-Hörby: 19.30 Vojaška godba: 21 Kabaret — Ital. postaja: 20 Simf. koncert — Sottens: 20 Zabavna glasba.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovensčini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovensčini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovensčini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Trnovsko prosvetno društvo uprizori v nedeljo zvečer sijajno Goldonijev komedijo »Zdrava na vasi«. Kdor se želi razvedriti ob tej klasični komediji, naj jo pride pogledat.

Prevarani upi je naslov štiridejanske drame, ki nam prikazuje rusko vas ob priliki kolektivizacije kmetijskih posestev. Uprizoritev te nad vse zanimive igre bo danes popoldne ob 5 v dvorani banovinskega deškega vzgajališča na Selu. Predprodaja vstopnic pri vratarju. Telefon št. 36-09.

Vsak, kdor si želi poštenega razvedrila, naj pohiti danes popoldne ob 5 v frančiškansko dvo-

nja vozišče toplo in suho vreme, so morali delo na Vegovi ulici prekiniti do pomladi.

1 Zaradi zidanja tramvajске čakalnice pred glavnim kolodvorom so se prijavile pritožbe, da delo prepočasno napreduje. Tako seveda govorijo samo nestrokovnjaki, ki ne vedo, da se gajo stene javnega stranišča pod čakalnico 4 metre globoko. Poleg tega pa tudi ne upoštevajo, da teče tik ob zunanjem zidu tramvajске proga, ki po njej neprestano vozijo ali stoji težki tramvajski vozovi. Stvar torej ni tako enostavna, kakor jo vidijo nestropeži, saj je bilo treba zaradi varnosti tramvajskega prometa ves podzemni del ob progi betonirati v pasovih po 2 metra, da se ne bi tramvajska proga posedla. Pri tem delu je bilo pa mogoče zaposliti le prav majhno število delavcev, kar je tudi vzrok počasnega napredka tega težkega dela. Pri drugih delih stavbe so bile pa spet zamude zaradi deževnega vremena, ker se material le počasi veže in se omet slabo suši. Po pogodbi s podjetjem morajo biti zidarska dela končana do 20. t. m., vendar pa v ta rok niso všteta druga obrtniška dela. Če vreme ne bo preveč nagajalo, bo javno stranišče s tramvajске čakalnice pred glavnim kolodvorom odprto že pred božičem. Mestni tehnični urad se sam najbolj trudi, da pred glavnim kolodvorom čim prej dobe domačini to res skrajno potrebno poslopje.

Ing. Struna**„AVTO“**

Knjiga o osebnem avtomobilu izide!

1 Modern čoln za približno štiri osebe, dobro ohranjen, treh rdeč, na strani črno, znotraj pa modro prepleksan, dobi lastnik pri g. Pavčiču na Fužinah pri Ljubljani števil. 18.

rano, kjer bo frančiškanska prosveta otvorila letošnje sezono. »Gostilničarka« je naslov komediji, ki jo bomo videli in za katero vlada ogromno zanimanje. Predprodaja vstopnic od 10—12 dopoldne in dve uri pred predstavo, to je od 3 dalje. Cene: Sedeži po 10, 8, 6 in 4 din; stojšča 3 din.

Danes popoldne ob 5 vsi v frančiškansko dvorano. »Gostilničarka« je naslov komediji, s katero odvarja frančiškanska prosveta letošnje sezono.

1 Koncert slovenske mladinske klavirske glasbe. Ponovno opozarjamo na koncert, ki bo v ponedeljek 11. novembra 1940 ob 20 v veliki filharmonični dvorani in na katerem bo izvajala g. M. Osterc-Valjalo samo slovenske skladatelje. Vstopnice od 25 din navzdol, se prodajajo v Matični knjižarni.

Predavanja

Vrtnarski tečaj za lastnike malih vrtov. V okviru tega tečaja bo prihodnje predavanje, s katerim se prične pouk o načrtni gojitvi zelenjave v malem vrtu, v torek, dne 12. novembra t. l. ob 19 (seemih) zvečer v kemijski dvorani na L. drž. realni gimnaziji v Vegovi ulici. Predaval bo g. nadzornik Josip Strekelj o vzgoji sadik v topli in mrzli gredi, o setvi, pikiranju in presajanju povrtnine in o zalivanju. Vstop prost.

Šentjakobsko prosvetno društvo v Ljubljani priredi v četrtek, dne 14. t. m. točno ob 8 zvečer v farni dvorani predavanje o sv. Emi. Govoril bo g. Vinko Zor.

Krščansko žensko društvo priredi v sredo, 13. novembra ob 20 v Akademskem domu zanimivo predavanje. Govoril bo prof. dr. Vinko Šarabon o temi: Sprehod po svetu. Članice in sodelavke vladno vabljene!

Prosvetno društvo Kodeljevo priredi v petek, dne 15. t. m. ob 20 predavanje o »eplošnem gospodarstvu«. Predava gosp. nadzornik Erjavec v gledališki dvorani mladinskega doma.

Sestanki

Zdravniška zbornica vabi ljubljanske zdravnike na sestanek v davnih zadevah, ki bo v sredo, 13. t. m. ob 18.30 v salonu hotela Štrukelj, Ljubljana, Dalmatinova ulica.

Prosveta v Zeleni jami ima redni letni občni zbor danes po večernih v Zavetiški dvorani. Udeležba za člane obvezna.

Jegličevci iz Ljubljane in okolice se zbere dne 12. nov. ob osmih zvečer v beli dvorani Uniona.

Jugoslav. kirurško društvo, sekcija Ljubljana, ima dne 12. nov. 1940 ob 18 strokovni sestanek v predavalnici bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani. Spored: dr. Blumauer R.: Ulcus ob cardii. Demonstracije: dr. Bajc O.: Tum. hipofize; dr. Breclj B.: Luskacija kolka v poteku akutnega coxitisa.

Kino

Kino Vič predvaja danes ob 4, 6 in 8 zvečer velfilmskega in zabave: »Goljufani prepirljivci«. Pri tem sporedu se boste nasmejali do solz. Dodatki običajni.

Naše dijaštvo

Na 78. rednem obnem zboru SKAD Zarje je bil izvoljen sledeči društveni odbor: Predsednik: Gabrovce Stane, stud. phil., podpredsednik: Lada Tone, stud. phil., tajnik I.: Remic Janez, stud. phil., tajnik II.: Sirk France, stud. phil., blagajnik: Ahačič Metod, stud. techn., gospodar: Prijatelj Jože, stud. iur., arhivar: Jeza Maks, cand. phil., socialni referent: Pučnik Janko, stud. phil., narodnoobrambni referent: Jaza Franc, stud. iur., odborniki: Sever Ivo, cand. iur., revizorji: Re-man Mate, stud. iur., Cigan Jože, abs. iur., Pavlin Franjo, abs. iur., Razodišče: Makovec Viktor, abs. iur., Mahnič Joža, cand. phil., Luskar France, stud. med.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78. V ponedeljek: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Poizvedovanja

Reven inkasant je zgubil na Tyrševi cesti 700 din. Najditelj se naproša, da odda denar na naslov, ki je na omotu.

Pozabljena je bila v frančiškanski cerkvi črna damska rokavica. Najditelj naj jo odda v upravi »Slovenca«.

Viktor Mc Laglen in Rinnie Barnes v filmu, ki je bil odlikovan z največjo nagrado ameriške akademije umetnosti:

Danes ob 10.30 (matineja) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

V vrtincu življenja

ali Ahilova peta Sloveka jeklene volje in nezrušljiv živcev. Film pestre in močne vsebine!

KINO SLOGA, tel. 27-30

MARIBOR

Dr. Josip Hohnjec prvi rektor visoke bogoslovne šole v Mariboru

Maribor, 9. novembra.

Mariborsko bogoslovje je ustanova A. M. Slomška. Ob preselitvi sedeža lavantinske škofije od Sv. Andraža v Labudski dolini v Maribor je dobro vedel, kako velikega pomena je in bo mariborsko bogoslovje za versko in kulturno življenje v lavantinski škofiji Upi, katere je Slomšek stavil na mariborsko bogoslovje, so se v polni meri uresničili. Kdor je vsaj malo brskal po zgo-

roučitelje na ljudskih, meščanskih in srednjih šolah, gojiti in podpirati bogoslovne nauke in nauke, ki so v zvezi z njimi in uvajati slušatelje v poznavanje virov in jih učiti znanstvenega raziskovanja in dela. Visoka bogoslovna šola je zavod, ki daje visoko teološko strokovno izobrazbo. Diploma te šole daje pravico do napredovanja v državni in samoupravni službi za zvanja, za katere se zahteva diploma o dovršeni bogoslovni fakulteti. Šolsko oblastvo sta rektor in učiteljski zbor. Rektor je eden izmed rednih profesorjev in je starešina šole, jo vodi, predstavlja ter pravno zastopa. Učitelji so trije redni profesorji, trije izredni profesorji in štiri docenti.

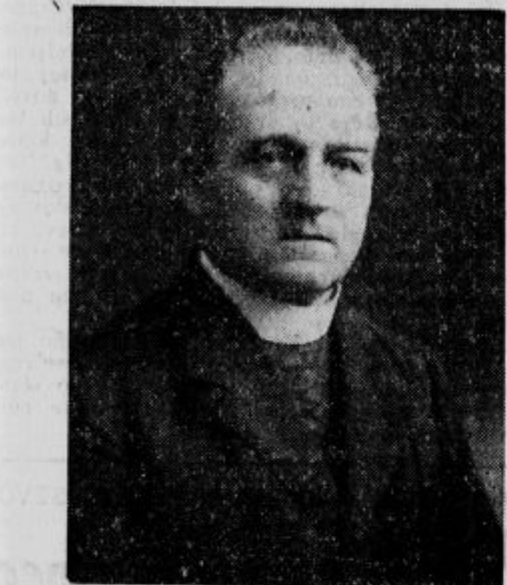
Z odlokom ministra prosvete dr. Antona Korosca je bil za prvega rektorja Visoke bogoslovne šole v Mariboru imenovan bogoslovni profesor dr. Josip Hohnjec, ki deluje na tem zavodu že od l. 1905 in iz katerega je tudi izšel. Po končanih študijah na tem bogoslovju je odšel na Dunaj, kjer si je svoje teološko znanje izpopolnil na tamkajšnji bogoslovni fakulteti in kjer je bil tudi promoviran za doktorja bogoslovja. Gospod rektor je znana kapaciteta v slovenski bogoslovni znanosti. Najprej se sodeloval v »Voditelju«, ki je izhajal v Mariboru, potem pa v »Bogoslovnem vestniku« in v »Casu«. Zelo delaven je tudi v slovenski žurnalistiki.

Dr. Hohnjec je od svojega nastopa kot profesor v mariborskem bogoslovju l. 1905 tudi znan kot prosvetni delavec in organizator. Od ustanovitve Prosvetne zveze, takrat še Slovensko krščansko-socialne zveze je bil njen podpredsednik, od l. 1919 naprej pa njen predsednik, kar je še danes in je torej lanske leto obhajal 20. letnico, kar stoji na čelu naše najmočnejše prosvetne organizacije na Slovenskem.

Življenje je dr. Hohnjec potegnilo tudi na politično področje. Kot podpredsednik je skupaj s predsednikom dr. Reinom vodil Narodni svet v Mariboru in tako sodeloval pri odločitvi usode Maribora. Ob polaganju temeljev novi državi je bil član Ustavodajne Narodne skupščine in bil pozneje večkrat izvoljen za narodnega poslanca, kar je ostal do političnega prevrata l. 1929.

Visoka bogoslovna šola v Mariboru je v osebi dr. Hohnjca dobila rektorja, ki je živa priča velike dobe štajerskih Slovencev, ki so jo ustvarjali lavantinski duhovniki, nekdanji gojenci mariborskega bogoslovja. Gospod rektor je z bogoslovjem in z duhovniki, ki so iz njega izšli, živel in delal v dobi, ko so semena, ki jih je v brazde položil Slomšek, najbolj vzklija in ko so rodila bogat sad.

G. rektorju k visokemu imenovanju čestitamo in mu želimo pri njegovem delu za prospeh naše nove visoke šole mnogo božjega blagoslova!

govini tega bogoslovja in komur je znano ogromno versko, kulturno in narodnostno delo duhovnikov, ki so iz tega bogoslovja izšli, ve in priznava, da je mariborsko bogoslovje za Slovence odlična ustanova, brez katere najbrž tudi marsikatera druge mlajše kulturne ustanove ne bi imeli. Zavest o pomembnosti mariborskega bogoslovja za vse slovensko duhovno življenje je tudi dovelo do zahteve, naj dobi to kulturno žarišče severnih Slovencev priznanje, ki mu gre, in naj se mu prizna čin visoke šole.

Ob 140. letnici rojstva ustanovitelja mariborskega bogoslovja je bilo to priznanje tudi izrečeno. Prosvetni minister dr. Anton Korosec je namreč 23. avgusta letošnjega leta podpisal uredbu, s katero dobiva mariborsko bogoslovje položaj visoke bogoslovne šole. Namen Visoke bogoslovne šole je svojim slušateljem dajati visoko bogoslovno izobrazbo za duhovniško zvanja in za ve-

Inž. Dušan Tomšič — 50 letnik

Maribor, 10. novembra.

Jutri, v ponedeljek, obhaja ravnatelj Mestne plinarne v Mariboru g. inž. Dušan Tomšič 50. letnico svojega življenja.

Gospod inženir se je rodil v ugledni družini na Vrhniki dne 11. novembra 1890. Po končanih srednjehšolskih študijah je odšel na Dunaj, kjer si je tudi pridobil diplomu inženirja kemije. Najprej se je nato po končanih študijah udeleževal kot kemik v domači usnjarni na Vrhniki. Ob izbruhu vojne je moral v vojaško službo, katero je kot vojni kemik opravljal v Budimpešti.

Leta 1920 je vstopil v mestno službo kot ravnatelj plinarne, kjer je našel širok delokrog, v katerem se je izkazal s svojimi sposobnostmi. Na tem mestu je spretno prebredel krizo mestne plinarne, ki se je pojavila z zmago elektrike s tem, da je plin uvedel v gospodinjstvo, obrt in industrijo. Od svojega nastopa pa vse do zadnjih dni se je trudil, da bi mestno plinarstvo dvignil. Vsa ta njegova prizadevanja so bila kronana z nabavo nove komorne peči, s katero se je mariborska plinarna uvrstila med najmodernejše plinarne v naši državi. Leta 1927 je postal tudi vodja mesnega avtobusnega prometa, kateremu je pripomogel do razmaha s svojo odločitvijo, da je uvedel avtobusni promet na mestnih progah, priljubljene nedeljske vožnje v mariborsko okolico in avtobusne zveze med Celjem in Vojnikom, Konjicami in Oplotnico. V to dobo njegovega udeleževanja segajo tudi zanimivi poizkusi za pogon motorjev z domačim plinom. Gospod inženir je bil tudi prvi Mariborčan, ki je delal na popularizaciji radiofonije v Mariboru.

Inž. Tomšiča odlikuje plemenit značaj. S svojo plemenitostjo in dobrosrčnostjo zna ustvarjati fepe odnose do vseh, s katerimi ga življenje druži v službi ali družbi. Zato je priljubljen pri podrejenih in prijateljih.

Čestitkam k 50. letnemu jubileju se pridružuje tudi naš list in mu želi še mnogo lepih let!

m Maribor se pripravljala, da dostojno proslavi 140. letnico rojstva škofa Antona Martina Slomška. Na predvečer rojstnega dne, v ponedeljek dne 25. novembra bo v preurejeni mestni stolnici cerkvena prireditev. Na rojstni dan se zberejo zastopniki katoliških društev na slavnostnem obnem zboru Prosvetne zveze. S 1. decembrom se prevzame na novo kupljeni Slomškov dom za učiteljske, ki naj bo zunanji spomenik za 140. letnico Slomškovega rojstva. Podroben spored bomo še objavili. Že danes pa opozarjamo na to, da bo Maribor gotovo v svojem sodelovanju pri vseh spominskih prireditvah.

m Fantovski odsek Maribor II. ima jutri zvečer ob osmih v običajnih prostorih redni sestanek, na katerem predava prof. Tone Klasič o Grčiji in Grkih. Za člane udeležba obvezna.

m Magdalensko prosvetno društvo ima danes po deseti maši občni zbor v društvenih prostorih. Za članstvo obvezno, prijatelji iskreno vabljeni.

m Prvi vagon sladkorja za sladkanje vinskega mošta je dospel na mariborski kolodvor. Občina Košaki je dobila obvestilo, da je prvi vagon odposlan, včeraj zjutraj pa je bil vagon že v Mariboru. Ta sladkor je namenjen vinogradnikom košake občine za sladkanje mošta. Uprava občine Košaki poziva vinogradnike, da pridejo po sladkor v občinski urad.

m Mrtvaški zvon. V Slovenski ulici 40 je umrla zasebnica Elizabeta Serčič, stara 76 let. — V Delavski ulici 14 je ugrabila smrt 44. letnega monterja mestne plinarne Franca Rečnika. — Huda izguba je zadela trgovca g. Juriča, kateremu je v Zagrebu v bolnišnici umrla njegova komaj 29 letna soproga gospa Jaromira Jurič. Truplo je bilo prepeljano v Maribor. Svetila pokojnikova večna luč!

m Mlakarjevo igro »Bajbarska princezinjca« prizorič danes ob 16. uri v dvorani Cvetlična ul. 28 kolonjski dekliški krožek.

močniklist 28. letnega Franca Slugo, ki je dobil poškodbe na glavi. Oba sta bila prepeljana v bolnišnico.

m Nesreča na novi gimnaziji. Pri gradnji nove gimnazije je padel z zidarskega odra 42 letni zidar Ivan Gabriel. Zlomil si je levo roko ter zadobil notranje poškodbe.

m Roparski napad na Hočkem Pohorju sta izvršila dva neznanca, ki sta vdrila na žago, na kateri je bil zaposlen 31 letni žagar Mihael Stojnik. Zahtevala sta od Stojnika denar, ker pa se je jima postavil v bran, sta ga napadla s cepinom ter ga ranila na kolenu in mu prebila lobanjo. Nezvestnega sta potem oropala ter mu odnesla nekaj denarja. Stojnika so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

m Dva prsta je odrezala cirkularka v železniških delavnicah 32 letnemu mizarju Francu Mikšu.

m Vlomilec in otroške igrače. V petek sredi polneve je vlomil neznanec v izložbeno okno v hodniku Martinčeve trgovine v Gosposki ulici. Vlomilec si je prilastil nekaj otroških igrač, kakor puško na zračni pritisk, nekaj avtomobilčkov, otroške igre in podobno v skupni vrednosti 500 din.

Gledališče

Nedelja, 10. novembra, ob 15: »Cyrano de Bergerac«; ob 20: »Nenavaden človek. Znižane cene.

Ponedeljek, 11. novembra: zaprto.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Tako na vojaškem, kakor na političnem polju je bil pretekli teden bogat na dogodkih, ki mečejo svoje sence daleč v bodočnost. Na bojiščih se je pričelo novo poglavje v pomorski vojni, v politiki pa je dala ponovna izvolitev ameriškega predsednika Roosevelta Združenim državam severne Amerike jasno in določeno zunanjepolitično smer.

Pregled po bojiščih

Za angleško-nemško fronto je značilno, da je letalski dvoboj sicer trajal ves teden takorekoč brez prestanka naprej, toda stopil je v ozadje sprčo hude zaostritve nemške ofenzive proti angleški pomorski trgovinski plovbi. Sam angleški ministrski predsednik Churchill je v svojem ponedeljkovem pregledu položaja dejal, da Angliji pomorska vojna dela več skrbi, kakor letalski napadi, ki so kolikor toliko uravnovešeni z delovanjem angleškega letalstva, med tem ko Anglija novih sredstev za obrambo svoje ogrožene pomorske plovbe še nima.

Za angleško-italijansko fronto so bili v preteklem tednu značilni letalski napadi na obojestranske vojaške postojanke na suhem, kar bi služilo kot dokaz, da je že dalje časa napovedana italijanska ofenziva proti Egiptu predurmi. Na tem prostoru pomorskih dejanj ni bilo. Omeniti pa je treba, da so bile v preteklem tednu prvič vržene bombe na mesta v južni Italiji.

Na grško-italijanski fronti so trajale borbe ves teden. Poglavitni sunek italijanske ofenzive se razvija proti jugu, kjer so Italijani prišli že 32 km globoko v grško ozemlje. Grki pa so se morali umakniti nazaj čez reko Kalamas do Metaksove utrjene črte. Italijanski pritisk proti vzhodu v smeri proti Solunu pa ni bil tako izrazit in so na tem bojišču Grki obdržali svoje postojanke, ki jih imajo onstran meje v Albaniji nad albanskim mestom Korca (Korica). Zelo hudo pa je italijansko bombardiranje grških mest, med katerimi sta Lerina (Florina) in Solun najbolj trpeti. Angleška pomoč je prišla do izraza v prihodu nekaterih letalskih oddelkov, predvsem pa v zasledbi važnih otokov: Kreta, Kithera, Antikithera, ki ležijo južno od grške polpenoske celine in zapirajo vhod v Egejsko morje, ter Chiosa in Lesbosa, ki ležita ob turški obali in branita vhod v Dardanele. Dodati je treba, da misli Anglija pri pomoči, ki jo daje Grčiji predvsem tudi na lastno obrambo svojih postojank v egiptovskem kotu.

Na kitajsko-japonskem bojišču je bilo opaziti precejšen umik Japoncev v srednjem odseku, kjer so Kitajci zasedli Nanning in oblegajo pristanišče Ičang. Japonci so se začeli pripravljati za potrebe, ki znajo nastati na tistem morju in so s Kitajske potegnili nekaj letalskih sil. To je dalo pogon kitajski ofenzivi.

Politični pregled

Na dveh zunanjepolitičnih prostorih so se v preteklem tednu razvijali dogodki, ki pa imajo za nadaljni potek zunanjepolitičnih razvojov različne vplive.

V Združenih državah Severne Amerike je bil ponovno izvoljen za predsednika Roosevelt, kar nekateri razlagajo tako, da je v Ameriki zmagala sedaj tista struja, ki žene v vojno. Morda to ne bo v polnem obsegu res, toda z Rooseveltom bo Amerika brez prekinitve nadaljevala in stopnjevala svojo pomoč Angliji, nadaljevala in stopnjevala tudi svoje lastno oboroževanje v prividu tihomorskega spopada z Japonsko, medtem ko bi z zmago Rooseveltovega nasprotnika Wilekija nastal nekaj mesecev trajajoči zastoj, ki so ga v Angliji smatrali za pogubnega. Italijanski in nemški tisk sta Rooseveltovo izvolitev sprejela hladno, pristavljajoč, da za svetovni položaj nima pomena, ker sta itak oba kandidata stala na stališču, da je treba Anglijo z vsemi silami podpirati proti Nemčiji in Italiji ter da je treba računati na spopad z Japonci. Prve besede Rooseveltove po izvolitvi so dale prav tem razlagam, kajti v petek je Roosevelt že objavil, da sme Anglija računati na polovico vse ameriške proizvodnje orožja.

Nadaljni dogodki se tičejo južnovzhodne Evrope in bližnjega vzhoda, v kolikor sta ti dve področji neposredno prizadeti po izbruhu sovražnosti med Italijo in Grčijo. V poštev prihajajo usode Jugoslavije, Bolgarije, Turčije in Sovjetske Rusije. Jugoslavija je svoje nevtralnostno stališče uradno podčrtala v izjavi, ki se konča z izrazom upanja, da bo jugoslovanska nevtralnost spoštovana tudi od drugih. Kakor nalašč je potem prišlo bombardiranje našega Bitolja po neznanih tujih letalih in je to bolesto odjeknilo ne samo pri nas doma, marveč tudi v tujini, koder jim je naša nevtralnost iskreno pri sreč. Naša vlada je poslala v Atene, Rim in London pojasnilo o svojem zadržanju glede tega žalostnega dogodka ter opozorila na posledice, ki bi mogle nastati, če bi se nevtralnost naše zemlje še enkrat krčila. Bolgarija je objavila nevtralnost, a so bili sprejeti nekateri vojaški ukrepi, tisk pa je začel objavljati zahteve po spremembah meja. Turčija bi morala Grčiji na pomoč, toda za to ni bila napačena in je tudi na nasvet Anglije ostala mirna, toda na bolgarsko mejo je postavila močne odrede svoje oborožene sile, tako da prevladuje vtis, da hoče Turčija paziti na zadržanje Bolgarov in da je od slednjih odvisno, kako se bo Turčija zadržala naprej. Med Turčijo in Sovjeti na eni ter Turčijo in Nemčijo na drugi strani so v razvoju pogajanja, ki se tičejo bodočega položaja in vprašanja varnosti carigradskih (dardanelških) ožin. Sovjetska Rusija še vedno molči, toda obstajajo nekateri znaki, da so njenemu molku postavljene meje pri Dardanelah in njihovem evropskem in azijskem zaledju. Obstajajo neki dogovori med Sovjeti na eni, Nemčijo, Anglijo in Turčijo na drugi strani, da se v Dardanele ne bo dregalo. Če je tudi Italija že dala Sovjetom takšno zagotovilo ni znano. Verjetno pa je, odkar sta se v Firenzi sestala Mussolini in Hitler,

Med Nemčijo in Francijo tečejo pogajanja za sodelovanje počasi, naprej in v preteklem tednu ni bil dosežen noben viden napredek, odnosno se ni zvedelo za nobene konkretne pogoje za takšno sodelovanje, niti za način in obseg sodelovanja.

Notranji pregled

Mohorjeva družba odlikovana. Naša častitljiva Mohorjeva družba, ki je letos obhajala svojo 80. letnico, je dne 4. t. m. doživela velik praznik. Tega dne ji je v imenu vlade ban g. dr. Natlačen izročil visoko odlikovanje: red sv. Save 1. stopnje za zasluge, ki si jih je za slovenski narod v teku 80 let pridobila. Ob tej priliki je v Celju bila prisrčna slovesnost, kjer so govorili predsednik družbe dr. Sukala, ban dr. Natlačen, mariborski škof dr. Tomažič ter v imenu uslužbencev Mohorjeve družbe stavec Juraž Jože. — To je v kroniki naših domačih dogodkov pretekli teden bil najznačilnejši dogodek.

Bitolj bombardiran! To pa je bil dogodek velikega pomena ne le pri nas doma, temveč se z njim peča tudi zunanje časiopise. Dne 5. t. m. popoldne je nad naše obmejno mesto Bitolj nenkrat priplulo nekaj tujih neznanih bombnikov, ki so meni nič tebi nič začeli na mirno mesto metati težke bombe. Letala so kmalu odletela, so se pa spet vrnila ter v večji množini metala bombe. Napad se je potem še enkrat ponovil. Padlo je vsega skupaj 21 bomb, izmed katerih jih je 19 eksplodiralo. Razdejanih je bilo več hiš, ubitih 9 ljudi, med njimi Slovenec, kapetan Maks Varl, mnogo pa ranjenih. Po cestah so bombe napravile velikanske jame. Ta dogodek je povzročil silno ogorčenje, ker je naša država nevtralna in se ne meša v vojne dogodke, ki se gode blizu naše tamkajšnje meje. Zdaj se je razburjenje že pogojevalo. Po državi zbirajo prispevke za nesrečne žrtve. Hvala Bogu, da jih ni bilo še več, ker je bil tisti dan v Bitolju semenj, kamor je prišlo na tisoče kmetov iz bližnje in daljne okolice. Naša vlada je izdala uradno poročilo, da je vladam v Atenah, Londonu in Rimu poslala noto, kjer protestira zoper ta napad ter naznanja, da bo pošel vsako tuje letalo nad našim ozemljem naletelo na oborožen sprejem. Naša vlada sporoča, da je zažela preiskavo, katere države last so bili bombniki, nakar bo zahtevala odškodnino za žrtve in škodo, ki znaša blizu 4 milijone.

Vojni minister odstopil. Naš dosedanji vojni minister general Nedić je odstopil ter je bil na njegovo mesto imenovan general Peter Pešić, ki je že enkrat bil vojni minister. — Preteklo nedeljo je bila v Nisu velika letalska slovesnost, ko so tamkaj blagoslovili nova jadrna letala. Predsednik vlade g. Dragiša Cvetković je pri tej priliki imel mladini patriotičen govor. — 250. letnico obhajajo vojvodinski Srbi kot jubilej, ko so se takrat naselili v Vojvodini, kjer so ohranili svojo srbsko narodnost do danes. — Bosanski Hrvati pa slovesno obhajajo 400. letnico ustanovitve jezuitskega reda. Jezuiti imajo namreč v Travniku svoje velike vzgojne zavode, kjer so napravili velikansko kulturno delo za povzdigo Bosne in Hercegovine.

Subotica je židovsko mesto naglašajo tamkajšnji srbski in hrvaški listi, ki naglašajo, da je v Subotici vsega skupaj sicer le kakih 4000 Židov, da pa imajo ti Židje v svojih rokah celih 90% subotičke industrije ter velike trgovine. Vsi ti Židje pa so pred 20 leti bili revni trgovski pomočniki, zdaj pa imajo v rokah ogromen kapital, ki z njim vladajo nad Subotico. — Hrvatski pisatelj dr. Mile Budak je napisal članek, kjer pravi, naj bi se Hrvati, ki živijo zunaj meja Jugoslavije, vrnil nazaj v hrvaško domovino, kakor se zdaj vračajo v domovino Nemci, ki so bili že stoletja naseljeni po drugih državah. Zlasti velja to za Hrvate na Gradiščanskem, v mejah velike Nemčije. Kako bo dr. Budak, ki je znan hrvaški nacionalist, mogel to izvesti, tega ni povedal. Skoda! — Vlada je razpustila Ljotičevo organizacijo »Zbor«, ki je protizakonito delovala ter razširjala napačne govore ter begala ljudi. — V Zagrebu so se zbrali h konferenci jugoslovanski katoliški škofje. — Tamkaj zdaj zboruje tudi hrvaški socialni teden, kjer imajo važna predavanja iz socialnega življenja.

Komunisti rovarijo še vedno na belgrajski univerzi. Dne 23. oktobra so povzročili take pretepe, kakršnih še ni bilo na tej univerzi. Zaradi tega je oblast univerzo za nekaj časa zaprla. Ta teden so jo spet odprli. Akademski senat je pri tej priliki izdal dijakom oklic, kjer jih svari pred novimi spopadi ter grozi, da bo univerza za dolgo ostala zaprta, če se spopadi ponove. Od tega bodo imeli le škodo pridni dijaki, ki bi radi študirali. Oblast je naznanila, da bo vse krivice poglajala z univerze, Komaj pa so po vsem tem univerzo odprli, so se nemiri spet začeli, nakar je bila univerza spet zaprta. Zdaj listi naglašajo, da je treba uvesti drugačen red na tej univerzi, ker sicer nikdar ne bo miru. Univerza je za to, da študentje na njej študirajo, ne pa da se pretepajo. — Nekaj podobnega so poskušali dijaki zagrebške obrtne šole. Toda tukaj jih je oblast lepo zašila. Solo je kar zaprla, nakar je bilo sporočeno dijakom, da se bo zdaj vršilo novo vpisovanje v šolo. Za vpisovanje je treba vložiti prošnje na bansko oblast, in sicer jo morajo vložiti dijakovi starši. Tako bodo na Hrvaškem pahnali tiste študente, ki jim ni za študij, marveč le za pretepe. — Med tem ko se komunistični študentje po navodilih kominterne pretepajo, pa prireja za 23. obletnico proletarske revolucije v Sovjetski sovjetski poslanik v Belgradu sijajno večerjo. V četrtek, 7. t. m. zvečer je bila na sovjetskem poslanstvu tako razkošna pojedina, kakršne doslej ni priredilo nobeno buržujsko poslanstvo.

Delavske zbornice so zborovale v Skoplju, kjer so sklenile med drugim, naj se čimprej izda uredba, s katero se bo preuredilo delavsko zavarovanje. Zlasti pa so zahtevale, naj se takoj odpravijo komisariji pri SUZORJU in pri raznih okrožnih uradih, kjer so.

Celje

Celjski mestni svet

Včeraj smo poročali o važnem sklepu mestnega sveta o prepotrebem povišanju plač vsem uslužbenecem mestne občine. Povišanje bo obremenilo mestno blagajno za 740.000 din. Priobčujemo še nekaj pomembnejših sklepov petkove seje, ki bodo zanimali javnost.

Dela v Vodnikovih ulicah so zaradi težav z nabavo granitnih kock nekoliko zastala, vendar bodo pričeli že ta teden s polaganjem kock in tudi z asfaltiranjem pločnikov. Poštna uprava je predložila načrt za polaganje telefonskih kablov, kar bo izvršila mestna občina v lastni režiji, stroške pa bo krila poštna uprava. Na Mariborski cesti dokončujejo priključke, nakar bodo položili kanalne cevi. — Potok Ložnice odnaša v nereguliranem delu nad Joštovim mlinom mnogo rodovitne zemlje, zato bo mestna občina zavarovala obrežje v tem predelu do jezca in je za to odobrila 18.000 din. Izvršila se bo postopna regulacija Sušnice skozi Ostrožno, če bodo posestniki brezplačno odstopili zemljišče in če bo prišlo do sporazuma zaradi trase. Mestni svet je odobril 21.729 dinarjev za nabavo mednarodnih cestnih znakov. Načelno je pristal občinski odbor na večjo podporo Odboru za postavitev spomenika kralju Aleksandru, če bi se ustanovila v Celju v ta namen kakšna socialna ustanova.

Regulacijska dela v II. delu pete etape bodo izvršena v mešani režiji tehničnega razdelka okrajnega načelnstva v Celju iz razpoložljivih sredstev 1 milijona 254.000 din. Mestni svet je odobril 58.170 din za odkup zemljišča ob reguliranem delu Ložnice in za zemljišče od ge. Majdič. Odbor je odklonil v smislu uredbe o uporabi motornih vozil prošnje za obrt avtoizvoščkov Petru Marovtu, Otonu Vozliču in Drogeniku. Gostilniška obrt se dovoli Confidenti Emi v Zavodni, Hrastniku Leopoldu na Kralja Petra cesti in Javorčici Rozaliji v Prešernovi ulici, dočim se odkloni g. Robeku v Askerčevi ulici, ker ni podana lokalna potreba.

Radio-aparati

Radione - Telefunk - Blaupunkt - Orion - Pisalni stroji Adler in Rheintal (tudi na obroke)

RADIO-TOPLAK-CELJE
Prešernova 5/I

Lep uspeh ZZZ v Celju

ZZZ, podružnica v Celju, je organizirala delavstvo v kamnolomih bratov Sodina Alojza in Ferdinanda na Frankolovem in Laznika Jožefa na Stranah. Organizacija se je zavzela za delavce in delavke, ki so bili za težko delo vse premalo plačani, in je posredovala pri lastnikih, da bi sami pristali na povišanje. Ker so lastniki ostali samo pri obljubah, je bila organizacija prisiljena, da je zadevo prijavila inspekciji dela in okrajnemu načelnstvu, ki je razpisalo poravnano razpravo.

Poravnane razprave so se udeležili okrajni podnačelnik dr. Otrin Jakob, kot vodja razprave, Arnshek Jože, zastopnik delavcev Rebevshek Ste-

lan in brata Sodin Alojz in Ferdinand. Zastopnik Zveze združenih delavcev, podružnica v Celju, je poročal, da so delavci v obratih plačani v nasprotju s predpisi o minimalnih mezdah in da njihove mezde ne dosegajo predpisane višine minimalne mezde. Delo v obratu je urejeno tako, da se plačuje akordno delo po 16 din od kub. metra za streljanje in drobljenje. Miner mora sam kupovati strelivo, ki ga dobiva od lastnika obrata po 34 din kg. Z ozirom na to, da je gramoz v tem obratu boljše vrste, more delavec v teku 10 ur nadrobiti največ do 1.50 m³ tako, da znaša njegov zaslužek na dan v ugodnem primeru največ 24 din. Zaradi tega je zastopnik ZZZ, kakor že prej, predlagal, da lastnik kamnoloma izplača vsem delavcem za preteklo leto, oziroma sezono do 1. oktobra 1940 razliko neplačanih prispevkov do višine minimalne mezde tako, da se računa za kub. meter nastreljanega ali nadrobljenega kamena po 20 din, od 1. oktobra 1940 dalje pa po 25 din za kubni meter.

Delodajalec je pristal na ta predlog. Te dni bo še poravnana razprava na okrajnem glavastvu v Slov. Konjicah, da se reči še vprašanje povišanja plač v kamnolomih na Stranah.

Dr. A. Kunst

specialist za bolezni zob in ust

Je otvoril svojo ordinacijo na Trgu kraja Aleksandra O/I, Celje

c Gostovanje Narodnega gledališča iz Maribora v Celju. V sredo, 20. novembra bo gostovalo v Celju mariborsko Narodno gledališče s tragikomedijo »Nenavadni človek«, na kar občinstvo že sedaj opozarjamo.

c Na roditeljski sestanek v dvorani Salezijskega mladinskega doma v Gaberjih danes po večernih vabimo vse starše iz bližnje in daljne okolice. Predaval bo dr. Alojzij Tomec, nakar bo igra »Kje je sreča«. Prireditelj je izključno za starše, zato je mladini vstop prepovedan.

c III. prosvetni večer v Celju. V Prosvetnem domu bo v torek predaval o slovenski kneginji sv. Emi ravnatelj Vinko Zor iz Ljubljane.

c Mladina vseh celjskih šol s sodelovanjem vojaške godbe 39. pp. bo nastopila danes ob pol 5 popoldne v Mestnem gledališču. Prireditelj je za vso javnost in obsega bogat in pester spored kvalitetne vsebine. Pričetek po prihodu vlakov. Vabljeni!

Olepševalno in tujsko-prometno društvo v Celju

obvešča cenjeno občinstvo, da prodaja v svoji vrtinariji za okrožnim sodiščem razne cvetlice in sprejema naročila za šopke in vence.

c Pevsko in godbeno društvo »Sloga« v Zagradu priredi danes ob 3 v dvorani hotela Stegu Govekarjevo dramo »Gruntarji«.

c Povišanje cen plinu v Celju. Mestna plinarica je zaradi povišanja cen uvoženega plinskega premoaga primorana zvišati cene plinu in koks. Cene plinu se povišujejo: pri uporabi 1—5 kub. metrov 5 din, torej kakor sedaj, to pa iz razloga, ker uporablja to količino plina v največji meri uradništvo in delavci. Ostalo se poviša: od 6—15 kub. metrov od 4 na 4.75, od 16—30 na 4.25, preko 30 od 2.90 na 3.50 din. Prav tako se zvišajo tudi cene industrijskega plinu. Od 1 do 250 kub. m ostane dosedanja cena; od 250—500 se zviša od 2.75 na 3.25, od 500 do 750, od 2.50 na 3, od 750 do 1000, od 2.25 na 2.75; preko 1000 se zviša od 2

Zobozdravnik dr. Stane Vrhovec

zopet redno ordinira

na 2.50 din. Prav tako se poviša posojilo za uporabo plinskih aparatov za 25 odstotkov. Cene plinu so povišali tudi v drugih mestih.

c Zimska pomoč šolski mladini. G. kapelnik celjske vojaške godbe je nakazal tukašnji l. deški šoli za revne učence znesek 600 din. V ta namen je darovala tudi neka druga oseba, ki noče biti imenovana, znesek 1000 din. Za plemeniti dar se upraviteljstvo šole obema darovalcema prav iskreno zahvaljuje!

Otroški voziček

kolo ali živalni stroj najbolje in najhitreje kupite — prodaste ali zamenjate v trgovini Josip Uršič, Celje, Narodni dom

c Licitacija listja v mestnem parku bo povernovno v sredo 13. novembra ob 8 zjutraj na licu mesta.

c V skedaju so našli mrtvega pred dnevi v Letušu pri Braslovcah neznanega moškega. Oblasti so ugotovile, da je mrtvec 43letni Pahor Kazimir, rojen v Renčah pri Gorici, italijanski državljan. Pahorja so pokopali na braslovškem pokopališču. Naj v miru počiva!

c Na Ostrožnem pri Celju je padel in si zlomil desno roko v zapestju 5letni sin posestnika, Gračner Anton.

Pluj

Veterinarsko prakso je odprl živinozdravnik Machalka v Pluju, Florijanski trg 3.

Izpod Pljuške gore

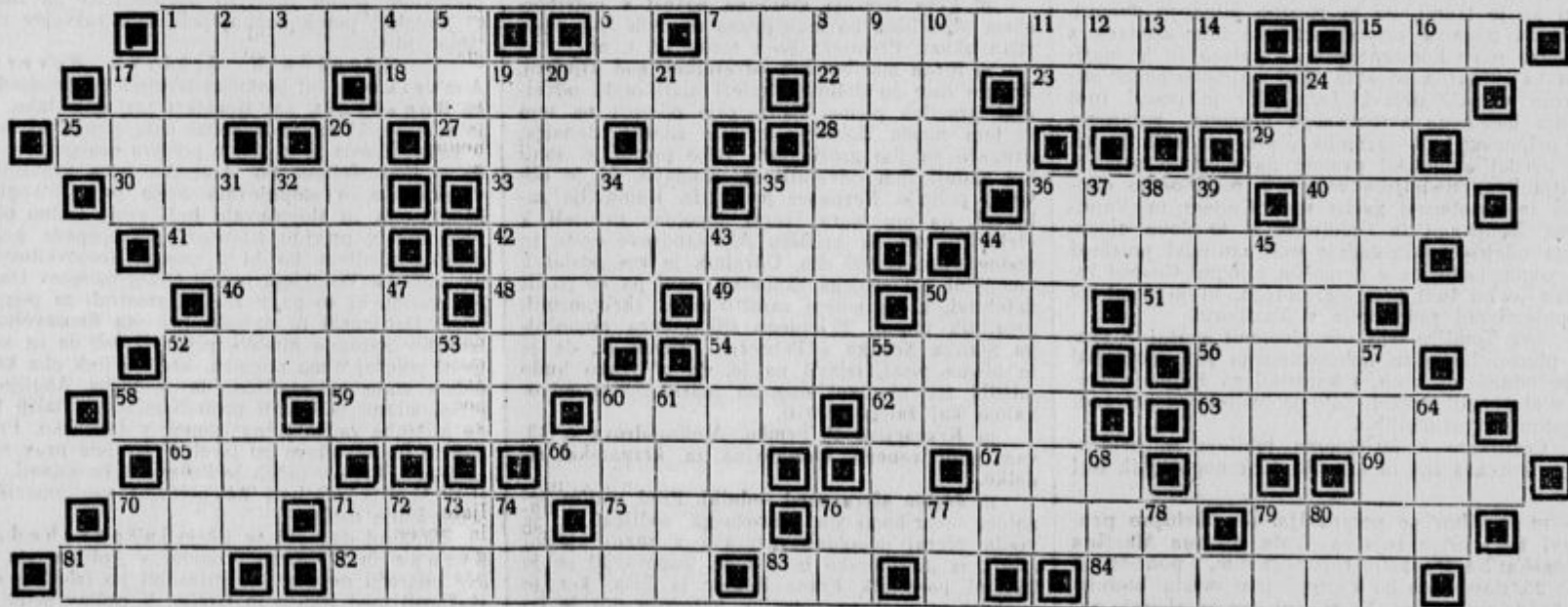
Prosvetno društvo v Cirkovcah ponovi danes popoldne igro »Divji lovec«. Vabljeni od blizu in daleč!

Iz Hajdine. Na meji naše župnije, blizu postaje Sv. Lovrenca na Dravskem polju leži ob železniški progi sredi borovja v tako imenovanem Strnišču znano vojaško pokopališče. Mnogo žrtev zadnje svetovne vojne spi tam svoj zadnji sen. Nobeno leto pa ni bilo tu tako žalostno kot letos. Grobovi so zasuti z listjem ter dobesedno prerastli z robidjem, praprotno in trnjem; več nagrobnih kamnov, ki jih je postavila še Avstrija, leži na tleh, železne ograje na obzidju mestoma sploh več ni, imena na glavnem spomeniku so izgledana od zoba časa do nečistljivosti, vsa drevesca okoli cerkve so suha in tudi pri obojnih vratih je razdejano. Ali se tako spoštujemo borci za svobodo domovine? Upamo, da pristojna oblast grobišče vsaj naknadno spravi v red, ako ni mogla storiti tega do Vseh svetih.

Od Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Okrajno načelnstvo je zaprlo znano gostilno v Apačah. — Organistu Muršcu je umrla 4letna hčerka Trezika. — Velike nove lokale, ki so res v okras našemu kraju, sta si postavila trgovca Korošec in Kopusar ter mekarnar Strel. — Marija Mojzer, sestra našega agilnega osmošolca, se je pred kratkim poročila z Iv. Timoškom iz staropolske gubernije v Rusiji. Zakonsko zvezo sta sklenila tudi šolska sluginja Francka Galun z železničarjem Babošek Rudolfom ter posestnica Marija Pisek (Zupčja vas) z Janezom Postrakom, strežnikom pljuške bolnišnice. Vsem želimo vso srečo! — Rekordna je bila udeležba pri »Mrtvaškem plesu«, ki ga je režiral g. župnik F. Spindler. Vloga smrti je mojskiško podala gđc. učiteljica Anica Beraničeva iz Apač, pa tudi vsi drugi so se postavili. — Danes popoldne gremo v Cirkovce na igro »Divji lovec«.

Iz Majšperga. V vasi Skrblje se je v pijanosti obesila 31letna posestnica Marija Korošec, mati dveh otrok. — Premogovnik v Medvedcah že od poletja ne obratuje. — Naša tekstilna tovarna »Vunatex« bo povečala obrat za polovico. Pravkar dokončavajo zidarska dela prizidanih objektov. — Precej hudo je ugraznil pes g. tovarnarko Kubrichtovo; še huje pa je ranil delavca, ki je hitel na pomoč.

Križanka

Vodoravno: 1. vrsta skale 7. Koga pravno priznati za družinskega člana. 15. Dvojica 17. Domača ptica 18. Taja beseda za namig, smiselno omembo 22. Kratko moško krstno ime 23. Moško krstno ime 24. Cvetiči mesec v letu 25. Druga beseda za križanje 27. Starejša oblika veznika 28. Dolga štirioglasta palica 29. Kuhinjska začimba 30. Božji popotnik 33. Vrstica cigarete in srbska reka 35. Domače žensko ime in nevarno orožje 36. Vrsta ognja; nekdanje turško znamenje; mesečni telovadnega organizacije 40. Vrsta paoavine 41. Oblika vodnih hlapov 42. Sportnik ali popotnik na konju 44. Vrsta štajer, vina 46. Cvetlice 48. Druga beseda za očeta 49. Neslovenska oblika veleknika glagola iti 50. Koroski pozdrav 51. Člen starega divjega naroda 52. Visoki stolpci turških mošej 54. Razpeložen za borbo 56. Grem, odhajam (hrvaška oblika) 58. Vrsta fizola 59. Vzročni veznik 60. Gora v Grčiji 62. Pregovori, izreki 63. Visoka gora na Notranjem pri Postojni 65. Vrsta masčobe 66. Prostor, mesto 67. Kratko moško ime 69. Krepak, zdrav 70. Beloglavci jastrebi 71. Gozdna žival z dobrim krznom 75. Star rimski pozdrav 79. Bivališče, družabni položaj 81. Tožba, krik, odmev 82. Celina, katere držanje bo odločilno v svetovni vojni 85. Veznik 84. Lepega vedenja.

Navpično: 1. Zadnje čelo, izvršeno nad umrlim 2. Vzklik 3. Jezikovna značilnost dalmatinskih Hrvatov 4. Označka za kemično prvino 5. Veznik 6. Nikalnica 7. Veznik 8. Kemijska prvina 9. Moško krstno ime 10. Belozka

glasbeno znamenje 11. Osebnosti ženskega spola v množini 12. Vas pri Ljubljani 13. Kazalni zaimek 14. Veznik 15. Eden izmed prstov 16. Vzklik 17. Dolžinski razmerje 19. Verska sekta, ki obstoja tudi v Jugoslaviji 20. Na poseben način uživati hrano 21. Domače žensko ime 24. Po okusu najnovejše gobe 26. Človek, ki se bavi z vrazami 31. Slovensko mesto ob meji 32. Svetopisemska oseba 33. Mojzsov brat 34. Vzklik začudenja, presenečenja, domisljice 35. Znamka in vrsta muholovk 36. Zadržavati, radi varnosti omejevat 37. Egipčansko božanstvo 38. Kratko žensko ime 39. Samostanik, ki izraža vrsto barve 43. Vas in rudnik v celjskem okraju 44. Prostor, ki je omejen od treh stikajočih se ploskev 45. Up 47. Razdobje, doba 50. Števniki 52. Druga beseda za rožni venec 53. Šesta in peta črka v abecedi 55. Državna blagajna 57. Vsebujoč silo 60. Rižovo žganje 61. Blodi, hodi brez cilja 64. Član družine 68. Sedež čuta 70. Povratno osebni zaimek 71. Označka za kemično prvino 72. Pamec 73. Nikalnica 74. Ploskovna mera 76. Kratica pri naslavljanju 77. Ploskovna mera 78. Starejša oblika vprašalnice 79. Kratica za »športni klub« 80. Kazalni zaimek.

Rešitev nedeljske križanke:

Vodoravno: 1. Katarina — 8. S. D. S. (Samostojna demokratska stranka) — 11. Kolos — 14. Svetler — 15. Suez — 17. Op (opus) — 19. Vestalka — 20. Rijavec — 22. Sket — 23. Aide — 24. Arija — 26. Leteti — 28. Os —

Kranj

Št. Jernej na Dolenjskem

Zdravstveni dom za Št. Jernej in okolico je bil minul teden slovesno blagoslovljen in izročen svojemu plemenitemu namenu. Obred blagoslovitve je opravil domači g. župnik Fr. Cerkovnik, proslave pa so se udeležili tudi g. okrajni načelnik dr. Tomšič, škocijski g. župnik Škoda, ravnatelj Hlg. zavoda g. dr. Pirc, domači zdravnik dr. Reja, učiteljstvo, župan g. Vide Franc in precej faranov. Zbrane goste je pozdravil župan Vide, ki se je obenem tudi zahvalil za delo in trud vsem činiteljem, ki so pripomogli, da je dobil Št. Jernej to važno zdravstveno ustanovo. Za tem sta govorila tudi dr. Reja in dr. Pirc in v daljših izjavah poudarila pomen zdravstvenega doma za dolenjske kraje in orisala težnje Hlg. zavoda v Ljubljani ter oblasti za zdravstveni preporod vse Slovenije. Po končanih slovesnostih je bil ogled zdravstvenih prostorov, ki so sicer precej majhni, a vendar tako smotreno in okusno urejeni, da bodo gotovo dobro in plodonosno služili svojemu vzvišenemu namenu.

Sv. Martin, ki bo jutri krčeval vino po naših gorah, letos ne bo deležen vselega sprejema, ker je vinski pridelek izredno slab in zvizek kisel in trpek, da enakega ne pomnijo niti najstarejši ljudje.

VERITAS GENERALNO ZASTOPSTVO IN SKLADIŠČE

Anton Bremec Celje
Iščejo se zastopniki

Absolvent trg. akademije

moški, dobro kvalificiran, soliden, dobi službo v prodajnem oddelku veleindustrije na deželi. Smisel za jezike pogoj. Ponudbe v pravo »Slov.« pod šifro »Podjetje št. 17148

Današnja brzoturnirska tekma med klubi Slovenske šahovske zveze v spodnjih prostorih pri »Slovu« s pričetkom ob 10. Te tekme se bo letos po vsem pričakovanju udeležilo rekordno število tekmovalcev, tako da zveza predvideva tudi tekmovalce v dveh skupinah s finalno tekmo med zmagovalci v skupinah. Glavna tekmeča zmaga, Ljubljanski in Centralni šah, klub sta se za letošnje tekmovalce temeljito pripravila in bo Ljubljanski šahovski klub najbrže nastopil celo s štirimi moštv. Centralni šahovski klub pa s tremi. Z več moštv. bo verjetno nastopil tudi Korotan, ki se je že lansko leto lepo uveljavil v šahovskem življenju Ljubljane. Pričakovati je, da bo današnja prireditelj lepa manifestacija našega šaha v organizatornem in strokovnem pogledu.

Partije iz velikega turnirja v Moskvi vzbujajo zaradi svoje borbenosti splošno pozornost med šahisti. Tudi današnja igra, v kateri je bil poražen ukrajinski prvak Boloslavski, je izredno borbeno.

Boloslavski — Dubinin.

1. e2—e4, c7—c6, 2. Sb1—c3 (proti Dubininu je tako igral tudi Löwenfisch in dosegel lepo pozicijo), d7—d5, 3. Sg1—f3, Lc8—g4 (ta poteza je dvomljive vrednosti, kot je pokazala že partija Löwenfisch-Dubinin, katero smo objavili), 4. h2—h3!, Lg4—h5 (v citirani partiji je sledilo Lxf3), 5. e4—x d5, c6—x d5, 6. Lf1—b5+, Sb9—c6, 7. g2—g4 (na ta način beli izsilijo menjavo črne dameškega lovca za konja in obdrži boljše izgleda. Oslabitev belih polj na kraljevem križu ni nevarna, ker beli obdrži lovski par), Lh3—g6, 8. Sf3—e5, Dd8—d6, 9. d2—d4, f7—f6, 10. Se5—xg6, h7—xg6, 11. Lc1—e3? (močnejše je bilo Dd1—d3 in črni bi moral dati kmeta, kar na Ke8—f7 sledi Se3—x d5. Po igri potezi se črni konsolidira), e7—e6, 12. Dd1—d2, Dd6—c7, 13. Lb5—d3, Ke8—f7, 14. h2—h4, Lf8—b4, 15. a2—a3, Lb4—a5, 16. Ke1—f1, Dc7—d7, 17. h2—h4, La5—c7, 18. Se3—b5, Sg8—e7, 19. Ta1—e1, a7—a6, 20. Sb5—c7, Dd7—c7, 21. Dc2—d2, Dc7—d7, 22. c2—c3 Ta8—c8, 23. h4—h5 (črni je v zadnjih potezah zasedel s trdnjavami odprte linije in zasedel tudi z drugimi figurami dobra mesta, tako da mu napad belega ne dela več težav), e6—e5! 24. Ld3—b1, g6—h5, 25. g4—h5, e5—e4 (napad belega se ni obnesel, ker je črni uspešno zapreti igro in beli lovci ne pridejo do veljave), 26. c3—c4, Dd7—f5, 27. Th1—h4 (grozi e4—x d5 z osvojitvijo kmeta a4 toda črni ima sijajen odgovor), g7—g5 (črni je s tem dosegel prednost, ker beli nima več nobene prave možnosti za napad), 28. Th4—h2, Kc8—g7, 29. c4—c5, Se7—g6, 30. f2—f3, Sg6—h4, 31. f3—f4, g5—f4, 32. Le3—f2, f4—f3, 33. Te1—d2, Sh4—g3, 34. h5—h6+, Kf7—f7, 35. Te1—d1, Df5—g5, 36. Dd2—xg5 (menjava dam je bila izsiljena, s tem je pa tudi usoda belega zapечатena), f6—xg5, 37. Lb1—a2, Te8—o8, 38. Kf1—g1, Kf7—g6, 39. Th2—xg2 (to je že obup, toda brez te žrtve bi črni tudi hitro zmagal), f3—xg2, 40. Kg1—xg2, Sc6—c7, 41. Td1—c1, Thx—h6, 42. Lf2—g3, Se7—f5, 43. Lg3—e5, Sf5—e3+, 44. Kg2—g3, Td8—f8 in beli se je vdal, ker mu krogi mat na f3, kar beli ne more preprečiti. Partija je zanimiv primer, kako more biti lovski par celo slabši od dveh konj, če je pozicija zaneta in lovci nimajo prostih linij.

Medeljsko branje

Moja Bela

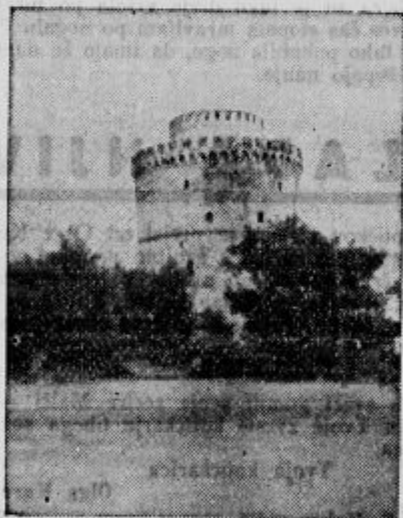
Človek ne pomeni nič pod temnomodrim nebom argentinske stepe. Sam stojiš v travi, ki ti sega do kolen, neskončni veter ti veje po utrujenem obrazu, sončna pripeka ti pusti komaj do sape, in mečem ko po visokem nebesu krožijo orli, korakaš kot človek na svojih dveh kratkih nogah skozi žusteto travo. Ničesar drugega ni videti ko plapolajočo, rjasto-rdečo travo, nemara še kaka dva noja na obzorju, ki previdno koracata in se ozirata, in nemara da stoji kje v tej silni pripeki kako drevo, ki se dozdeva ko kamnitni filigranski izdelek, ki popeva veter skozi njegove izrastke.

Saj razumeš, tam zunaj ne moreš nič s petami in nogami! Saj razumeš, takšenle človek ni nič drugega kot stopajoča majenost in vsakršen sunek vetra ga zasmehuje. Takšnele človeče se muči in ubija od obzorja do obzorja, toda noga tega ničeta spodsreda na mesnatih kaktejah, njegova rdeča koža zabrekne v vročini, in kar mahoma se utesne zgoliti, da kaka smešna sončarica podere predzreza na tla in ga pripravi za veselje se jastrebe, ki si ga hodijo v kosih iskat. Saj razumeš, sam človek je izgubljen v pušči!

Toda recimo, da sede na konja, pa na mah postane iz njega mož in gospod. Kakor pišvetra ti brzi s svojim konjem od vzhoda na zahod, smeje se v vetru, a konja vihra griva okoli.

Vedeti moraš, da je bilo najlepši živali vse te stepe ime Bela. To je bila visokonoga, ozka-kobila petih let, in ji je bila dlaka sveta in blesteča. Sleherni gaucho, ki je prijel mimo, je pozdravil in ponosno dejal: »Ojej, to je pa Bela; tej jo!« Ob ponočnih taboriščnih ognjih so govorili, kako zna reči; pri Almaceneru so se razgrevali ob besedah o njenem drncu in so nahnili tistega nepridiprava, ki je dejal, da je Bela cnaka drugim travo-zrcem! Pa je zobala samo koruzo, in njena slava se je širila od naselja do naselja! Kupil sem jo bil od farmarja Alibia za pošten denar, ko sem bil postal poštni sel. Takrat sem jezdil s pošto za osem in šestdeset kolonistov. Po trikrat na teden sem moral na postajo in potem sem jahal od farme do farme in sem izročil temu pismo in onemu zavojček. Psi so lajali, družina se je smejala, in kakor strela sva bila spet na poti, da so gručasti prsti kar frčali. Naneslo je, da sva kje zunaj v stepi počivala. Tam v travi so bila mesta, kjer je moja Bela obstala, jaz sem razjahal, ji razrahljal uzo, utrgal šop trave in sem izbral sočnate bilke izmed uvelih in usehljih. To ti je bilo veselje, Bela! Nato je prišla vsa razburjena zvečica k meni in me je dregnila s svojim mehkim smrčkom v ramo in pleča, češ da naj pohitim, naj ji brž dam še založaj trave, in jaz sem ji jo dal z dlani. Tista doba takrat je bila brezoblačna zame in za konja, nebo je bilo visoko, in veter je brzel nad poljano, in midva sva bila od ranega jutra do večera na poti.

Nemara naju bodo pogostili na veliki postaji Estancia Santa Sabina, na tem vilinskem

Solun — stolp ob pristanišču.

gradu s stebrišči, kopalnico in z vsem razkošjem, kjer povahijo jezdec, naj je s srebrnim priborom, in kjer dobi konj snežnobelo sol za lizanje. Onaj je lep, dragi moj, Elvira je tam in Elvira se smeje. In medtem, ko pijemo čaj na verandi, stoji ne daleč od nas moja Bela in muli temnozeleno travo pod evkaliptusovimi drevesi, in njena rumena dlaka se sveti k nam. Včasih sune z glavo navzgor in prislusne našim besedam. Zaljubljeno jo opazuje in vsi se norečejo iz mene zaradi moje zaljubljenosti, amo Elvira se ne smeje. Ona vstane in odide čez trato tjakaj k Beli, in vsi gredo za njo. Gospodje mežikajo, odpirajo beli gobec, dotikajo se uhljev in členkov, povedo kako besedo in se smejejo.

Jaz sem zaprtih oči obsejal, kadim črno cigareto in le skrivši škilim tjakaj, ali so dobri z njo. Ko se klepetava gospoda odpravi po drevoredu dalje, se Elvira vrne na verando in pogovarjava se o konjih. Ponašam se vpricho nje, zato ker je Bela moja last. Lejte, senorita, teče tako in tako, potrebuje to in to in poslušna je kakor misel. Če bom tlesnil, pa bo prišla, le pazite, gospodična moja... Tako sem ošaben, vrag me vzemi!

Še dobro vem, da je gong vprav začel klicati k večerji, ko sem zatlesnil, in Bela je prislusnila in je prišla. Dobro me pozna in ve, da je le za šalo, pa vendar le pride ta moja Bela.

Toda jaz bi se rad še bolj izkazal in zato grem z Elviro okrog hiše. »Pojdi, Elvira, ven! Pokazal ti bom, kako ti Bela izborna sliši!« Pojdi, Elvira, tja! Za grmovje, onaj naju Bela ne bo videla, jo bova preskusila, ha, ha, tam jo bom poklical!« Stojiva v onamni vonjavi neznanih cvetov, ki se v žarkih večernega sonca rdeče svetlikajo. Zakličem: »Bela!« in Elvira me pogleda. Lepo se ji svetijo lasje, lepa si, Elvira... Tedajci pokne v cvetličnih grmih, midva pogledava — in že je tu.

Da, tako je, to je moja Bela, previdno kuka skozi dehteče vejčve, jaz pa si domišljam, da je pogled v živali najsrečnejši na svetu. S svojimi velikimi, rjavimi očmi naju gleda tako izrazito, ko da bi zdaj zdaj spregovorila.

Nenadoma pa opazimo, ko na so njene oči osteklenele in oslepele. Telo ji vzdregeta. Kaj se je zgodilo? Oba priskočiva k njej in jo odvedeva ven na trato. Bela šepa. Preiščem ji sprednjo nogo, ki jo hoče skriti, in najdem štiri krvave kaplje na gležnju. Štiri krvave kaplje, to je pik strupene kače.

Vzkliknem in planem v hišo, kričeč po serumu zoper strup. Elvira ostane pri konju in ga objame okrog vratu. V velikem gostišču odpiram vsa vrata in vpijem po serumu. Vsi ljudje prihitijo skupaj — a serumu ni v hiši. Stečem nazaj na travnik in že od daleč zagledam, da se je Bela zgrudila na tla. Meso so ji razparali in zato krvavi. Izsedam ji rano, prevežem ji nogo. Brezumno me gleda, ker ji prizadevam bolečine.

Polagoma vsi odstopijo in opazujejo žival od daleč, samo Elvira se joka pri njeni glavi. Saj ni, da bi pravil — noga ji je zatekla, nobene pomoči ni bilo. Božal sem jo, včasih

Skrivnost iz Bir Es Semije

Kakor črv prstene barve je lezel puščavski vlak iz Constantine v Toungourt skozi tesni gorovja Aurès. Gole in razčefedane pečine so sličile stenam plazja. Ozračje je ždelo kakor meglena stena v dolini in je bilo neprodorno, zareče in težko kot svinec. Male in samotne postaje železniške proge so tonile in se dvigale iz sive beline ponočne pokrajine kakor blodeče lučke, ki poplesavajo nad nevarnimi barjanskimi tlemi. V kotu vagona je tiho in ves v belih guoah svoje halje ždel mršav Arabec. Samo temne oči so gorele iz rjavega obraza, kadar so za nekaj hipov hušk-nile v vagon plapolajoče luči kake postaje.

»Ali vidite tamle ob kraju puščave stolp iz Bir Es Semije?« Moj sopotnik z nasprotni klopi, majhen, zgrbljen možiček, je iztegnil svojo mršavo in koščeno roko v noč. Njegovi prsti in suha roka so se iztezali iz njegove arobne postave kakor nepremični kos lesa kakega kašipota. Njegov glas je bil tih in hripav, ko da bi hotel razodeti kako skrivnost, in za temnimi naočniki so zagorele nemirne oči in so s pogledom otipavale notranjost vagona.

»Ali še ne morete spoznati stolpa? Dozdeva se, da ste tujec v tej deželi, sicer bi vam bila znana skrivnost iz Bir Es Semije. Jaz se ne peljem prvokrat tjakaj.«

Glas je bil še tišji, še bolj prodiren, nemirne oči so bile kar tik pred menoj, in besede, kakor da niso prihajale iz njega, marveč kakor da so se plazile iz kretenj drhtečih rok in so grabile po meni.

»Tamej stoji stolp iz Bir Es Semije. Koliko je stolp star, kdo ga je sezidal — tega še danes nihče ne ve. Gospodje znanstveniki, ki je postal glas hihitav in razdrapan, so napisali že nebele bukve o stolpu, premerili so ga, preiskali in pretipali. Pa ne da nobene besede od sebe, gospod, še ne ržne ne! Ali imate kakega vodnika, kako knjigo o Alžiru? Tam utegnite brati: Nemara je stolp nagrobnik iz predkrščanske dobe, še iz bajeslovne dobe; njegov premer je sedemdeset metrov... in takele čenčarije. Tola kakšen namen je imel stolp? Kakšno skrivnost vsebuje?«

Glas je postal še tišji, da je bil slišati le še kot šepetanje; umiral je z zmeraj tišjim popevanjem koles, ki so drčali po tračnicah, s puščavskim peskom potresenih.

»Jaz bom to zvedel; nemara že noč. Pri-povedka pravi, da je treba deset noči bivati v stolpu Bir Es Semija, kdor mu hoče izvabiti njegovo skrivnost. Že marsikdo je to poskušal, dragi gospod, pa še nihče ni tega dosegel. Po-stavljali so barake poleg njega v pesčeni pe-sek, in učenci karji — a stolpa ni moči uč-njaško preiskati, on mora sam spregovoriti! — so podnevi kopali in merili in so nato ča-kali na veliko razodetje. A tako ta stvar ne

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE

Dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, prevoznik tri-cikl, pneumatika

Iribuna F. B. L. Ljubljana, Karlovška c. 4

Pogled na otok Krf, ki se v teh dneh večkrat omenja.

sem planil pokonci in sem butal ob drevesa, poteptal in prekel sem tisti grm, ki je bila kača v njem. Potem sem spet pokleknil in sem ji govoril.

Zdaj pa zdaj je Bela skušala skočiti kvisku, a to se ji ni več posrečilo; dal sem ji soli, pa se je ni več dotaknila. Potem je bolj in bolj povešala glavo in jo polagala na travo. Spet in soet sem zavpil po serumu, a slša se ni bilo nazaj, ki sem ga bil poslal k najbližjemu farmarju. Jela me je prestrašeno pogledala, še enkrat se je ozrla, pogledala je ljudi in hiše, pogledala visoko nebo in neskončno step v dalj, potem pa je zaprla oči. Drhtenje je prešinilo lepo truplo, noge so udarile, nato je preminula.

Zdel sem zraven nje, kakor bi mi bilo tisoč let. Pokopal sem jo. Posodil so mi drugega konja in odjezail sem z Estancije, kamor me ni bilo nikdar več. V svoji veliki gizdavosti sem bil svojo Belo zapletel v tujo igro, in zato je zdaj moje spanje grenko.

(Ch. Munk.)

Angleška dežela

Spet vidim pred seboj neko oktobrsko jutro. Kot sozvočje naše trpkosti in tihe zasanjanosti mi lepi v spominu.

Zjutraj stopim iz hiše. Pred menoj se razte-gajo zelene trate angleške graščine. Prst je tu in tam vlažnorjava, odprte so brazde med rosnimi travami. Grem čez vrt in tja k potoku. Med tankimi prsti obrežnega grmičja se svetlika pastelna modrina angleškega neba. Mahoma se vijoličasto in rdečkasto zasvetijo pašniki. Širok pramen luči posije na vrtno pot, nato preroma sonce s svetlimi koraki široke travnike, ki se zasvetijo kot eno samo, prenasličeno zelenilo.

Zdaj je vse v blesketanju. V parku zadaj za gradom si ribnik nareja majhne, svetlikajoče se valove. Po vodi plavajo listi lokvanja kakor na-rahlo stkana preproga. Krog in krog so široko razbohotene krošnje dreves, kjer se nenehoma po-igravajo lučke s sencami. Divje race se začno spreletavati z grma na grm. Lovski psi nepotrpež-ljivo bevskajo. Zivljenje se je prebudilo.

Cez mesec nato, zgodnjega novembrskega dne, še je v ozračju poslednji sijaj barv, poslednje drhtenje jesenskega ognja. Odidem ven na deželo.

Na široko in zaupanje vzbujajoče se boči mostiček čez potok. To je prehod v drugačen svet. Zakaj tam na oni strani se začneja daljina polja. Drevored me spremlja kos poti. Na obeh straneh so v višino kipeča drevesa, debela so tanka in črn-kasta, v krošnjah so poslednji rumeni listi. Na koncu se poslovi od mene vratarjeva hišica. Zdaj sem prepuščen sam sebi. Dežela me sprejme vase; angleška dežela.

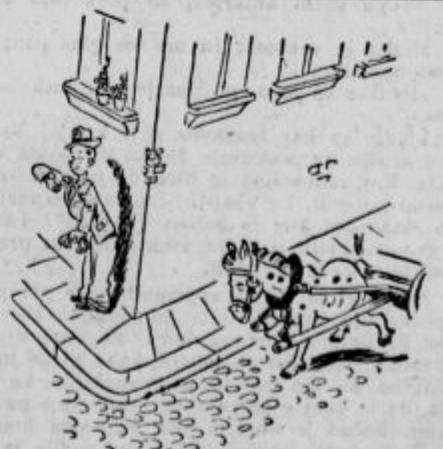
Zelene njive, njive, same njive. Obrobljene so z živimi mejami. Tu in tam je kak jarek, kak majhen ribnik, ali so bistri, široki potoki. Komaj da vidiš kje kake krave, ki s svojim brezbrzišnim postopanjem spreminjajo mir te krajinske slike.

Po nežni modrini neba jadra bel oblček s puhastrimi robovi. Včasih dospem do redkega go-zdiča, kjer je veliko gostega grmičja in mnogo jas. Ali pa se ravlna boči v nalahnih, položnih hol-mih, da je vse nežno v okroglinah. Nato pa se razteza obzorje spet dolgo časa brez meja v da-ljave.

Toda mahoma prodre žvižg skozi milo ozračje nad tratami. Na obzorju se premikajo temne, ne-določene točke, nato se bližajo, zmeraj bolj bli-žajo. Obrisi postajajo ostrejši, razločnejši. Čez jarke in ograje dirkajo konji. Zdaj je že vse pred menoj. Spredaj je tolpa naščuvanih psov, zadaj je dolga vrsta jezdecov. Kakor ogenj se rdeče zažiga barva suknjičev. To je lov na lisice. V zmedenem vrtincu odvihrajo mimo. Ze je vsa skupina izginila na koncu njih, kakor omočiten privid. In vse je spet kot prej, ena sama široka zelen dežela.

Zdaj utegnesh hoditi po več ur dalje, ne da bi koga srečal. Na desni in levi se v raztresenih skup-pinah pasejo ovčje črede. Le redkokdaj te iz dalje pozdravljajo rdečkaste hiše iz opeke, ki so zbrane okrog starega cerkvenega zvonika. Vendar človek tu ni sam: pokrajina prihaja k tebi. To nežno, svetlo in neskončno mirno ozračje te vsega obja-me; to skoraj neopazno migotanje te povsem za-preda vase. Mahoma si kar sredi tega prostora, ves se mu predaš, ko da si po notranje ves njegov in si ničesar drugega ne želiš.

Angleška dežela, taka mi živiš v spominu! Ni je moči primerjati romantičnim sanjam, a tudi ne očarljivemu ognju italijanskih pokrajin. Nekaj po-sebnega, skoraj nedoločene vsebuje ta angleška zemlja. Vendar ti zmeraj živi v duši. (Arx.)

Visoke pete.

»No, zdaj pa Minka že prihaja. Kar slišim, kako gre.«

»Vso noč je spet lajal vaš pes. Vi tega seveda ne slišate, ko ste zmeraj v gostilni.«

»Ali mislite, da bom zaradi psa doma čepel?«

Toplo je srce

Še so topli žarki sonca, še se smeje mi nebo, še je radosti brez konca, da ne vem kam sama z njo.

Vsaka lučka me segreva, toplo, toplo je srce, vse življenje prekipeva, ptice, zemlja in ljudje.

Ah, to veličastvo božje! znoj, ko sem se vanj prelila, grenko-sladko domotožje po vsem lepem sem izgubila.

Kakor sapa zdaj bi rada izginila v nebo, zemljo, in ko prišla bi ura slaba, da že mene več ne bo.

(Ljudmila Seškova.)

MLADI SLOVENE

Lena Metka

1.

Meta, revna kajzarica, je bila znana daleč naokrog po svoji pridnosti in poštenju. Njena hčerka Metka pa je bila pravo nasprotje matere. Bila je lenoba, da malo takih. Ni se ji ljubilo ne učiti, ne moliti, ne delati. Še za igranje ji ni bilo dosti mar. Kar tja v en dan je po vasi hodila in slonela zdaj na enem, zdaj na drugem vogalu. Prav rada je postajala tudi ob vaškem potoku, kjer je poletila lovila ribe.

Mati Meta se je hudo jezila nad svojo leno hčerko. Na tihem pa je upala, da bo Metka nekoč le sprevidela, da brez dela ni mogoče živeti. Zato ji je še prizanašala in delala sama s podvojenjo silo, od zore do mraka.

Še bolj kot njena mati, so se jezili na Metko njeni učitelji. Kadar so imeli v šoli pisanje, je Metka hitro našla izgovor, da jo bolijo oči. Kadar so imeli v šoli težko računsko nalogo, je Metka hitro dvignila roko in položila, da jo boli trebuh. Kadar je dal učitelj domačo nalogo, je Metka nikoli ni naredila. Izgovarjala se je, da je morala doma pomagati materi pri delu. Kadar pa jo je mati silila k delu, se je pa lagala, da mora napraviti dolgo in težko domačo nalogo.

Učitelji so ji dan za dnem pridigali, da ji bo slabo predlo v življenju, če se ne bo učila. Metka pa si tega ni prav nič k srcu vzela. Misli si je: Koliko je starih ljudi, ki ne znajo ne brati ne pisati, pa vseeno včakaajo visoko starost! In tako se je zgodilo, da je sedela Metka vsa leta v prvem razredu, pa vendarle še ni znala pisati in brati.

Nekega dne je Metki zbolela mati. Vaške kmetice so vedele, da ji Metka ne bo znala postreči. Ker so jo imele rade, so ji same pomagale, kolikor so pač mogle in utegnile. Obenem pa so jo pomilovale, da ima tako neumno in leno hčerko. Prigovarjale so Metki, naj se loti kakšnega dela, drugače ji bo le preveč hudob v življenju. Metka pa se je meni nič, tebi nič potepala po vasi. Šele tedaj, ko je mati umrla, se je nekaj zganilo v njenem srcu. Postalo ji je tesno, na vso moč tesno, a kljub temu se še kar ni mogla odločiti, da bi se poprijela.

2.

Metki je bilo v samotni koči zelo dolgčas. Vse je bilo narobe. Na ognjišču je bilo od jutra do večera tema. Ponoči pa je bilo še hujše. Če bi bila Metka pridna, kot je bila njena mati, bi jo bila ta ali ona kmetica vzela k sebi. Tako pa je ni maral nihče...

In tako je Metka hočeš-nočeš morala po svetu s trebusom za kruhom. Hodila je od hiše do hiše in prosila vbojajme, a dobila je le malo. Ljudje so godrnjali:

»Tako mlada in močna, pa beračiš! Za delo primi, za delo. Ali ne veš, da brez dela ni jela?« Metka je molčala in šla dalje. Hodila je več dni, ne da bi ka zavžila. Pa se je spomnila, da bi si poiskala službo.

In res se ji je posrečilo, da jo je vzela k sebi bogata kmetica. Ta je sicer sprevidela, da dekletu ni kaj prida; toda kakšno malenkost ji bo že naredila, si je mislila. Dala je dekletu velik kos kruha in še kosček slanine zraven. Metka si je obliznila prste in zadovoljno rekla:

»Teta, kar dobro je bilo! Pri vas bi kar zmeraj ostala. Samo če mi ne boste naložili prehudega dela.«

»Nič takega!« je rekla kmetica. »Navadila te bom, da boš vozila vsako jutro zelenjavo in sadje v bližnje mesto. Naša dekleta so se tako prevzele, da jim to nič več ne diši.«

»To bo kot nalašč zame,« je rekla Metka. »Doma sem se že toliko naučila, da poznam denar!«

»No, potem bova pa kar jutri poizkusili. Do mesta bom šla jaz s teboj in še na trg ti bom pokazala; tam boš pa kar sama prodajala. Jaz imam drugih opravkov dovolj.«

Dala ji je še en velik kos kruha, ko je videla, da je prejšnjega pospravila, kot bi mignil. Nato ji je velela, naj začne z delom pri živini.

3.

Gospodinja je drugo jutro na vse zgodaj vstala in poklicala Metko. Ta si je pomela oči in krmežljivo rekla:

»Teta, prežgodaj ste vstali. Doma nisem nikoli tako zgodaj vstala. Saj se še nič ne vidi!«

Gospodinja je ježno zaklicala, naj se nemudoma obleče in da bo morala druge dneve še prej v mesto. Metki ni preostajalo drugega kot ubogati. Napravila se je v najboljšo obleko in sedla na voz. Misli si je, da bo na vozu še naložila zadremala. A gospodinja ji tega ni pustila. Odločno je rekla:

»Navaditi se moraš vožnje s konjem! Kar primi vajeti v roke. Takole narediš z vajeti, če hočeš voz na levo speljati, takole pa če hočeš na desno!«

»Teta, jaz ne vem, katera je leva stran in katera desna,« je boječje odgovorila Metka.

»Tukaj je leva stran!« je ježno zavpila gospodinja in jo čofnila po levem licu, da je Metka ostala vsa rdeča. Vse življenje si je zapomnila, kje je leva stran!

Poslej je vso pot pazila, da ne bi znova razjezila gospodinjico. V mestu se je kar oddahnila, ko jo je gospodinja pustila na trgu in odšla po opravkih. Preden je odšla, ji je izročila košaro hrušk in ji naročila:

»Tukaj stoj in drži košaro. Če te bo kdo vprašal, po čem so hruške, prijazno povej: 'Hruške so po osem dinarjev, za poskušnjo pa za stonj!'«

Metka je venomer in na ves glas ponavljala njeno naročilo:

»Hruške so po osem dinarjev, za poskušnjo pa za stonj!«

Ljudje so kar trumoma drli k njej. Vsak je hotel hruške za poskušnjo, Metka jih je vsa vesela delila. Kar zadovoljna je bila, da je nihče ni povprašal po ceni. Le kako bi mogla izračunati, koliko stane pol kile in koliko dve kili? Tako pa se je kar kmalu iznebila vseh hrušk in prav nič ji ni bilo treba računati.

Metka si je dobro zapomnila, kje sta pustili z gospodinjico konja. Hitela je po ulici, kar se je dalo, da bi bila čimprej doma. Že vnaprej se je oblikovala okoli ust ob mislih, kako se bo mastila s slanino. Na vso moč pa jo je razjezilo, ko je videla, da je konj v blevu sam. Gospodinja pa še ni nikjer. Ročno je obrnila voz, napregla konja in zavila na cesto. Konja je previdno vodila za uzo in gledala, od katere strani jo bo primahala gospodinja.

A ker ni konja pravilno upregla, se ji je ta kar na lepem ustavil. Ni hotel ne naprej ne nazaj.

Štričkov kotichek

Dragi Kotichekovi strički! — Ali me še poznate? Le prebrskaj svoj koš do dna in našel boš sliko štirih Gorjančevih bratcev, ki smo Ti jo poslali pred tremi leti. Takrat smo se še premetavali po otroški sobi, navijali avto, jahali lesenega konja — zdaj pa je vse drugače. Jaz hodim že v III. razred ljudske šole, Jacek pa v II. razred. Da naju Lojzek in Janezek pri učenju ne motita, sva se preselila v delavno sobo.

V prostem času sedem na kolo, ali pa šofiram pravi očetov avtomobil, ali pa vozim bratce z našim Belčkom. Danes pa, ljubi striček — skoraj si ne upam povedati — sem se okorajžil in zajahal Pégaza. Ne moreš si misliti, kako se bojim Tvoje ocene. Naj bo kakor koli: če me boš potrdil, bom skakal od veselja, če pa ne, se bom vrnil v otroško sobo in pustil Pégaza pri miru ter spet sedel na lesenega konjčka.

Pozdravlja Te vsa Gorjančeva družina, posebno pa jaz — Tvoj Francek Gorjanc, učenec III. razr. ljudske šole v Kranju.

Dragi Francek! Kar dobro te še poznam, čeprav so medtem že tri dolga leta odromala v večnost. Takšnih korenjakov in bistrh glavic Kotichekovi striček ne pozabi tako kmalu! Dobro se še spominjam, kakšna je bila tista slika, na katero je mojster fotograf ujel štiripersono deteljico — Tebe in Tvoje tri bratce. Najmlajši bratec Janezek je bil takrat še v krilu, zdaj pa gotovo tudi on že hlače nosi in se ponosno razkazuje po Kranju. Da, da, takole mine časi! Kakor bi puhnil so tri leta pri kraju in iz drobnega fantiča postane že cel mož.

Občudujem Tvoj pogum, da si upal zajahati Pégaza. Ta konj, kolikor ga jaz poznam, ni prav nič krotek in pohleven. Že marsikdo je nemilo telebnil z njega na tla in mu potlej za zmeraj dal slovo. Pazi, pazi, prijateljček moj, da tudi Tebe ne bo vrjel, kajti Pégaz ima svoje muhe! Prav nič se ne pusti priganjati ali podkupovati. Če mu je jezdec všeč, ga ponesi v sinje višave, če mu pa ni, ga prevrne v prvi jarek. Ti si se znenkrat srečal izmazal. Za kratko minuto Te je Pégaz res obdržal v sedlu, kako bo pa v drugič, je pa še vse v božjih rokah. Jaz prerokovati ne znam, poslana pesmica pa tudi ni takšna, da bi se iz nje že dalo razbrati, ali boš pesnik ali ne. Vsekakor se mi zdi, da se boš Pégaza kmalu naveličal in se raje po-

svetil — avtomobilu. Z avtomobilom res ne moreš poleteti v sinje višave in oprevati sonce in zvezde, a to prednost ima avtomobil, da ga lahko šofiraš, kadar hočeš — seveda če imaš bencin! Pégaz bencina res nič ne potrebuje, zahteva pa od jezdec nečesa drugega, kar je še mnogo redkejši in dragocnejše kot bencin: pesniško žilico. Čež nekaj let bom videl, kaj je Tebi bolj pri srcu: Pégaz ali avtomobil, in česa imaš več: pesniške žilice ali bencina. Potrpi torej do takrat z mojo oceno! Še kaj se oglasi!

Prisrčno pozdravlja Tebe in vso družino Kotichekovi striček.

* Pégaz = krilati konj boginji umetnosti ali pevski konj.

Iz torbe Kotickevega strička

Mladim risarjem. — Znova, menda že stotič, polagam mladim risarjem na srce, naj mi pošiljajo samo takšne risbe, ki so narejene s tušem ali s črnilom. Risbe, narejene z navadnim svinčnikom, pri reprodukciji (odtisu) ne pridejo do izraza in jih zato ne morem uporabiti. Škoda truda, ki ga vložite v takšno risbo in škoda znamke, ki jo uporabite za pošiljanje.

Milan Maver, dijak III. razr. real. gimnazije v Ljubljani. — Poslana risba za »Kako pravimo...« je imenitna, a je žal narejena s svinčnikom. Škoda bi bilo posrečenega domisleka, zato Ti svetujem, da se risbe še enkrat lotiš in sicer s tušem ali pa s črnilom. Potem jo bom kar rad objavil.

Jože Čelik, Poljane pri Škofji Loki. — Poseben dar za risanje imaš in tudi pri izbiranju domislovcev za »Kako pravimo...« imaš srečo. Risba, ki mi jo je v Tvojem imenu poslal prejšnji teden gosp. Leop. Krmelj, pride na vrsto prihodnje nedelje. Pogumno nadaljuj!

Jože Močnik, dijak IV. razr. mešč. šole v Trzinu na Gorenjskem. — Tudi Tvoje tri risbe za »Kako pravimo...« se odlikujejo po izvirnosti in spretni obdelavi. Da ne boš v skrbeh zanje, vzemi na znanje, da pridejo na vrsto prej ali slej vse tri. Potrpi!

Basen o krivih nogah

Tisto leto je bila huda zima. Veje so se lomile pod težko snežno odejo in sapa je zmrzovala ljudem pred nosom. Posebno hudo so tisto zimo trpele živali.

Sredi nekega gozda so si marljivo mravlje postavile mravljišče, da bi imele pozimi tople domke. Nekega dne je do tega mravljišča prišel jež, ki je bil od mraza že ves trd. Potrkal je na vrata mravljišča, da bi si izprosil prenočišče.

Iz mravljišča se je oglasil droben glas:

»Kdo je zunaj?«

»Jaz, boter jež,« je odgovoril jež. »Ves sem že premražen. Bodite tako dobre, ljube mravlje in dovolite mi, da prenočim pri vas. Niti pedi ne morem več dalje. Obnemogel bom in obležal v snegu.«

To bi pa že bilo za Martinovo!

zaj. Metki je bilo hudo nerodno, posebno še zato, ker so se okoli nje začeli zbirati ljudje. Smejali so se njeni nesreči na vsa usta. Nikomur ni prišlo na misel, da bi ji pomagal iz zadrege. Neki možakar se ji je najbolj smejal in se norčeval iz nje. Ko je videl, da si ne zna prav nič pomagati, ji je za šalo svetloval:

»Konja kar vzadaj priveži in sama pelji voz! Saj si dovolj močna!«

Metka si tega ni pustila dvakrat reči. Hitro je izpregla konja in ga privežala zadaj k vozu. Sama pa se je postavila spredaj in začela voz vleči, kar so ji dale moči. Takrat pa je konja včepnila nova sitna muha. Namesto da bi pohlevno korakal za vozom, je voz začel vleči nazaj. Tako Metka ni mogla nikamor. Nabralo se je zmeraj več ljudi. Tako so se ji smejali, da so se kar po kolenih tolkli.

Sam Bog ve, koliko časa bi bila Metka še vlekla voz, če ne bi medtem prihitel sam gospod stražnik. Stopil je k njej in hotel zapisati v črne bukve. Vprašal jo je, čigava je, pri kom služi in kam je namenjena.

Metka je vsa prestrašena gledala gospoda stražnika in kratko odgovorila:

»Gospodinja iščem!«

»Čigavo gospodinjico?« je hotel vedeti strogi čuvar postave.

»Našo!« se je odrezala Metka.

»Kaj se to pravi — našo?!« To povej, kako se gospodinja piše in čigava si ti.«

»Jaz sem rajnke matere hčerka, ime mi je pa Metka,« je odgovorila Metka. »Pri kom služim za dekle, pa prav nič ne vem!«

Stražnik se je razburil. Že je hotel odgnati Metko z vozom in konjem vred na stražnico. Medtem pa je prihitela gospodinja. Na vso moč jo je bilo sram, ko je videla, kakšno neumnost je Metka

Mravlji igličasti gost ni bil nič kaj všeč. Rekla je:

»Kako bi mogel prenočiti pod našo streho, ko si pa tak velikan? Pa še ves si z iglami pokrit. Nabodel bi nas nanje kot ribe na trnek. Pojdi dalje, pojdi, dobil boš prenočišče drugod!«

Jež pa se ni dal tako zlahka odgnati. Znova je začel na žive in mrtve prositi:

»Za božjo voljo vas prosim, ljube mravlje, vzemite me pod streho, drugače bom zmrznil kar na pragu. Prav nobene nadleže vam ne bom delal. Pohlevno se bom stisnil v kot in bom tam čepel tako uho, kakor da me ne bi bilo.«

Dobrosrčni mravlji se je revež zasmilil. Rekla je:

»Saj bi ti prav rada odprla vrata in te sprejela, a brez dovoljenja ne smem. Majčkeno potrpi, da povprašam svoje tovarišice.«

To rekoč, je mravlja spet zaprla linco v vratih in odšla nekam v notranjost. Pa je bila kmalu nazaj. Odprla je vrata in zaklicala ježu:

»Kar vstopi in bodi nam dobrodošel!«

Jež se je ves zadovoljen skobacal noter in zlezel pod peč. A komaj je bil tam, že je spet nekdo potrkal na vrata.

Mravlja vratarica je odprla lino in vprašala:

»Kdo je zunaj?«

Pred mravljiščem je stala botra lisica, vsa prezeblja in lačna. Milo je zaprosila:

»Vzemite me pod streho, dobre mravlje! Od mraza bom poginila, ali pa me raztrgajo vsi, ki so mi za petami, če se me ne usmilite.«

Mravlja vratarica je odgovorila:

»Imamo že enega gosta pod streho, za dva pa nimamo prostora. Pojdi dalje, pojdi, prenočišče boš našla drugod.«

Lisica pa še na misel ni prišla, da bi hodila dalje. Znova je začela prigovarjati in prositi:

»Odprite mi, odprite! Prav nikomur ne bom v nadlego. Ponižno se bom stisnila za zapeček in ne bom dala od sebe glasu.«

naredila. Kar vpricho ljudi jo je napodila; še za hruške je pozabila vprašati.

4.

Metka je hodila križem krašem po svetu. Povpraševala je za delo in obenem prosila vbojajme. Ljudje so takoj sprevideli, da ni za nobeno rabo. Dajali so ji jesti, še več pa pijače. Metka se je tako počasi privadila beraškemu stanu. Najrajši je jemala v dar pijačo. Od jutra do večera je bila in prepevala. Nič ji ni bilo mar, da so se norčevali iz nje, nič ji ni bilo mar, ali je spala pod streho ali pod milim nebom. Pila je, samo pila. V pijanosti je pozabila na vse. Delo ji je smrdelo da nobena stvar ne tako.

Nekega jesenskega večera se je Metka strašno vpijanila. Kmet sredi vasi je kupal žganje in ji ga dal, kolikor ga je hotela. Ko se je stemnilo, je Metka nerodno krevsala skozi vas in tenko pela. Otroci so se podili za njo in kričali:

»Pijana Meta, pijana Meta po svetu leta!«

Metka pa se ni zmenila zanje. Opetekala se je zdaj na to zdaj na ono stran in se nemarno režala.

Ko je prišla iz vasi, ni vedela, kaj se prav za prav z njo godi. Kar sredi lesene brvi je legla na tla in kmalu trdo zaspala. Dež je curkoma padal nanjo. Potok je čedalje bolj naraščal in gugal trlo brv. Metka vsega tega ni ne videla ne slišala, tako je bila ometena od žganja. Spala je kar naprej.

Nenadoma se je brv prelomila in nesrečna žrtev — pijana Metka — se je zvrnila v narasli hudournih. Drugo jutro so jo našli mrtvo ob travniku, kamor jo je naplavila voda...

Začeta je ta zgodba, a resnična. Lenih Metk je že mnogo na svetu. Bog daj, da bi vsaj te spre: gledalo prei, dreven jih zadene tako huda kazen!

Dobrosrčni mravlji se je Maica smilila. Maica je premisljevala, kaj bi in kako, potem pa je rekla:

»Kar na svojo peat ti ne smem odpreti vrat. Počakaj, povprašam svoje tovarišice.«

To rekoč, je lino v vratih spet zaprla in izgnila nekam v notranjost. Pa je bila kmalu nazaj. Odprla je vrata in povabila lisico:

»Kar vstopi in bodi nam dobrodošla!«

Botra lisica si tega ni pustila dvakrat reči. Ročno je smuknila v mravljišče in se splazila za zapeček. A glej, komaj je bila dobro tam, že je spet nekdo potrkal na vrata.

Mravlja vratarica je pokukala skozi lino in nejevoljno vprašala: »Kdo nas spet nadleguje?«

Pred vrati je stal stric muren. Tožeče je zaklical:

»Odprite mi, dobre mravlje, odprite! Strašna nesreča se mi je pripetila: brezsrčni krt mi je zasul domek pod zemljo in zdaj sem brez strehe, brez hrane, brez vsega. Umreti bom moral, če mi ne odprete!«

Mravlja vratarica je odgovorila:

»Imamo že dva gosta pod streho, za tri pa nimamo prostora. Hodi dalje, hodi, boš že našel prenočišče.«

Boter Muren pa je kar prosil in prosil.

»Usmilite se me, ne odganjajte me od praga! Lej, tako majhen sem, stisnil se bom v najtemnejši kot in še godel vam bom za zabavo in kratke čas.«

Dobrosrčni mravlji se je zasmilil in odšla je vprašat tovarišice. Vrnila se je takoj, odprla vrata in povabila murna:

»Kar vstopi in bodi nam dobrodošel!«

Muren je hitro smuknil v notranjost in zlezel na klop pri peči. Ko se je nekoliko ogrel, je začel veselo gosti.

Mravlji je bila murna pesem na vso moč všeč. Lisica pa je kar navdušila. Hopla! je skočila z zapečka in se začela vrteti po taktu. Med rajanjem pa se je nekajkrat zadela ob ježa in si raztrgala sveč dolgi, košati rep. To jo je tako raztogotilo, da je začela prigovarjati mravljam, naj poženjo ježa čez prag.

Jež je prosil in ternal, vse skupaj mu ni nič pomagalo. Ko se je še kar obotavljaj, so ga mravlje pograbile in ga s silo odnesle iz mravljišča. Tam so ga pahnile, da se je zakotalil po bregu navzdol.

Lisica je škodoželjno rekla:

»Hvala Bogu, pa smo se ga iznebile!«

Potem se je obrnila k mravljam in predlagala:

»Veste kaj? Tako toplo in lepo nam je in še godea imamo — priredimo pojedino!«

Mravlje so jo presenečeno pogledale.

»Ali se ti blede?« jo je zavrnila ena izmed njih. »Še za vsak dan imamo premalo hrane, pa bi prirejala pojedino! Nak, to pa ne gre.«

»Nikar ne skrbite,« jih je mirila lisica. »Za dobro jedačo bom že jaz poskrbela. Poslušajte! Sinoči sem se splazila v grad, da bi pouzmala tolsto putko. Ob tej priliki sem slišala, kako je graščakinja deklila rekla: 'Marjeta, vse kar smo spekli za nedeljsko gostijo, shrani v shrambo. A ne povej tega nikomur!' Potuhnila sem se in potpežljivo čakala, da so vsi odšli spat. Potem sem se splazila v shrambo in kar sem videla tam, se ne da dopovedati. Toliko dobrot še svoj živ dan nisem videla. Vzela sem s seboj samo pečeno gosko, vse drugo pa sem pustila. Če hočete, nocoj prinesem najboljših reči, ki si jih morete misliti.«

Mravljam so se ob teh besedah kar sline pocedile. Hitro so poiskale veliko vrečo in jo dale lisici. Lisica si je vrečo optrla na rame in se splazila v grad. Tihot se je splazila v shrambo in napolnila vrečo z najrazličnejšimi dobrotami. Srečno jo je prinesla nazaj v mravljišče. Potem je znova odšla v grad in odnesla šestisto, kar je ostalo.

»Botra lisica, kaj pa jaz? Lej, ves dan že godel, grlo imam suho, da komaj požiram, pa mi nisi prinesla niti kapljice vina.«

Lisica je na to besede stekla v grad še po vino. Prinesla ga je zvrhano pletenko.

In so jedli in pili in se veselili tako dolgo, da so vsi skupaj postali pijani: muren, lisica in mravlje. Lisica se je tako divje vrtela po mravljišču, da je ves čas stopala mravljam po nogah. Pri tem jim je tako pobabila noge, da imajo še danes krive in šepajo nanje.

»Oba lisica, kaj pa jaz? Lej, ves dan že godel, grlo imam suho, da komaj požiram, pa mi nisi prinesla niti kapljice vina.«

Lisica je na to besede stekla v grad še po vino. Prinesla ga je zvrhano pletenko.

In so jedli in pili in se veselili tako dolgo, da so vsi skupaj postali pijani: muren, lisica in mravlje. Lisica se je tako divje vrtela po mravljišču, da je ves čas stopala mravljam po nogah. Pri tem jim je tako pobabila noge, da imajo še danes krive in šepajo nanje.

MLADA NJIVA

Kotichekovi striček je prejel od Olge Kuretove, ki se marljivo oglašala s svojimi pesmimi v »Mladi njivi«, črno obrobjeno pismo. V tem pismu je izražena iskrena prošnja, katere Kotichekovi striček ne more odreči. Takole se to črno obrobjeno pismo glasi:

Dragi striček!

Ob sveži gomili svoje sestre Mački — prosim Tebe in Tvoje zveste koticke, da tihega sozolja in spomina

Tvoja kotickearica

Olga Kuretova.

P. S. Kakor vidiš, sem v enem samem letu izgubila kar dve sestri in ostala sama...

Pozna jesen

Molče si zdaj gozd in livada spomine budita nazaj; na lepe in židane čase, ko cvetja še poln bi je maj.

Po holmih, nekaj tako jasnih, zdaj vlačijo se leno megla in plaho se sonce ozira v to pusto poljano z nebá.

Še bistrí potoček v dolini veselo tako ne šumlja; prej valčki kristalno srebrni — skaljeni so zdaj od dežja.

Utihih je zvonki spev ptičkov; le krivice zavija vse čez in listje rumeno osipa se z golih, samotnih dreves.

Jožef Mihelič, Dobrava pri Kropi.

V samotnih urah

V urah samotnih sem večkrat molila, da bi kot lučka revnim svetila, da bi kot slavček k bolnim hodila, s pesmijo sladko jih tolažila.

Št. 259. Sloveč, dne 10. novembra 1940. Stran 13

Pastirski praznik - Martinova nedelja

Teden dni pred sv. Martinom je bilo na pašnikih veliko posvetovanje. Ker so bili tedaj že vsi poljski pridelki pospravljeni, zato ni bilo treba pastirjem mnogo gledati na živino. Posedli so okrog ognja in modrovali. »Fantje, kmalu bo sv. Martin, naš zaščitnik in priprošnjik. Treba bo postaviti pastirski mlaj. Nocoj, ko bo luna posvetila, pridite in prinesite s seboj vse potrebno. Počakal vas bom pri etari lesniki v Zadnjih dolinah,« tako je govoril Jurče, ki je že peto leto služil pri premožnem kmetu za pastirja. Naročil je še, kaj naj kdo prinese s seboj.

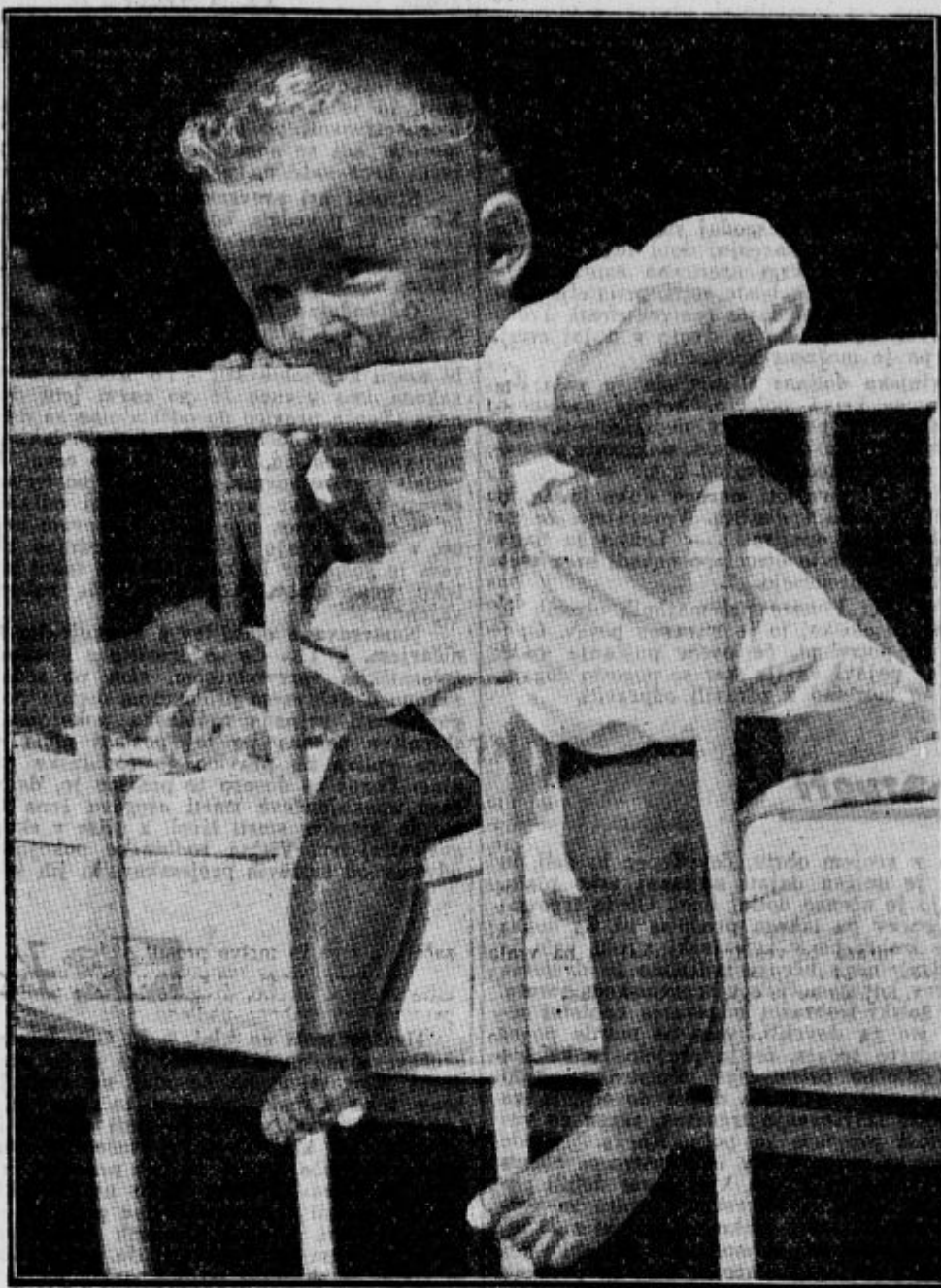
Ni se še prikazala luna, ko so bili že vsi na določenem mestu. Jurče je prinesel žago »amerikanka«, ki je prežagala najdebelejši hloh, kot bi mignil. Janez je imel žago, kakršni so rekli »Jožefovka«, je bila slična žagi sv. Jožefa in France žagoderalico. Drugi dečki so prinesli sekire različne velikosti. Zopet je epregovoril Jurče in jih pohvalil, da so vsi prišli in prinesli vse potrebno. To je naša stara pravica, da postavljamo pastirske mlaje sv. Martinu, našemu patronu v čast, sebi v veselje in znamenje, da se je paša končala. Nocoj bo padla ona-le, je pokazal na najvišjo hojko. Mimo Kočarjevih so zavili v gozd. Luna jim je razsvetljevala pot, da je bilo svetlo kakor podnevi. Obstali so pri hojki. »Treba jo bo odžagati čisto pri tleh, da se še poznalo ne bo, kje je rasla,« je poučeval France in že našagal z dregalico lub. Preračunali so, kam bo padla, da ne bo preveč polomila sosednih vej. Medtem je gladko rezala »amerikanka«, katero sta vlekla dva najmočnejša izmed pastirjev. »Zdaj pa vsi proč, da ne bo kake nesreče,« se je glasilo še zadnje Jurčetoovo povelje. Hojka je padla. »Naša je naša, juhu,« se je veselil najmlajši. »Najlepši bo naš mlaj, daleč naokoli ne bo takega,« so govorili drugi in hiteli frgljat (obekavati) gorevce,

ter odstranjevati lub. Ko je bila hojka obeljena, so jo zavlekli na ravnicino kraj gozda. Pobrali so najmanjšo iver, vsak lub in vse gorevce, ter zmočili na kup, daleč proč od prostora, kjer je bila posekana hoja. Kolikor je bilo štora, so vse zakrili z mahom, iglami in drugim, in tako dobro zabrisali mesto, kjer je stalo drevo.

Ko so šli ljudje na Martinovo nedeljo k maši so zagledali in občudovali lepi mlaj, ki ni imel para daleč naokrog. Ugibali so, kje je rasel in v čigavem gozdu je padel. »Bog ga jem blagoslovi, saj so nam čez leto živino paši. Mladi so, naj imajo to veselje; tudi mi smo postavljali pastirske mlaje,

ko smo bili v njihovih letih,« tako so se pogovarjali kmetje, ko so ogledovali mlaj. »Ni mi na srcu zrastel,« je rekel Jurčetoov gospodar Gašper svojemu sosedu, ki je bil znan ekopuh.

Pastirji so se v cerkvi zahvalili sv. Martinu, da jih je obvaroval gadjega pika in drugih nesreč, ki pretijo pastirjem in živini na paši. Izkupiček za mlaj so pravično razdelili. Največ je dobil najmlajši 13 letni Jožek, ki mu je umrl oče. Imel je še pet mlajših bratcev in sestic, ter boleho mater. Na ta dan so pripravile gospodinje za pastirje boljše kosilo in bel kruh. Gospodari so jim dali obleko, čevlje ali kaj v denarju; kakor so bili zgovorjeni za plačilo. Tako je bila Martinova nedelja v nekaterih krajih najlepši pastirski praznik. (A. Z.)

Tudi ta je željan prostosti

dotlej, dokler traja vročina. Otroci naj bodo v postelji tako dolgo, dokler so že tri dni brez vročine.

Koze so lahka bolezen, a so nalezljive, dokler so mehurčki na koži. Paziti moramo, da se otroci ne praskajo.

Škrlatinka se pojavi z vnetjem v grlu in z vročino, nato se prikaže rdeč izpuščaj, ki se kasneje lupi v luskinah. Bratci in sestre takih bolnikov morajo biti 14 dni odstranjeni od drugih otrok.

Mumps je lahka, a jako bolesta, nalezljiva bolezen ušesnih bezgavk.

Vratinka (davica, difterija) je jako nevarna, nalezljiva bolezen, ki se pojavi po zastareli angini in ima hude posledice, kakor bolezen ledvice, srčno napako in podobno. Bolnik naj bo strogo ločen od svojcev in drugih otrok in mora brezpogojno v bolnišnico. Proti vratinki imamo injekcije, ki jih dobi bolnik in tiste osebe, ki so okrog njega. Najmanj šest tednov je treba posebne paznje in izločitve. Zdravnika pokliči takoj!

Otroške ohromelosti se le malokdo nalezje, saj napade le jako občutljive ljudi. Začenja se z vnetjem v grlu, nato je driska, bljuvanje in glavobol. Čez nekaj dni je vse dobro, a nato se pojavi nenadoma ohromelost.

Jetika (tuberkuloza) se prenaša večidel po odraslih in po predmetih, ki jih jetičniki uporabljajo. Odrasli jetični ki, kašljajo, tako na primer ded, babica itd., utegnejo biti otrokom jako nevarni. Take odrasle moramo napotiti k zdravniku, da jih preišče. Za dojenčke pomeni jetika smrt, večji otroci pa jo prebolijo.

Močenje v postelji pa ni bolezen, ampak je napaka vzgoje pri otrocih od 2 do 3 let. Večkrat se stvar izboljša, če otrok ne dobi od štirih popoldne dalje nobene tekočine več, za večerjo pa samo kos kruha s presnim maslom, ki je potresen s sladkorjem. V hujših primerih pomaga zdravljenje z navado, zdravila so pa večidel brez pomena.

Najboljše pa, kar morejo starši dati svojemu otroku na pot v življenje, so brate in sestre. Kolikokrat poberejo nalezljive bolezni vprav otroke iz družin, kjer imajo le enega ali dva otroka, ker so ti otroci manj odporni, kot oni iz družin z več otroki. Takim bo tudi v bodočnosti boj z življenjem lažji. In brez dvoma drži to, da mati štirih otrok nima nič več skrbi kot mati enega samega otroka.

Na božji lrv

Kdo ne vidi, kako raste v človeški družbi raznovrstno bilje in klasje? Sovraštvo in ljubezen, laž in resnica, krivica in pravica, hudobija in čednost, sebičnost in človekoljubnost, maščevalnost in miroljubnost. Kdor pošleno živi, kako si želi, da se že skoraj pobere ljujka izmed pšenice. Toda sloherno pregorelo pravicoljubnost zadržuje Gospodova beseda: »Pustite, naj oboje raste do žetve.« Kako se ta beseda lepo vjema z ljudsko prislovico: »Božji mlini meljejo počasi.« Naposled dobro razločijo zrno od plev.

Tudi narava nas uči, da mora biti oboje: hudo in dobro. Ni sone mavrice brez temnih oblakov, ni svežega zraka brez vetra, ni čistega morja brez viharja, ni tople odeje za ozimino brez težkega snega. Kakor v naravi, tako v duhovnem življenju. Krepost se izkaže v slabosti in pomanjkljivosti.

Kako bi vedeli, kako močna je ljubezen, ko bi se ji ne bilo treba boriti s sovražstvom. Svet sovraži Cerkev, kakor je sovražil Kristus; Cerkev pa ljubi ubogo človeštvo, kakor ga je ljubil Kristus. Ruski boljševizem je spletal nakane in zanke proti papeštvu, papež Pij XI. je pošiljal istočasno na Rusko darove ljubezni po svojem poslanstvu. Pustite, naj oboje raste do žetve.

»Ne mislite, da je hudobni brez pomena na svetu,« piše sveti Avgustin: »Vsak hudobnež bodisi zato živi, da se spreobrne; ali zato živi, da se po njem dober človek preizkusi.« Te preizkušnje trajajo včasih dolgo, včasih dolgo vrsto let.

Danes se nam je pa treba boriti proti organizirani zlobi in brezbožnosti. Ljujka je tako rekoč že povezana v snope, to se pravi, lahko jo ločimo od pšenice; lahko se loči moderno poganstvo od krščanstva. Tedaj pa ne smemo spati in pustiti, da bi nam sovražnik zasejal ljujko med pšenico. Ne smejo spati zlasti ne naše družine in naše šole. Prav za prav: prva dolžnost čuvanja zadene naše krščanske družine. Te so prve, ki so pred Bogom odgovorne, kaj se seje v nežne razore naše krščanske mladine.

Tega še ne veš?

Kako rešim pripaljeno jed?

Gospodinja si ne more privoščiti, da bi kako pripaljeno jed kar zavrgla. Vedeti mora, kaj se da še storiti. Posodo s pripaljeno jedjo postaviš koj v posodo z mrzlo vodo. Nato streses pripaljeno jed previdno v čisti lonec. Dobro je, če dobiš malo sladkorja ali soli. Tako se da še marsikaka jed rešiti.

Kako razrežem trde žemlje?

Stare, trde žemlje moreš prav lepo narezati na rezine ali kocke, če takole ravnaš z njimi: Daš jih na cedilnik ali sito, pokriješ ga in daš nad soparo vrele vode. Čez kakih pet do deset minut so žemlje lepo mehke in pripravne za rezanje.

Voščene madeže na oblekah in preprogah izpereš z vročo krompirjevo vodo in zdrgneš do suhega.

Svež kruh se dá lepo rezati, če nož prej segreješ.

Sadne madeže najhitreje spraviš iz blaga z mlačnim mlekom. Če to še ne zaleže, pa jih odstraniš z mlačno vodo in s salmijakom.

Ožgane madeže odstraniš iz belega perila, če perilo ovlažiš z mrzlo vodo, potreseš s soljo in daš na sonce. Čez nekaj ur madeži izginejo.

Pomlaene obleke

Marsikaki že zavrženi obleki ne manjka dosti, da more iznova zaživeti in se pomladiti. Treba je le spretnih rok in dobrega okusa, pa gre skoraj brez denarja ali pa le z nekaj dinarji.

Na pričujoči risbi vidiš spodaj na desni, kako utegneš okrasiti obleko z vrvicami in dvema čopkoma. Za majhne postav je to izvršten okras. Čopka naj bosta različne barve, nemara vinskordče in temnomodro, sočnato zeleno in črno; svetlolilasto in rjavo. Tudi okras s trakci, ki ga vidiš nad tem vzorcem,

pomladi sleherni starejšo obleko. Zraven zapaziš novo obliko kozaške bluze, ki bo letos pozimi jako moderna. Ob robu je vezena. Vzorec v sredi je pomlajen z ovratnikom. Letos so moderni beli ovratniki iz tankega blaga. Nov je ovratnik s pentljo, ki ga vidiš na naslednji risbi. Za ovratnike so primerne razne vezene. Poslednja risba kaže obleko, ki je okrašena s progami šivov. Pa je še vse polno drugih primerov. Tu je navedenih le nekaj, sleherna čitateljica pa si more še sama kaj izmisliti.

Brez težav

nekoliko mesa in jajc, pozimi pa nekaj ribjega olja, to bodi pravilo za večje otroke. Oblečla naj poleti ne bodo topla, pozimi pa ne prelahka.

Nalezljive (infekcijske) bolezni prenašajo bolni otroci na zdrave, ali jih pa prenašajo tako zvanii bacilonosci (posredovalci bolezni). Pri nekaterih nalezljivih boleznih ne smejo biti izločeni samo bolni otroci od drugih, marveč tudi njih svojci. V mnogih družinah je to težko izvedljivo, zato je boljše, da pošljemo take otroke v posebni oddelke v bolnišnico. Seveda je treba v takih primerih poklicati zdravnika.

Oslovski kašelj utegne trajati od šest tednov do treh mesecev in je nalezljiv, dokler otrok kašlja. Kadar koli dobi otrok tisti krčeviti, hudi napad kašlja, mu dajmo po napadu zmeraj jesti, pa čeprav je to ponoči, ker sicer otrok preveč oslabi. Dojenčke skrbno varujemo oslovskega kašlja, ker je zanje nevarno, da bi se zadušili.

Ošpice se začne z nahodom, rdečimi očmi, lajajočim kašljem in z vročino. Čez tri dni se pokažejo rdeči izpuščaji. Bolezen je nalezljiva

Has domači zdravnik

»Hočem biti zdrav 30-40«: Kakšno vnetje je bilo, iz vašega opisa ne morem dognati. Le potem bi vam mogel povedati, kaj se da napraviti in vas poslali kirurgu če bo potrebno. Mislim pa, da ni tako hudo. Ni vam treba zaradi tega že obupati nad življenjem. Iz tega, kar ste napisali, sklepam, da se vam želja še vedno lahko izpolni. Da bi bilo pa vse tako kakor pred operacijo, pa ne morem trditi. Mogoče pa je tudi to.

M. J. V.: Februarja letos ste zboleli. Pojavil se je iztok, zoprna duha. Dobili ste krvavitve predčasno in močnejše kakor sicer. Kri je šla v kosih od vas. V bolnišnici so vam ugotovili bulo in vas poslali v banovinski zavod v Ljubljano. Ker niste žutili posebnih bolečin, niste takoj šli. Čez mesec oni ste se pa le odločili. Dali so vam radium in vas obsevali. Domov ste odšli dosti boljše. Čez dva meseca ste šli ponovno na pregled. Zopet so vas obsevali. Dobivali ste tudi injekcije. Leva noga vam oteka — v desni pa vas trga. Jesti ne morete veliko. Često ljuzete. V križu vas včasih trga. Od kod ta otek, trganje in nogi in križu? Radi bi nasveta, kako bi to pregnali.

V zavodu, kjer so vas zdravili, so vam brez dvoma dali točna navodila, kako se ravnavati. Teh se morate vestno držati. Otok in trganje je v zvezi z vašo boleznijo. Ko se bo ta pozdravila — bodo tudi te nadloge prešle. Če praskov ne morete, prosite zdravnika, naj vam napiše kapljice ali pa svečke. Bolezen se, žal, ne da tako hitro pregnati. Zato izgubljate potrpljenje. Tega pa ne smete. Vedno morate upati in zaupati zdravnikom, ki bodo prav vse storili, kar je v njihovi moči.

J. L. F. C.: Nevšečnost sama po sebi ni nevarna. Je pa neprijetna. Odpraviti se da z uspehom, če dosežemo vzrok. Tega pa ne dajmo ne morem. Obrnite se na zdravnika.

Ljubljana — Strta mladost: Vaša povest, je povest rečnega slovenskega dokleta, ki se neprestano ponavlja. Revco je pošteno v jedru, pa vse preveč zaupljivo. Odporno pa tedu malo, da takoj zvane, če ga presadiš iz varnega domačega zavetja v tuj svet. Mislim, da je bilo dovolj pokore. Pozabite preteklost, mislite na bodočnost, ki se vsa stoji pred vami. Možno je res, da se kaj takega zgodi, kar vi mislite. Ker se je nevednost pojavila malo za tem, zato spravljate oboje v zvezo. To pa je napačno. Saj so vam v bolnišnici povedali, od kod nevednost. Tam so brez dvoma iskali tudi v tej smeri. Vaša preobčutljivost izvir iz vaše bolezni — Baselow. Ker se vam po operaciji stanje ni dosti izboljšalo — vam svetujem, da greste ponovno na pregled. Tega

ne smete nikakor zanemariti. Bolečine, ki jih imate po operaciji slepiča, niso v zvezi s kakšno notranjo rano, ki se ni zacelila, kakor vi mislite. Rana je že zovnanj zaceljena. Mislim pa, da so v zvezi z ono prvo nevednostjo, zaradi katere najboljše storite, če greste v bolnišnico.

P. I. S. J.: Nepravilnosti, ki jih opazate, se pojavijo oostikrat brez vidnega vzroka. Ščasoma prav tako preidejo in se uravnajo. Drugo vprašanje pa je vprašanje vesti. — Veste, da to ni dovoljeno. Da bi bilo to »nujno potrebno«, ni res. Marsikatera, ki se je dala premočiti s tem »nujno potrebnim«, je to svojo lahkomišelnost obklovala vse življenje. Zoper premočno potenje vam priporočam formalin-prašek, oziroma raztopino.

Tanja 1924: Svetujem vam, da greste na pregled ginekologa. Sklepam, da je bula, ki jo opazate na levi strani vzrok nevednosti.

R. Ič: Če pri ponovnih pregledih niso mogli dognati povzročitelja, naj vas ne skrbi. Mislim, da je to vnetje, ki ni toliko nevarno, kakor neprijetno. Storitve pa prav, če si daste preiskati vodo. Morda je v mehurju vzrok.

A. T. Lj.: Kolikor morem sklepam iz vašega opisa, ste pralabotni, preveč se obremenjujete, da bi se vam želja izpolnila. Nekaj je pa tudi prispevalo vnetje, ki ste ga preboleli. Svetujem vam tole: Okrenite se najprej. Prosite za dopust. Ne bodite preponosni! Kolikor jaz vem iz lastne skušnje, niso komisije tako ponižujoče. Koliko ponižanja doživljamo mi zdravniki! Ko boste tako lažje, po tem se pa varujte vseh naporov, zlasti v začetku. Upam, da ste me razumeli.

C. C. K.: Vse prezagodaj ste zašli na tako pot. Organizem v razvojni dobi tega ne prenese. To je deseterkrat pretirano zapravljanje moči! V nekaj letih boste stari, prijatelj, mlad stavec! Hrbtenico si dajte rentgenizirati. Trditi ne morem, da bi bilo to dvojje v nujni zvezi. Treba pa je možnost izključiti.

Savinjska dolina: Mislim, da je vaša domišljija — kriva bolečina. Seveda nastanejo brazgotine, ki povzročajo neprijetnosti. Da boste mirni, vam priporočam, da greste ponovno na mikroskopski pregled.

A. G. D.: Dve leti starega sinka imate, ki ima kilo v desnih dimljah. Vprašujete, če ga že lahko daste operirati. — Lahko ga daste operirati. Operacijo otroci po navadi brez vseh večjih težav prenesejo.

D. F. H.: Pimoza pri majhnih otrocih je navadno fiziološka, to je naraven pojav. Operacija je potrebna, če ovira puščanje vode, ali pa se pojavi vnetje, kar se pogosto dogaja, ki ga ne moremo z zdravili odpraviti.

Pravni nasveti

Zapuščina po sestri. D. F. — Umrila je vaša poročena sestra, ki je zapustila malo in otroka. Ker ni napravila oporoke in ker z možem ni imela dedne pogodbe, pride v poštev le zakonito dedno nasledstvo: možu pripada četrtina zapuščine, otroku pa tri četrtine zapuščine po materi. Pri zapuščinski obravnavi se bo moralo ugovoriti, kaj vse spada v sestrično zapuščino. Če bi prišlo do nasprotja med interesi očeta in otroka kot dedičev, bi pač sodišče moralo otroku postaviti posebnega skrbnika, ki bo zastopal le koristi otroka. Tudi tega se lahko otroku postavi za takega skrbnika.

»Odgovor L. I.«: Odpravina po več kot deset let trajajoči službi pripade le takim posebnim uslužbencem, ki jim je bilo poverjeno opravljanje višjih trgovskih ali višjih tehničnih opravil. Ker niste navedli, o čem je obstojalo vaše 40 letno službovanje, ne moremo povedati, če vam pripada odpravina.

Rubež plače. I. K. K. — Zarubiti se sme za navadne terjatve tretjina delavske plače, vendar mora ostati dolžniku po 30 din na dan. Zaradi plačila zakonite preživnine pa ostane izvzeta od izvršbe le polovica tistega dela dohodkov, ki je sicer izvzet od izvršbe.

Zavarovanje državnega upokojenca. J. R. B. — Državni upokojenec, ki je v začasni banovinski službi, ni obvezan zavarovanju na osemletnost, starost in smrt, če prejema od države pokojnino vsaj v znesku 1500 din na leto.

Dediščina. A. B. Maribor. — Ob poroki je mati izročila sinu posvoto. Po nekaj letih zakonita dedinja vsega premoženja, ampak bi se zapuščina delila med ženo in materjo pokojnega. Sedaj, po smrti žene, ne pride taščica, t. j. moževa mati sploh v postev kot zakonita dedinja, ampak le njena mati bo zakonita dedinja in ji bo sodišče prisodilo vso zapuščino umrle hčerke.

Občinski uslužbenec na orožnih vajah. P. P. S. Po čl. 36 uredbe o občinskih uslužbenih, obdrži občinski uslužbenec na glavnem službenem mestu, ob času orožnih vaj svoje polne prejemke. Iste odredbe veljajo v smislu § 38 odst. 3. večine občinskih statutov iz § 90 zakona o občinskih tudi za pragmatično uslužbenca na pomožnih službenih mestih. Iz vašega pisma pa sklepamo, da vi niste pragmatični občinski uslužbenec, zato po našem mnenju ne boste mogli prisiliti občine, da vam za čas orožnih vaj izplača več kakor eno mesečno plačo, ki vam jo je izplačala. Sicer pa velja tudi za vas uredba o uredbi službenega razmerja ob vpoklicu službojennikov v vojaško službo, ki je bila objavljena v letniski 66. številki Službenega lista. Ako pride med vami in občino glede tega vprašanja do spora, se v smislu § 7 navedene uredbe lahko obrnite na pristojno okrajno glavarstvo za pridobivanje.

Trgovski učenec. K. F. — Samo glede rokodelskih učencev predpisuje obrtni zakon, da jih je imetnik obrta zavezan zaposlovati po opravljenem pomožniškem izpitu pot pomočnike tri

meseca v svojem obrtu, če učenec to želi, in da mu je dolžan dati najmanj tako plačo, kakor jo je učenec dotlej imel. Glede trgovskih učencev pa takega predpisa ni. Za dokaz popolne izobrazbe v trgovinski stroki vam je poleg dveletnega učenja potrebno še dveletna zaposlitev kot pomočnik v trgovinskem obratu. Kakšni šolski izobrazbi odgovarja enoletni tečaj, ki ste ga dovršili, vam bo morda povedalo vodstvo tečaja, če je prešlo že kakšno takšno odločbo pristojnega ministra. Pred 21 letom starosti ne boste dobili dovoljenja za samostojno izvrševanje trgovine, razen če vas z 20. letom proglase za polnoletnega. Glede odobritve za potovanje v inozemstvo se obrnite na okrajno načelstvo, kjer boste dobili potrebno pojasnila. K šoferskemu izpitu za vožnjo avtomobila boste lahko pripuščeni z 20. letom starosti, za vožnjo motocikla pa lahko delate izpit z 18. letom starosti. Kakšna posebna šolska izobrazba za te izpite ni predpisana. Diploma o šoferskem izpitu za vožnjo avtomobila, ki je bil opravljen po predpisih zakona o obrtnih in pravilnika o opravljanju izpitu za avtomobilsko šoferje, daje ne glede na prejšnjo izobrazbo, kvalifikacijo za zvanikašoferja v državi službi.

Novi kadrovski rok. O. I. Na enako vprašanje smo odgovorili v nedeljo 3. novembra t. l. Če je fantu že odrejen skrajšan rok, mu po našem mnenju ni treba delati ponovno prošnje. Če pa je fant dobil pri vojakih drugačna navodila, naj se ravna po njih. Po novi uredbi znaša skrajšan rok 18 mesecev, dijaški skrajšan rok pa 12 mesecev, ako dijak v tem času opravi predpisani izpit.

Po agrarni reformi dodeljena zemlja. P. Č. Posle, zvezane z agrarno reformo, vrši ban in komisija za likvidacijo agrarne reforme. Zato se tja obrnite.

Epileptik. A. K. Pisali smo že, da oni vojak lahko prosi za podporo, ki se ob službi obveznega rok v stalnem kadru, brez svoje krivde tako poskodbu, da postane radi zadobljenih ran ali poskodb popolnoma neuporaben za kakršno koli pridobitno delo. V našem primeru pa s tako prošnjo, po našem mnenju, ne bi uspeli, ker bo težko dokazati, da je bolezen nastala v vojaški službi in epileptičje tudi ne bi smatrali za telesno poskodbu v smislu zakona o ustroju vojske in mornarice. Glede brezplačnega zdravljenja pa vprašajte pri banški upravi.

H. B. Subotica. Ker je bil prijatelj pred vpoklicom na orožne vaje samo 7 mesecev zaposlen pri podjetju, nima pravice do službenih prejemkov za čas štirih tednov orožnih vaj. To pravico bi imel le, če bi bilo službeno razmerje trajalo nepretrgoma leto dni.

Kmet-porok nezaščiten dolžniku. F. I. Iz evencične razlage pravosodnega ministra, ki je bila objavljena v prvi številki službenega lista iz leta 1938 izhaja, da veljajo predpisi uredbe o likvidaciji kmetov dolgov tudi za poroka-kmeta, čeprav glavni dolžnik ni bil kmet po uredbi. Zato lahko tudi porok-kmet zaprosi po čl. 24 uredbe, pri okrajnem sodišču za enižo dolga, če posejilnica zahteva od njega plačilo.

Tožba za plačilo nadur. Š. G. — Le zaupajte svojemu zastopniku, ki vam ga je postavilo sodišče. Vsak odvetnik je pod prisogo zavezan, da bo branil pravice svoje stranke zvesto, vestno in po zakonu. Ni razloga, da bi prosili sodišče za drugega odvetnika. Sicer se pa sami lahko udeležite sodne razprave in pri razpravi poveste, če bi mislili, da je vaš odvetnik kaj prezel.

Odpravina. V. R. — Uradniški zakon izrecno predpisuje, da mora vdova ali hčerka drž. uslužbenca, ki se mož, vložiti prošnjo za odpravino v višini dveletne rodbinske pokojnine še pred sklenitvijo zakona. Ker ste ta rok zamudili, ni gotovo, da vam bodo odpravino

priznali. Vsekakor pa vložite prošnjo. Če vam jo bo pristojni minister zavrnil, lahko vložite tožbo na državni svet, katerega odločba bo dokončna.

Zvaničnik finančne kontrole. M. I. K. — Naše mnenje o uspehu vaše tožbe na državni svet zaradi odklonitve ženitvenega dovoljenja bi vam prav nič ne pomagalo. Dalo bi se zagovarjati tudi vaše stališče, ki ga bo pa v primeru tožbe finančno ministrstvo v svojem odgovoru na tožbo skušalo izpodbiti. Če ga bo pa državni svet osvojil, vam z gotovostjo ne more nihče povedati. Da boste pomirjeni, vložite tožbo.

Hišna številka. V. G. J. — V gospodarskem posloju ste napravili malo stanovanje. Prosili ste občino, da vam določi za to poslopje hišno številko, kar pa je ona odklonila. Vprašate, ali občina pravilno postopa? — Ker imate na istem posestvu stanovanjsko hišo, ki je ima svojo hišno številko, za prezidano gospodarsko poslopje ni potrebna druga številka. Zakon o imenih krajev in ulic in o označevanju hiš s številkami predpisuje, da dobe v primeru, če ima en lastnik v okolišju svojega posestva več stanovanjskih zgradb, vse te zgradbe samo eno številko.

Priposestovanje zemljišča. P. J. — Več ali manj točno mnenje o tem, ali je nasprotnik priposestoval sporno zemljišče ali ne, bi vam mogli povedati, če bi slišali tudi drugo plat zvona. Vaše stališče, da zemljišča zato ni mogel priposestovati, ker ga sam še ni mogel uživati 30 let, ne bo povsem zanesljivo, ker ste očitno pozabili vračunati priposestovalno dobo nasprotnikovega prednika. Tudi agrarna skupnost, ki je lastnica zemljišča, more zemljišče priposestovati po istih pravilih, kakor posameznik. Zdi se nam, da boste vaš spor težko rešili brez sodišča, če neče nihče popustiti.

Stroški pri prevzemu posestva. F. C. S. — Ker niste povedali, koliko znaša vrednost posestva, ki ga nameravate prevzeti od staršev, vam ne moremo niti približno povedati, kolikšni bodo stroški in takse.

Odkodnina trgovskemu učencu za delo. S. K. W. — Tri leta ste se učili v trgovini, pa niste dobili nobene odkodnine. Vprašate, ali bi mogli kaj zahtevati? — Po predpisu obrtnega zakona ima učenec že po enem letu dovršenega učenja pravico do odkodnine za delo. Če vam gospodar neče ničesar dati, ga lahko tudi tožite pri sodišču, ki vam, če ste revni, lahko podeli pravico revnih, da vam ne bo treba plačevati taks. Ker uredba o višini odkodnine še ni bila izdana, pač lahko zahtevate primerne, v vašem kraju običajno odkodnino. Službo vam je gospodar lahko odpovedal takoj po poteku učne dobe, ker niste bili rokodelski vajenec.

Nameravana omožitev z upokojenim železničarjem. I. T. — Če se omožite z upokojenim železniškim sprevodnikom, vam po sedanjem zakonu o državnem prometnem osebju po njegovi smrti pripada rodbinska pokojnina. Čas sklenitve zakona po tej postavi nima nobene vpliva na pravico do rodbinske pokojnine. Pogoj za dosego te pravice je, da ste v času upokojenčeve smrti njegova žena in da ste do njegove smrti živeli z njim v skupnem gospodinjstvu. Višina rodbinske pokojnine je odvisna od moževih prejemkov, ki jih je imel

Posebno pazite, kaj bolnik pije! Pijte ni le za zdravega človeka zelo važne, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim večje nafo najboljše mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravila

ono z rdečimi srci! Prospekte in vsa potrebna navodila pošljite zastoj in z veseljem: Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

ob času upokojitve, prevedenih pozneje na dinarsko valuto. Najnižja pokojnina znaša 45 odstotkov, najvišja pa 55% teh prejemkov. Če ima vaš ženin 28 let službe kot nastavljenec, bi dobili vi po njegovi smrti kot vdova okrog 55% njegovih aktivnih prejemkov in pripadajočo draginsko doklado.

Kako bi postal železniški sprevodnik? F. S. Dovršena dva razreda gimnazije zaoščata, da po položenih strokovnih izpitih postanete železniški sprevodnik. Vložite prošnjo za sprejem na eno izmed večjih železniških postaj (Maribor, Pragersko, Celje itd.). V prošnji navedite podatke o rojstvu, dovršeni štoli, vaščini in o vaših družinskih razmerah ter jo kolokujte s kolkom za 10 din. Listin ni treba priložiti. Če vas bo postaja nameravala sprejeti, bo listine naknadno zahtevala. Dobro pa bi bilo, da se poleg tega javite pri bližnji sekciji za vzdrževanje proge n. pr. v Ptuj za sezonsko delo. V primeru potrebe vas bo sekcija pozvala na delo. Med tem časom se boste že lahko pripravljali na strokovni izpit in boste tako hitreje osvojili svoj cilj. Prednost za sprejem v redno železniško službo imajo namreč železniški sezonski delavci.

Še enkrat: podpora ob smrti drž. uslužbenca. M. N. — Naš odgovor, ki smo ga pod gornjim naslovom objavili 20. oktobra t. l., ste napačno razumeli. Povedali smo, da je državni svet z odločbo obče seje dne 11. okt. 1939 svoje prejšnje stališče spremenil in odločil, da imovina žene umrlega drž. uslužbenca, ali dohodek od njene imovine ali njenega osebnega dela izključuje pravico uslužbenčevih otrok, ki so brez imovine in dohodkov, da bi dobili dvomesečne očetove prejemke kot podporo. Ker imate hišo in vam navedene dvomesečne podpore niso priznali, jo zaradi omenjene prakse državnega sveta tudi vaši otroci ne bodo dobili, čeprav nimajo nobene lastne imovine ali dohodkov.

J. V. K. »Gospodarstvo«. — V navedenem članku so mišljena tudi avstrijska vojna posojila.

Zapeljano dekle. »Črnomelj«. — Če vas je fant pripravil s svojimi obljubami, da vas bo poročil, do tega, da ste se mu vdala, pa se je kasneje izkazalo, da sploh ni imel resne volje, da vas poroči, potem ga lahko tožite na odkodnino zaradi zmanjšane možnosti moštve. Če nimate priči, ki bi potrdile fantove obljube, bo moralo sodišče pač aslišati stranke in bo potem presodilo, ali ste bila res zapeljana ali ne. V vaših razmerah bi znašala primerna odkodnina okrog 10.000 din.

Kmetijski nasveti

Hrušev mošt ne kipi. Š. R. G. — Imate sod hrušev mošta iz moštnic, ki je že pred 14 dnevi napravljen, pa še zdaj ne kipi. Ker se prav tako slaak kakor v začetku. Ker se bojite, da se skisa, bi ga radi pripravili do kipenja. Le kako? — Pri vašem moštu bo vzrok, da neče kipeti, najbrž preobilo čreslovine, ki ovira kipenje; lahko pa tudi hladni prostor, zaradi česar se kipele glivice ne morejo razvijati. V obeh primerih ni nevarnosti, da bi se vam mošt skvaril do spomladi, ker so vreme in shrambe pozimi prehladne za vrenje. Če pa hočete, da mošt že zdaj pokipi, tedaj si naročite čiste vinske kvasnice od Sadjarskega zavoda v Mariboru, s katerimi boste umetno zasnovali pravilno kipenje v moštu. Seveda morate tega postaviti v prostor, v katerem je 15–18°C toplote, sicer bo kipenje prepočasno ali nepopolno. Seveda morate pri tem pravilno postopati, da pihače ne skvarite.

Vino ima duha po cinkasti posodi. K. P. L. Dobili ste belo vino v novih cinkastih posodah, ki se je po navzelo njih duha in močno zagreni. Kako je odpraviti to napako? — Večina tujih duhov se da odpraviti iz vina, najtežje je pa metalne, kakor je cinkov duh. Toda da se tudi nekoliko omiliti, in sicer z živalskim ogljem, ki ga prodajajo pod raznimi imeni: vinsko oglje, vinski eponit, enokarbon. Tega fino zmletega oglja, ki ga dobite v drogerijah, vzamete za 100 litrov vina 20 do 30 gramov, po potrebi še več. Najprej je poskusiti v malem, da se dožene, koliko praška je treba za odstranitev slabega duha. Potrebno množino za vse vino odtehamo ter jo zmešamo z vinom v manjši posodi, nakar jo vlijemo v večjo posodo z ostalim vinom. Mešanje ponovimo 5 do 6 dni — sak dan vsaj enkrat, sicer sredstvo nima pravega učinka. Po tej dobi pustimo, da se očisti ter ga nato pretočimo v čisto posodo. Boljše je, če ga zmešamo z drugim dobrim vinom, da dobi bolj svež okus.

Pšenica postaja rumenkasta. L. N. Lj. — Njivo, na kateri je bila detelja šest let, se zasejali s pšenico. Komaj je ozelenela, postaja rumenkasta namesto zelena, kakor je na sosednjih njivah. Želite vedeti za vzrok temu pojavu in če se bo ta setev spomladi popravila. — Navadno je pšenica po detelji bujno zelena in dobro uspeva. Če je pa na vaši njivi rumenkasta, kaže, da je zemlja zelo izčrpana. Brez umetnega gnojba boste težko dosegli zadovoljiv pridelek. Če ji hočete pomagati, potrosite po njivi kakih 50 kg čilkega solitra ali spomladi, preden začne odganjati, lahko po tajajočem se snegu 80 kg apnenega dušika. To so dušičnata hranila, ki bodo pšenici pomagala na noge. Če pa hočete imeti res dober pridelek, tedaj žrtvujte še za 100 kg superfosfata, ki vam bo dal obilo klenega in oebelnega zrna ter trdno slamo, da žito ne bo poglelo. Ta gnojila potrosite po vrhu rastlin,

toda preden spomladi odženejo, sicer jih osmudijo. Samo superfosfat ni nevaren ter ga lahko trosite že zdaj.

Borba proti podganam. K. B. R. C. — Na vašem samotnem posestvu so se v zadnjih letih podgane zelo razmnožile ter vam delajo veliko škodo. Iz kleti odnašajo krompir, iz podstrešja koruzne storže. Mačka jim ne more do živga. Radi bi vedeli, kako se je ubraniti teh škodljivcev. — Podgane so pametne živali, ki se ne dajo tako zlahka ugnati. Predvsem skušajte jim odvzeti vso skrivališča. Luknje izdelajte z malto ali cementom, kateremu ste primešali zdrobljenega stekla. To prepreči, da ne morejo razgrizti izdelave. Potem jim nastavite suho moko pomešano z mavcem, zraven pa posodo z vodo. Mavec se v podganjem želodcu strdi in žival pogine. Primerna je tudi past v obliki čebra, ki je do ene tretjine napolnjen z vodo. Vrh čebra je pritrjena gladka desčica, ki drži proti sredini ter gibljiva tako, da zdrsne podgana v vodo, ko stopi čez njeno polovico. Nad čebrom pa poveste na žico kos slanine, ki vabi podgane, da gredo proti njej po desčici ter zdrknejo v vodo. Navadnih pasti se podgane ogibljejo.

Živinozdravnik

Gnojni nosni katar mačka. Lj. — Vaš muček ima že več mesecev hud gnojni katar. Sicer je muček debel in zdrav. Kako bi nahod odpravili? — Ker zadeva traja že več mesecev, jo bo precej težko zdraviti. Predvsem je treba ugotoviti vzrok gnojnega nahoda. Ni izključeno celo, da ima maček rane v nosni votlini, ki so nastale zaradi igarca ali pa celo kakega trdega predmeta, ki je dospel v nos. Po vzroku bolezni se ravna tudi zdravljenje. Poskusite mačku izpirati nos in nosno votlino z 1% raztopino sode bikarbone ter ga inhalirajte s parami borovega olja. (Na en četrti litra kropa dajte dve do tri kapljice borovega olja.) Mačka imejte nekje na zravnem prostoru, kadar je pa lepo in ni hladno, ga pustite ven. Če boste imeli veliko potrpljenja in časa ter srečno roko, vam bo mogoče le uspešno ozdraviti.

Prezgodnji pojav mleka pri breji telci. S. F. B. Z. — Vaša telica je po šestih mesecih brejosti nenadno postala tida v nogah in vratu, vime se je napolnilo z mlekom, ki je kar samo kapljalo iz njega. Ali naj bi telico izmolkavali, ali bi mleko pustili, da bi imel plod dovolj hrane? — Vime je v tesni zvezi s spolnimi organi, predvsem z maternico in jajčniki, ki vplivajo na delovanje vimena. Pri vaši telici so se morale odigrati v omenjenih dveh organih neke spremembe, ki so povzročile prezgodnjo izločevanje mleka. Najverjetnejša je domneva, da je plod v maternici odmrl, za kar govori tudi pojav, da je telica v vratu in nogah utrдела, kar se včasih opaja ob porodih, če se žival dobro ne očisti. Potrebno je najprej ugotoviti, jedi plod živ ali mrtve. Ako je mrtve, je treba izvršiti splav, sicer lahko pride do neke maternice in do zastrupljenja. Svetujem vam, da se čim prej obrnete na strokovnjaka-veterinarja, ki bo po točnem pregledu maternice ugotovil dejanski položaj ter vam dal vsa potrebna navodila. — Mleko redno izmolkavajte, ker zastalo mleko kvarno vpliva na vime in njegovo sposobnost za izločevanje mleka.

Grobnice in spomenike kamnoseško stavbna, cerkvena dela izvršuje po nizkih cenah kamnoseško kiparsko podjetje **Franjo KUNOVAR** pokopališče Sv. Križ-Ljubljana telefon 49-09

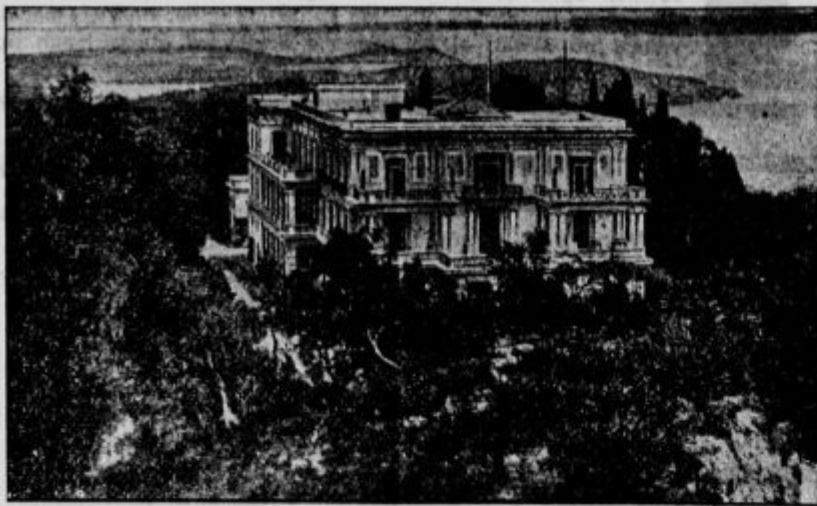
ODREZITE

„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 10. novembra 1940

Otok Krk in Jonski otoki

Palača Achilleon na otoku Krku, ki je bila last avstrijske cesarice Elizabete, nato pa nemškega cesarja Viljema II. Sedaj je last grške vlade. V palači je muzej.

V poročilih o italijansko grški vojni večkrat slišimo, da so italijanska letala bombardirala otok Krk. Poročajo tudi, da se je v bližini Krfa vnela večja pomorska bitka med italijanskim in grškim brodom.

Otok Krk, ki ga od celine loči le majhna ožina, spada v skupino Jonskih otokov, ki leže na zahodni obali Grčije, začenši od polotoka Moreje pa vse do vhoda v Otrantska vrata. Med Jonske otoke spada nekaj večjih in manjših otokov. Največji so: Krk, Leukas, Kefalonija, Itaka (ta otok je znan iz grškega bajeslovja po junaku Odiseju) in Zakynthos. Od naštetih je najsevernejši Krk. Se severneje od Krfa je nekaj manjših otokov, kot Otoni, Erikusa, Matraki in Kefali, vzhodno od Krfa pa je majhen otok Vido, na katerem je pokopališče nešteti srbskih junakov iz prejšnje svetovne vojne. Južno od Krfa sta Paksoi in Antipaksoi.

Površina Krfa z okoliškimi manjšimi otoki znaša 712 km². Grški naziv za Krk je Korkira, latinski Coreyra, Italijani pa mu pravijo Corfu. Prebivalcev ima okoli 100.000. Po veliki večini so vsi Grki. Nekaj je tudi Židov in Italijanov (obojih po 3000). Otok je zelo romantičen in idealen za preživljanje.

Zgodovina otoka Krfa je burna. Kot prapredniki na tem otoku navajajo ilirsko plemo Li-

burnov, ki da je bivalo na naši obali in po jadranskih otokih. Prvi Grki, ki so kolonizirali Krk, so bili Korinčani l. 743 pred Kristusom. Kmalu je prišlo do spopadov z domačini. V pomorski bitki l. 664. pr. Kr. so bili Korinčani premagani. Zanimivo je, da je to najstarejša pomorska bitka, ki jo zasledimo v grški zgodovini.

Glavno mesto Krk nosi enako ime. Leži na vzhodni obali in ima kakih 28.000 prebivalcev. Mesto Krk je važno za pomorski promet med Jadranskim in Jonskim morjem. Mesto je zelo starinsko. Zgrajeno je v stilu gotike z otoka Mljeta. Ima grško pravoslavno in katoliško katedralo ter je sedež pravoslavne metropolita in katoliškega nadškofa. V mestu Krku je tudi gimnazija, učiteljska in semenišče. Na južnovzhodnem delu mesta je glasovita palača Achilleon, zgrajena l. 1890. v starohelenskem stilu. Bila je last umorne avstrijske cesarice Elizabete, od l. 1907 do 1914 pa last nemškega cesarja Viljema II. Sedaj je v Achilleju muzej. Palača sama je po svetovni vojni last grške vlade.

Za prve svetovne vojne, ko se je morala srbska vojska umakniti preko albanskih gor na obalo, odšel pa na otok Krk, se je tam reorganiziral del srbske vojske. Na Krku je bil tudi začasni sedež srbske vlade (l. 1916 in 1917). Tam je bila sestavljena tudi zgodovinska krfska deklaracija.

Nekaj o Tangerju

Ko je 10. junija letošnjega leta stopila Italija v vojno, je izjavila Španija, da v tej vojni ne bo nevtralna, pač pa bo ostala še dalje nevojnoča se država. Nekaj dni pozneje je zasedlo špansko vojaštvo mednarodno zono Tanger. Poveljnik španskih vojaških enot je obenem prevzel tudi vladne posle v svoje roke.

Po mednarodnem statutu je bil Tanger mednarodna zona. Cela pokrajina ima 370 km² in šteje nekaj manj kot 80.000 prebivalcev. Ti so po večini, 60%, domačini, 24% je Evropejcev, med Evropejci je 16% Židov. Po mednarodnem statutu je do španske zasedbe upravljalo Tanger pet regentov. Eden je bil Anglež, dva Francozi, 1 Španjolec in od l. 1922 1 Italijan. Poleg te upravne oblasti je bila v Tangerju še zakonodajna skupščina s 27 članov; poleg devetih domačinov je bilo v njej 18 zastopnikov nič manj kot osmih narodov. Med njimi je bil n. pr. en Belgijec, en Nizozemec, en Portugalac in en Amerikane. Vrhovno oblast nad Tangerjem je imel sultan v Maroku,

polno ljudi. Velike skupine radovednežev se zgrinjajo na trgu okrog vzhodnjaških čarovnikov. Ti glumači razkazujejo ljudem svoje čarovanje, zaklinjajo kače, veliki možje s turbani na glavi pa privlačujejo pozornost z bogato domišljijo svojih pravljič. Še mnoge zanimivosti ima Tanger. Kamor stopiš, naletiš na stare zgodovinske spominke starih Rimljanov, Mavrov, Angležev. Stari sultanov grad Kasba priča o nekdanjem sijaju. Bivši sultanovo zakladnico so preuredili in jo dodelili v sodne svrhe, prejšnje sodno poslopje, v katerem je izrekal kadi svoje sode, pa je danes prazno. Sanjavi notranji prostori, sloneči na cenkih stebrih in nekdanja razkošna stanovanja strme v obiskovalce kot priče nekdanjega neomejenega sultanovega veličastja.

Sužnji, zlato in kakao v Afriki

Nobena druga zemlja črne Afrike nima tako pisane z Evropo povezane zgodovine kakor ozka Zlata obala v Zahodni Afriki, kjer so tekom stoletij vibrirale najrazličnejše evropske zastave, kakor zastava velikega volinega kneza nemškega, portugalska, španska, nizozemska, brandenburška, francoska, danska, švedska, angleška: vsi so prihajali sem, si utrjevali postojanke, snovali trgovske družbe; zlato jih je privlačevalo. Dočim sega kolonialna zgodovina ostalih afriških pokrajin večinoma dobrih sto let nazaj, so bili Francozi že sredi 14. stoletja na Zlati obali. Leta 1471. je papeška bula slovesno potrdila prve zaslove portugalskega zahodnoafriškega kolonialnega cesarstva. Brandenburška epizoda je bila zelo kratka. Okrog l. 1700 je izvažala Anglija iz teh krajev že za 200.000 do 240.000 funtov šterlingov zlata v domovino in l. 1753. je prepeljalo 100 liverpoolskih ladij preko 30.000 sužnjev z Zlate obale v Ameriko. L. 1872. je prišla Zlata obala v nesporno angleško last.

Celotna angleška kolonija na zlati obali ima kakih 200.000 km², vstaveč mandat nad nekdanjo nemško kolonijo Togo. Okoli 3.700.000 domačinov živi v teh krajih. Evropejcev je bolj malo, kakih 5000 jih bo. Gospodarski pomen te pokrajine je danes skoro izključno v kakau. Šele potem pride zlato, diamanti in manganova ruda.

Kakao so prinesli na Zlato obalo misijonarji iz Amerike. Ta so tu za kakao, ki rabi vlažno, gozdno okolico, zelo ugodna. Prebivalstvo je precej goste naseljeno. Goslota prebivalstva je bila za gojitev nove rastline ravno primerna. Tu-

Sovjetizacija baltičskih držav

Kovno, ag. Po sklepu vrhovnega sovjeta je določeno v sovjetski Litvi, da bodo vsa škodljiva in sabotažna dejanja kaznovana s prisilnim delom 5 do 10 let, organizirana sabotaža pa s prisilnim delom do 15 let ali s smrtno kaznijo.

Riga, ag. Po odločbi prezidija vrhovnega sovjeta bodo v vseh mestih in industrijskih središčih sovjetske Letonske podržavljene vse večje hiše, kakor tudi hiše onih lastnikov, ki so zbežali v tujino in vse tiste hiše, katere potrebujejo sovjetske oblasti. Samo v Rigi bo odvzetih 12.000 hiš. Nadalje bodo podržavljene vse zasebne filmske agenture, vsi hoteli, zasebne bolnice, poliklinike, apoteke, kemično farmacevtska podjetja in to z vsem, kar imajo.

Znani švicarski zdravnik dr. Anton Schnöller umrl

V Curihu je umrl v 75 letu starosti znani švicarski zdravnik dr. Schnöller, ki je bil 45 let zdravnik v Davosu. Kot specialist za tuberkulozo je užival velik mednarodni ugled. Ni še dolgo tega, ko je na prošnjo angleške vlade potoval na otok Malto in je sodeloval pri ureditvi zdravstvenih razmer na Malti. Dr. Schnöller je kot prvi zdravnik v Švici že leta 1902 začel praktično uporabljati pneumothorax pri zdravljenju jetičnih bolnikov.

Nekatere živali si same svetijo

Na morskem dnu vlada večna tema. Kljub temu pa vemo, da so tudi tam živa bitja, ki ne morejo živeti brez vsake svetlobe. V globokem dnu žive ribe, ki imajo najnjenavrednejše organe, ki izžarevajo slabo, zelenkasto luč. Ta luč jim zadošča za lov na hrano. Praviloma proizvajajo morske živali same zase potrebno luč, pri čemer se jim posreči nekaj, kar lebdijo pred našimi inženirji še vedno kot daljni cilj pred očmi: te živali proizvajajo luč brez toplote. Tako so odkrili na primer dve tropski ribi, ki imata posebne organe za luč. V teh organih živi mnogo majhnih bakterij, katere se svetijo in lahko v ribah samih tudi rastejo. V ta organ priteka mnogo krvi, hrane za goste, ki skrbje za razsvetljavo. Neprosolna koža skrbi, da ne more prodreti luč v sosednje tkivo. Poleg tega imajo te živalice posebno pripravo, s katero lahko luč »ugasnejo« ali jo »prižgejo«.

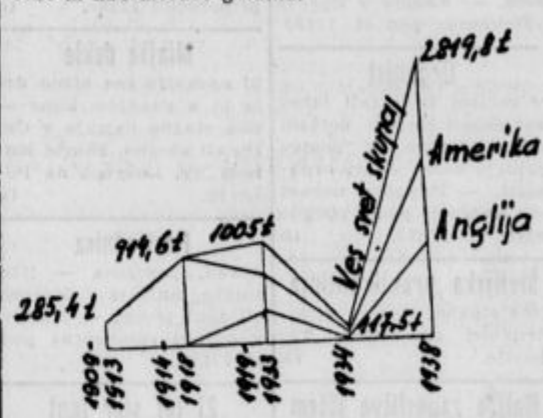
Predsednik angl. vlade Churchill v razgovoru z viceadmiralom sirom Bertramom Ramsayem, ki je organiziral angleški umik pri Dunkerqueu.

TEHNIKA

Vanadij

Med kovine, ki so odločilne za izdelavo vojne materijala, štejemo predvsem železo, toda le redko pomislimo, da železo samo zase ne pomeni veliko, za vsak količnik bolj izpostavljen strojni del moramo seči po jeklu, to se pravi, po materijalu, ki ima poleg železa še najrazličnejše druge primese. In ravno tej primesi so za kakovost jekla najbolj odločilne. Današnja industrija ne more doseči vrhunca brez dobrega jekla. Tukaj ne mislimo samo za material za izdelavo strojnih delov, ampak v nič manjši meri na dobro orodje: nože, reskorje, svrdle itd. Le z najboljšim jeklom lahko dovolj pospešimo izdelavo in povečamo njeno preciznost.

Med elemente, ki so za prvovrstno jeklo najbolj važni, štejemo tudi vanadij. Vanadij se na zemlji le redko dobiva v taki obliki, da je primeren za industrijsko pridobivanje. Dandanes uporabljajo za pridobivanje vanadija pet različnih rud. Prvi rudnik vanadija je začel obratovati leta 1907. v Minasragri v Peruju. Rudnik se nahaja v višini 5000 m nad morsk gladino.

Do povojnih let so pridobivali vanadij samo v Ameriki, pozneje pa so osnovali rudnike za vanadij zlasti Angleži v svojih kolonijah. Angleška produkcija vanadija je znašala leta 1939. približno polovico ameriške produkcije. V Evropi do sedaj pravzaprav nimamo vanadijskih rudnikov. Nekaj vanadija ima Švedska — Taberg, Norveška in Francija — Creusot. Nemčija krije svojo porabo vanadija le s pridobivanjem iz žlindre, ki jo dobivajo iz topilnic. Cena vanadija je znašala leta 1914 160 din kilogram in je narasla do leta 1929 na 1300 din za kilogram. Pozneje je cena vanadija padla na 360 din za kilogram v letu 1939.

Kisik pri pogonu plavžev in Siemens-Martinovih peči

V zraku imamo približno štiri petine dušika in eno petino kisika. Pri gorenju je to velikokrat neprijetno in to posebno tam, kjer moramo doseči visoke temperature. Za gorenje je, kakor vemo, potreben kisik. V večini slučajev vzamemo kisik iz zraka. Zrak vodimo v gorilnice, kjer izgoreva gorivo s pomočjo kisika, ki se nahaja v zraku, ki ga dovajamo. Pri tem se mora razgreti tudi dušik, ki se nahaja v zraku. Na ta način se topota, ki jo razvije gorivo porazdeli na veliko večjo količino plinov, kakor bi bilo za samo gorenje potrebno, če bi imeli na razpolago čisti kisik. Ta pomanjkljivost je posebno neprijetna tam, kjer moramo doseči visoke temperature, n. pr. pri taljenju železa, raznih kovin itd.

Da bi dosegli boljši termični efekt, si pomagamo tako, da segrevamo zrak in pline, ki jih vodimo v gorilnice. V novejšem času gredo prizadevanja za tem, da bi se namesto zraka uvažal v gorilnice čist kisik, ali pa vsaj tak zrak, ki bi bil bogat pomešan s kisikom. Pridobivanje kisika oz. zraka z veliko večjo vsebino kisika kakor ga ima navadni zrak, se je namreč tako pocenilo, da prihranek na gorivu pri kurjavi s kisikom preseže stroške za proizvodnjo kisika.

Dandanes uporabljajo kisik pri kurjenju plavžev, vrše se pa tudi poskusi, da bi se s pomočjo kisika odnosno na kisiku bogatega zraka lahko kurile Siemens-Martinove peči z plinom, ki nastaja pri taljenju železa v plavžih. Ta plin ima sorazmerno majhno kurilno vrednost in se do sedaj za doseg dovolj visokih temperatur ni uporabljal.

Plin, ki ga imajo plavžarne v velikih količinah na razpolago, je še velikokrat neizrabljen v zrak ali pa so ga vsaj deloma porabili za pogon eksplozijskih strojev ali pa kurjavo kotlov. Poskusi so se dobro obnesli in sicer so dovajali gorilne pline vroče (600 do 800 stopinj Celzija), medtem ko so kisik, pomešan s zrakom, dovajali brez predhodnega segrevanja. Dočim so z navadnim zrakom dosegli komaj 1200 do 1250 stopinj vročine, so s kisikom dosegli 1600 do 1700 stopinj. Tudi železo je imelo po predelavi zadovoljivo kakovost.

Vojne žrtve francoskih misijonarjev

Limoges. Kipa. V francoski provinci misijonske kongregacije svetega Duha je bilo v začetku vojne mobiliziranih 400 patrov, bratov in sholastikov. Deset jih je v vojni padlo. O šestdesetih ne vedo, kje se nahajajo, oziroma ni nobenih sporočil o njih: 89 članov te kongregacije pa se nahaja v ujetništvu.

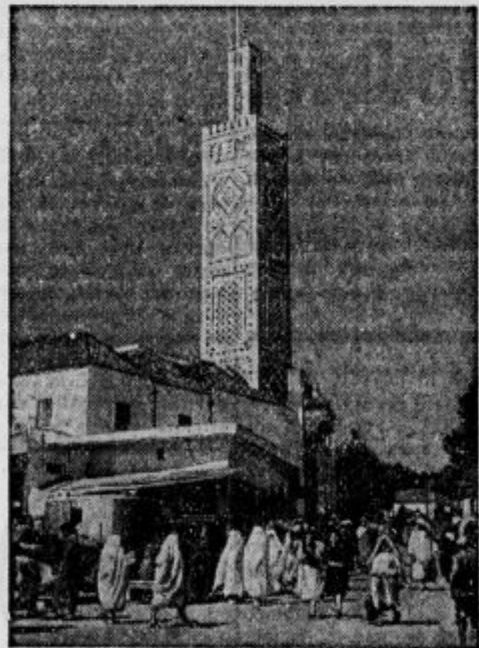
Anekdote

Ko se je boril španski kralj Alfonz VIII. iz Kastilije za Mavri pri Oreji, je bila njegova žena, hčerka angleškega kralja Henrika II. v Toledu. Naenkrat je odšla 50.000 mož broječa vojska Mavrov pod Ali-ben Isom proti Toledu in ga prisilila naj odpre mestna vrata. Kraljica Eleonora je poslala poveljniku Mavrov pismo, v katerem mu je sporočila, da za tako pogumno moža ni lepo, da se je prišel boriti s slabotno žensko. Hrabri Mavri naj gredo rajši pred Orejo, kjer je njen mož, ki jih lo sprejel kot se spodobi.

Ali-ben-Isa kraljici pisma ni zameril, temveč se je ponašal kot galanten sovražnik. Kraljicine odposlanke je poslal nazaj in ji sporočil, naj mu bo toliko naklonjena in milostna in naj se pokaže na mestnih zidovih, da jo bodo lahko Mavri pozdravili, četuati le samo od daleč. Eleonora je ustregla tej želji. V vsem veličastju se je podala v spremstvu dvornih dam na mestno obzidje. Mavri so jo s poveljnikom na čelu spoštljivo pozdravili in ji izkazali čast, ki ji gre kot kraljici, nato pa so odšli.

Francoski kralj Ludovik XIV. je včasih skoval tudi kako pesem. Ob neki takih prilikih je poklical umetnika Boileauja, naj oceni njegovo najnovejšo pesem.

»Vaše Velikanstvo je res vsemogočno, pravi Boileau vpljudno. Če se še prav spominjam, ste hoteli nekoč zložiti slabo pesem in zdaj se vam je to posrečilo.«

Pogled na mestni stolp v Tangerju. Pred dnevi je bil Tanger priključen španskemu Maroku. — Obhlat imata sedaj v rokah poveljnik španske posadke polkovnik Robert Yusto in delegat visokega komisarja v Maroku.

kl ga je zastopal v Tangerju njegov menhub. Tanger je imel mednarodno policijo pod francoskim in mednarodno orožništvo pod španskim poveljstvom. Pristanišče je bilo razoroženo. Leta 1935 je angleški časopis »Current History« pisal o Tangerju: »Kdor ima v posesti Tanger, ima v rokah na srce Gibraltarja naperjen nož in ključ Sredozemskega morja, Malte, Egipta, Sueškega prekopa, Indije in vseh drugih angleških postojank na Daljnem Vzhodu.«

Španjolci trde, da je bil med državljansko vojno Tanger zatočišče in sedež vseh sovražnikov generala Franka. Iz Tangerja da so vedno poskušali moliti vojaško delo generala Franka v španskem Maroku.

Mesto Tanger nudi obiskovalcu vsaj na zunaj košček nepopačenega orientalskega sveta. Obdano je s starim židom in mestnimi stolpi. Evropska so samo novejša predmestja in pristanišča s carinskimi zgradbami, shrambami in silosi. Trgi in mošeje dajejo mestu vzhodnjaško lice. Od pristaniških vrat Bao-el-Marsa se v loku vzpenja glavna ulica starega mesta, Calle de Marina. Ta ulica je polna trgovin in drugih obratov domačinov. Tu je tudi velika mošeja, znamenit spomenik pozne arhitekture starih Mavrov iz 17. stoletja ter Igle-sia Espanol, španska cerkev. Mesto ima več velikih trgov, kjer se ob bazarskih (tržnih) dneh tare

Franklin D. Roosevelt, v tretje izvoljeni predsednik Združenih držav, in njegov protikandidat pri letošnjih volitvah, republikanec Wendell L. Willkie. — Roosevelt je dobil 25.956.562 glasov, Willkie pa 21.591.182 glasov.

Mali oglasi

V malih oglasi velja vsaka beseda 1 din; fentovanijski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaševanju reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakom.

Službe iščejo

Upokojen želez. uradnik
trgovsko naobražen, prosi
zaposlitve pri kakem ljubljanskem podjetju. Naslov
v upravi »Slovenca« pod št. 17068. (a)

17 letno dekle z dežele
pridno, pošteno, išče za-
poslitve. Gre tudi k otro-
kom. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 17092.

Organist
v večjem trgu želi takoj
zamenjati zaradi bolezni
dobro službo. V postev
pridejo samo dobri orga-
nist. — Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Orga-
nist« št. 17067. (b)

Šiviljska praktikantinja
išče službo. Naslov v po-
družnici »Slovenca« Tr-
bovlje. (a)

Boljša zaposlitve iščem
svoji prijatelji. Govori
srbohrvatsko, perfektno
nemščino; želi v večje
podjetje. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Sloven-
ka« št. 16925. (a)

50.000 din
vložim v tovarno ali dru-
go dobro obstoječe pod-
jetje, ki me sprejme v
stalno službo. Sposoben
sem za vsako delo trgov-
skega značaja. Ponudbe
prosim pod »Delo in denar«
upravi »Slovenca« št. 16947. (a)

Mlad trgovski pomočnik
išče službo najraje v oko-
lici Ljubljane. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 16962. (a)

Starejša služkinja
išče službo za vsa dela.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 16950. (a)

Trgovska sotrudnica
dobra manufakturnistinja,
mlada in delavoljna, z
znanjem slovenskega in
nemškega jezika, želi pre-
meniti službo. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod:
»Mnogo prometa« št. 16975

Trgovski pomočnik
mlad, vsestransko zanes-
ljiv, želi službo v trgo-
vini z mešanim blagom.
Gre tudi za majhno plačo.
Nastop takoj ali s
1. decembrom. Naslov v
upr. »Slov.« pod 17184.

2000 din dam
onemu, ki mi preskrbi
državno službo bodisi na
železnici, pošti ali kaj
sličnega. 27 let star. Iz-
učen za vsa mizararska
dela. Brez kazni. Ponudbe
v upravo »Slovenca«
pod »Zanesljiv fant« št.
17181.

Šivilja
mlada, želi iti za pomoč-
nico. Nastopi takoj. Na-
slov v podružnici »Slov.«
v Celju, pod št. 17293. (a)

Kuharica
srednjih let, zmožna sa-
mostojnega gospodinjstva
išče službo s 15. novem-
brom ali 1. decembrom
pri boljši družini. Naj-
raje pri samostojnem
gospodu ali dami. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 17280. (a)

Trgovska sotrudnica
verzirana v vseh pano-
gah trgov. stroke, zmožna
samosojnega vodstva
trgovine, z znanjem slo-
venskega in nemškega je-
zika, išče službo v večji,
boljši trgovini. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod:
»Poštena in zmožna« št.
16976. (a)

Inteligentna gospodinja
z enoletnim trgovskim te-
čajem, z nekaj pismene
prakse, zmožna strojepl-
ja, nemščine, slovensčine
in nekaj hrvaščine, vaje-
na dela, išče mesto v bolj-
ši delikatesni ali trgovini
z meš. blagom kot pomoč
pri prodaji ali kot kore-
spondentka; gre tudi v
dobro hišo na deželo. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
Maribor pod »Intelligent-
na 1268«. (a)

21 let staro dekle
vajeno otrok, kuhe in
drugih gosp. del — išče
službo. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Pridna
in poštena« št. 17013.

Trgovska pomočnica
pridna, zanesljiva, dobro
verzirana, išče mesto v
trgovini z mešanim bla-
gom. Nastopi lahko takoj.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« Maribor pod »Dobra
priporočila 1256«. (a)

Mlažje dekle
ki opravlja vsa hišna de-
la in z znanjem kuhe —
išče službo najraje v Ce-
lju ali okolici. Skarje Ma-
rica, Sv. Lovrenc na Po-
horju. (a)

Postrežnica
mlada, poročena — išče
službo, najraje v Mostah
ali tudi izven. — Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 17130. (a)

21 let star fant
priden, prijazen, absol-
vent gimnazije, je brez
staršev, prosi kakršno-
koli zaposlitve. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Tudi na deželi« 17166.

Mlad zanesljiv fant
sofer in mehanik, vešč
plinskih generatorjev in
Diesel motorjev, zmožen
raznovrstnih popravil in
obremenjen vajen raznih to-
varenskih strojev — želi
službo. — Vojkovojski,
Povšetova 96, Ljubljana.

Uradnica
z večletno prakso v les-
ni industriji, zmožna vseh
pisarniških del, želi pri-
merne zaposlitve. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 17318. (a)

Dve dekleti
iščeta službo na deželo
na večje posestvo ali v
gradišču. Ponudbe upra-
vi »Slovenca« pod »Va-
jeni dela« št. 17314. (a)

Pošteno starejša dekle
išče službo za gospodinj-
stvo. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 17313.

Samostojna gospodinja
starejša, ki opravlja vsa
hišna dela, išče mesta k
eni ali dvema osebam.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Za začetek brez-
plačno« št. 17325. (a)

Pouk

Prihodnji
prihodnji tečaj za vsa
damska oblačila bo od
18. nov. do 7. dec. 1940.
Prijava sprejema dnevno
T. KUNC
lastnik od kr. ban. upr.
dovoljene krojne šole
Ljubljana, Aleksandrova
cesta št. 5-II.

»Française«
donne leçons de con-
versation. S'adr. du bureau
du journal sous chiffré:
»Française«.

Instruiram
vse gimnazijske predme-
te. Naslov v upravi »Slo-
venca« pod št. 17106. (u)

Akademik
poučuje vse gimnazijske
predmete po zmerni cen. Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 17165.

Učiteljica klavirja
iščem za na dom. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 17160.

Oblastv. koncertonirana
šoferska šola
za poklicne šoferje in
amaterje

I. Gaberšček
bivši komisar za šofer-
ske izpite
Kolodvorska ulica št. 43
Telefon 23-25

Radio

Radio aparat
tricevni, skoraj nov, po-
ceni prodaja Nova trgo-
vina, Tyrševa 36, nasproti
Gospodarske zveze.

Službodob

15 tesarjev
zmožnih za betonske opa-
že, takoj sprejemem. Na-
slov v vseh poslovalnicah
»Slovenca« pod št. 17115.

Blagajničarka
za točilnico, pridna in
poštena, dobi mesto v
Kolodvorski restavraciji
na Jesenicah. Nastop s
15. novembrom. (b)

Služkinjo
čisto, pošteno, z daljšimi
spricavali, iščem. Natanč-
ne ponudbe upravi »Slo-
venca« pod »Dobra plača«
št. 17114. (b)

Iščem fanta
najraje kmečkega, za raz-
našanje kruha. Plača po
dogovoru. Pilek Vinko,
Opekarska cesta 8, Ljub-
ljana. (b)

Plačilni natak
trezen in točen, zmožen
kavcije, se sprejme s
15. novembrom v III. raz-
red »Kolodvorske restav-
racije« na Jesenicah.

Dva urarska pomočnika
išče za takoj A. Janko,
urar, Maribor, Jurčičeva
št. 8. Tedenska plača 400
do 500 dinarjev. (b)

Začetnico z dežele
pridno, pošteno, sprejme
dobra krščanska družina.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 17101. (b)

Dva mizararska pomočnika
takoj sprejemem. H. Bi-
tenc, Vižmarje, št. Vid.

Paznika
v električno centralo na
Stahovci sprejme meščan-
ska korporacija v Kam-
niku. V postev pridejo sa-
mo interesi, ki imajo
izpit za posluževalca elek-
tričnih naprav. (b)

Kmečko dekle
močno, v vseh ozihr po-
šteno, dobi stalno službo
v trgovski hiši za gospo-
darska in hišna dela. Po-
nudbe pod »Marljiva 7«
upravi »Slovenca« 17027.

Dva mizararska pomočnika
takoj sprejme Remle Jan-
ko, šenčur pri Kranju. (b)

Dva čevljarska pomočnika
takoj sprejemem. Mesto
stalno. Hrana in stanova-
nje v hiši. Ignac Koritnik,
Dol pri Hrastrniku. (b)

Fanta-raznašalca
takoj sprejemem. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 17158.

Kolarja ali mizarja
za obdelovanje smuč, in
sedlarja-lakirarja, sprej-
me B. Kolb, št. Vid-Viz-
marje.

Krojaškega pomočnika
za velike komade, dobro
izvežbanega, sprejme ta-
koj Rodja Janko, Ježica.

15 tesarjev
sprejemem. Zglasti se v
gradbeni pisarni velesel-
ma v Ljubljani.

Trstje za strope
iz najboljšega mate-
rijala, vezano s po-
bakreno žico, izdeluje
in dobavlja

Jos. R. Puh - Ljubljana
ZALOGA STRESNE LEPENKE
Gradaška ulica 22 Telefon 25-13

Mizarskega pomočnika
mlajšega, poštenega, ta-
koj sprejemem. Hrana in
stanovanje v hiši. — Ta-
kojše ponudbe s točni-
mi podatki poslati v upr.
»Slov.« pod »Ljubljana«
št. 17174.

Kuharica
pridna in poštena, ki se
razume na vsa hišna de-
la, se takoj sprejme. Po-
nudbe v upravo »Slov.«
pod »Stalno mesto« 17178

Kuharico
popolnoma samostojno in
ki opravlja tudi vsa ostala
dela, takoj sprejemem.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 17179.

Poslovedjo
za hotel v letoviškem
kraj na Gorenjskem —
sprejemem. — Ponudbe v
upravo »Slov.« pod »Go-
renjsko« št. 17145.

Vaclav Schramm
Celje

Zastopstvo sve-
tovalnih
Hohnerjevih
harmonik
Zahtevajte
cenik!

HOHNER

Pomočnika
za usnje in železnino,
prvovrstno moč, sprejemem
januarja. Ponudbe v upr.
»Slov.« pod »Stalna služ-
ba« št. 17144.

Mizararske pomočnike
sprejemem za splošna de-
la. Jozef Vengar, Slov.
Javornik.

Čevljarskega pomočnika
in vajenca za naročena
dela, sprejemem takoj. —
Delo stalno. — Preželj
Franc, Križ, Komenda.

Krojaškega pomočnika
in vajenca sprejemem ta-
koj. Hrana in stanovanje
v hiši. Rems Ivan, Vo-
gelna 5.

Dekle
pridno, čisto in pošteno,
ki dobro kuha meščansko
hrano in opravlja vsa
druga gospodinjstva dela,
takoj sprejemem. Alojzija
Kavka, Miklošičeva c. 7.

Zastopnika
dobro uvedenega v Ljub-
ljani in na Kranjskem,
iščem za prodajo uvede-
nega pisalnega stro-
ja. Ponudbe pod »Kovčeg
334« podružnici »Sloven-
ca« v Mariboru.

Kam pa kam?
Pečene pitane štajarske
purane
gost in ocvrte piške: go-
stina Lovšin.

Vajenci

Vrtnarskega vajenca
kmečkih staršev, sprej-
mem. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 17324.

Mizarskega vajenca
in pomočnika sprejemem
takoj. Zalamnik Jože —
Napoleonov trg 7, Ljub-
ljana. (v)

Vajenko
za prešivanje gornjih de-
lov, sprejemem. Mokorel,
Mirje 4, Ljubljana. (v)

Deklica
z dvema razr. meščanske
šole, se želi izučiti v tr-
govini. Naslov v trgovini
Marhiotti, Sv. Petra c.,
Ljubljana. (v)

Veledrogerija
sprejme učenca. — Pogoj
dovršena meščanska šo-
la ali nižja gimnazija.
Prošenje poslati na upra-
vo »Slovenca« pod »Mar-
ljiv in pošten« št. 16983.

Učenko
stanujočo v Ljubljani ali
okolici, sprejemem v trgo-
vino meš. blaga. Ponud-
be v upravo »Slovenca«
pod »Poštena« št. 17126.

Vajenec
poštenih staršev, iz Ljub-
ljane, se sprejme v mo-
dno trgovino. Naslov pove
upr. »Slov.« pod 17153.

Vajenca
za fine mehanične stroje
sprejme tврdka Legat
Ivan, Ljubljana, Prešer-
nova 44.

Vajenca
z dežele, dobrih staršev,
pridnega, poštenega, z
oskrbo v hiši, z najmanj
dvema razredoma sred-
nje šole, sprejme takoj
J. Jamnik, trgov. z meš.
blagom, Vič 92, Ljubljana

Zdravega vajenca
za krojaško obrt, iz bliž-
nje okolice, ki bi imel vso
oskrbo doma, sprejemem.
Kebe Franc, krojaštvo,
Cerknica.

Obrt
Za šivilje in pletilje
izdelujemo gumbe, tam-
buriramo in kosmatimo
vsakovrstno blago. »Me-
la«, Ljubljana, Tyrševa
cesta 20. (r)

Poizvedbe

Zamenjan kovčeg
Znana dama, ki je od-
nesla na vernih duš dan
dopolnede iz avtobusa Pe-
regrin v Ljubljani neved-
oma tuj kovčeg, naj ga
tako vrne istotja, kjer
dobi svojega.

Dobro nagrado dam
tistemu, ki mi javi ime-
na ali pripomore izslediti
osebo, ki so v noči od
27. na 28. oktobra ukrade-
le iz mojega skladišča na
Rakeku tik ob banovinski
cesti 16 zvezov po štiri
komade moretov 96x96
po 4 m dolž. in 20-25 ko-
madov desk 24 mm. Taj-
nostno zadržam. — Karl
Kovač, lesna industrija,
Stari trg pri Rakeku.

Zasluzek

Zanesljive poverjenike
za Ljubljano, Maribor,
Celje in druge večje kra-
je dravske banovine —
sprejme zavarovalnica
»Sava«, Ljubljana, Sv.
Petra 2.

Zasluzek!
Za vsak okoliš potrebuje-
mo nabiralca industriji
potrebni odpadkov. De-
lo preprosto. Zasluzek
stalen. Zbiralci naj poš-
ljejo naslov v upr. »Sl.«
pod »Marljivost« 17172.

Za 10 din
vam pošljem seznam 25
praktičnih predmetov, ki
jih boste lahko izdelovali
doma. — Stalen zaslužek
tudi v teh kritičnih ča-
si! Lindič, Ljubljana —
poštni predal 245 c. (z)

5000 din
in več mesečnega zasluž-
ka vam damo izdelovanje
kemičnih predmetov. Stro-
kovno znanje in posebna
oprema nista potrebna.
Začetni kapital minima-
len. Navodilo za vodstvo
kemičnega podjetja in 165
izvrsnih, preizkušenih
receptov (mast za čevlje,
lak, čistila, lepila, črnila,
likerji, parfumerija itd.)
pošljemo za 96 din po po-
vetju. Hemijski zavod,
Pašičeva 52, Dunavska
banovina. (z)

Pohištvo

Več modernih spalnic
iz orehove korenine in 2
kuhinjski opremljeni poceni
prodaj. Krže, pohištvo,
Vrhnika. Sprejemam tudi
naročila. Ogleda se v
skladišču v Ljubljani v
Prečni ulici 6 (nasproti
mestnega kopališča). (f)

Mreže za postelje
izdeluje in sprejema rab-
ljene v popravilo najce-
neje Alojz Andlovic, Gre-
goričeva ulica št. 5 (pri
Gradišču).

Spalnico
pleskano na orehovo ko-
renino, ugodno prodaj.
Jože Kunčič, pohištveno
mizarstvo, Podgora št. 6,
št. Vid nad Ljubljano. (s)

Modroce

patentne posteljne mreže,
otomane, moderne kauče
in fotelje nudi solidno in
po nizki ceni

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 13

Ženini in neveste, pozor!
Nudi se vam ugodna pri-
lika. Proda se skoraj no-
va spalnica iz orehove
korenine. Ogled: Celov-
ska cesta 153.

Kauče
otomane, fotelje, garnitu-
re, modroce izdelujemo po
nizki ceni, delo solidno.
Vodišek in Kirbiš, tapet-
ništvo, Zagorje ob Savi.

Auto-motor

Motor 200 ccm
z dvema sedežema, dobro
ohranjen, kupim. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 17072.

Dvetoński avto
skoraj nov, poraba ben-
cina 16 litrov, prodaj.
Polzve se pri: Slavko
Cerar, mehanik, Domža-
le. (f)

»NSU« 350 ccm
motorno kolo, novo, 18 ks,
z garancijo, naprodaj. —
Kovačič, Slovenska 10,
Maribor. (f)

Bencin
je drag in trajna skrb,
zato si pustite predelati
vaš avto ali stabilni mo-
tor na pogon s ogljem.
»Specialna delavnica za
plinske generatorje« v
Ljubljani, Tyrševa c. 13,
levo dvorišče. (f)

Objave

Avtobus Brezje-Otoče
začne redno voziti ob
nedeljah in praznikih. —
Odhod iz Brezji ob 8.45
in 14.15, odhod iz Otoč-
ja ob 9.35 in ob 17. uri. —
Gradiš.

PREKLIC

Podpisani obžalujem in
preključem žalitve, ki
sem jih izrekel g. Jožetu
Zupanu na Jesenicah, in
se mu zahvaljujem, ker
je odstopil od kazenske
tožbe.

Razno

Na dobro domačo hrano
sprejemam abonente. —
Cesta 29. oktobra št. 1,
mlekarna.

Pisalne stroje
popravljam in snajim.
Ponudbe v upravo »Slo-
venca« pod »Nizke cene«
št. 17316. (a)

Gumbnice, gumbje, plise,
monogrami, entel, atur
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica
nasproti hotela Union

Vezanje perila, krasna
predtiskana žen. roč. dela

Deklica
18 mesecev stara, brez
matere, se odda za svojo.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 16937. (r)

OKAMA MAŽILO
Is zdravilnih zelišč — Cu-
dovit uspeh pri raznih ope-
kljah, ožuljenih, volku —
turih in vnetih itd. za nego
dolenjskih pri kožnem vnetju,
ispuščanjih in hrušah nate-
menju, za raskokane prane
bradavice. Dobi se v lekarni
in drogerijah.

Pouk o zavarovanju
za vsakega koristna stro-
kovna knjiga. Cena 25 din
s poštnino. Naroča se pri
Mirko Gavrilovič, Beo-
grad, Rasinska 14.

Brezplačno zavojček
Dostalovega toaletnega bi-
sra na poskušnjo. Uspeh
po prvi uporabi. Koža
obrazu in telesu ostane
čista, zdrava in mlada.
Mozoljev ogreč, nečistost
obrazu izginejo. Pošljite
za stroške 3 din v znam-
kah. »Kemikalije«, Novi
Sad 144. V apotekah, dro-
gerijah originalni karton
štirideset dinarjev.

STAMPILJE
ETIKETE
GRAFIČNA
INDUSTRIJA
LJUBLJANA

Novi naslov:
Frančiškanska ul. 3.
Telefon 45-13

Ženitbe

Resna ponudba
Samostojna obrtnica, pri-
merno situirana, se želi
spoznati z drž. uradni-
kom, trgovcem ali obrt-
nikom v svrhu ženitve.
Ponudbe v upravo »Sl.«
pod »26« št. 17123.

Veletrgovec
želi poznanstvo z mlado
gospodinjico, črni oči. —
Dop

Mr. BANOVEČ
Ljubljana

„EMONA“
cvetlični čaj

Kot zajutrki naši delci se priporočajo hranljivi in vitamini vsebuječi

ki nudi tudi s dodatkom mleka zdravo in krepično pijačo.

Zahtevajte samo originalne pakete v vseh trgovinah

Proizvajal:
Lekarna Mr. BANOVEČ, Ljubljana.

Prodamo
Najugodnejši nakup
moških oblek tudi
Presker, Sv. Petra 14, Ljubljana.

Gospodinj!
Vsak dan sveža jajca kupite po konkurenčni ceni v trgovini Čuček, Sv. Petra cesta 13.

Dokolenice (gamaše)
priporoča Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta 13.

19 Žnidaršičevih panjev
in satnice ugodno prodam.
Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17091.

Medroci
dobro ohranjeni naprodati.
Bohoričeva 11.

Rabljena konjska komata
lahkega in teškega, prodam.
Berdavs, Zg. Pirniče št. 114, Medvode.

Železniške prage
za industrijske trole in elekarno prodam na zelo prometni točki. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Sreča 1257«.

Italijansko cvetje
in jajca dobite vedno pri Baloh, Kolodvorska ul. 18. Telefon 39-66.

Kislo zelje, repo
po nižji ceni, prvovrstno dobavljiva v sodih Homan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 81, telefon 15-39.

Čreva
Naznanjam, da imam vedno v zalogi prašičeva čreva za mesene klobase od 30 mm naprej, in debela za krvavice — po zmerni ceni. Dobijo se: Bolški dvoredni, stojnica in Mesarska cesta 4, dvorišče, levo, Novak Anton.

Ovčja kožuhovina
jagencove in ovčje kože dobite v vsaki količini najceneje pri Ivanu Babniku, Dobrunje pri Ljubljani.

Jabolka
obrana, zimska, mošanci (gambovec), bobovec, tefelin ter razne druge trpežne dobre zimske vrste po 4 din naprej razpošilja Henrik Cehner, trg., Libeliče, Koroško.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(135) Nenadoma zasliši neki žum ter se hitro skrije za najbližje drevo. Tedaj vidi, kako se izza nekega drugega drevesa pokaže velika mačka. »Dobro, da nisem miš,« pomisli Mihče.

(136) Previdno stopa Mihče naprej in pride do zaključka, da je sicer vse kot navadno, samo rastline in živali so nenavadno velike. Tudi kokoši vidi. Velike so pa tako kot kaki noji.

Železno posteljo
prodam. — Vprašati pri hišniku, Miklošičeva 19.

Temno moško obleko
dobro ohranjeno, prodam po nizki ceni. Tyrševa 66

Šivalni stroj
pogrešljiv, malo rabljen, prodam. Močnik, Mengeš št. 156.

Olinato sliko
Marije v okvirju, veliko, za spalnico, ugodno prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17328.

Gospodinj!
Vsak dan sveža jajca kupite po konkurenčni ceni v trgovini Čuček, Sv. Petra cesta 13.

Raznovidna jabolka
namizna in gospodarska imata še naprodaj Ornik, Sv. Peter pri Mariboru.

Šivalni stroj
za krojače, dobro ohranjen 1800 din in 1 za domačo uporabo 1000 din, prodaja Ussar, Trubarjeva št. 9, Maribor.

Nove triciklje
prvovrstne izdelave, s Ia gumami, dobavljiva zelo ugodno: mehanična delavnica Suštaršič, Ljubljana, Tyrševa cesta 13, levo dvorišče.

M.A.N.
MASCHINENFABRIK AUGSBURG-NÜRNBERG-A.G.

DIESEL MOTORJI
stabilni in ladijski

PLINSKI MOTORJI
(SAUGGAS) na sesalni plin

Zahtevajte ponudbe od zastopnika
M.A.G.
ZAGREB Varsavska ul. 11

Prodaj:
mizarski skobelnik, peč, oleandre. Ljubljana, Ulica na grad 5 (Valant).

Šivalni stroji
Pfaff, več Singerjevih in različnih drugih, popolnoma novih in rabljenih, je ugodno naprodaj pri »Prometu« v Ljubljani, nasproti križanske cerkve. Tudi ob nedeljah dopoldne na ogled.

Za zimo
se prekrbite z okusnim dolenjskim belim krompirjem in trpežnimi jabolki po zmernih cenah pri Trg. posl. Kmet. družbe Novi trg 3

Mehaniki pozor!
Dobro gumo - plašče za kolesa vam se ugodno dobavi: Podobnik Franc, trg. Rudnik 123, Ljubljana. Ne zamudite prilike, dokler je še čas!

Kupimo
Vsakovrstno zlato briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Franciskanska ulica 3

Gabrove mostnice
suhe, iznad 9 cm debeline, kupujem, ravno tako tudi krajše kose v manjših količinah. L. S. Novak, Zagreb, Mihaovičeva 20. (1)

Loveci!
Kupim ustreljene jastrebe. Pisane ponudbe na Artač Jože, Jezersko.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Steklenice za buteljke
(renske), 0,7 litra, rabljene, kupimo vsako količino. Kletarsko društvo v Ormožu.

Srebro, drage kamne in vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
Jos. Eberle, Ljubljana
Tyrševa 2
(valaša hotels »Slon«)

Hlude
smreka, jelka in hrast, kupim po najvišji ceni vsako množino. Plačilo takoj. — Martinec, lesna industrija, Škofljica.

Storo zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih cenah
A. KAJFEŽ
trgovina s urami in slatnic predstava delavnica za popravila vsakovrstnih ur Ljubljana, Miklošičeva 14

8000 kg krompirja
gorenjskega, kupi zadruga OUZD, Miklošičeva c. št. 20.

Raznovidne odpadke
kakor krojaške, šiviljske, stare volnene jopice, jutro in vse vrste vreče — kupujem. — Plačujem po najvišjih cenah. Grebenc, Tyrševa 36.

Smrekove storže
za seme kupujemo vagonne količine. Borove brzojavne drogove 6 do 12 m kupujemo. — Josip Hojnik, Celje.

Baker in staro železo
in kovine, gumo, plačamo najvišje. »Metall« - Gospodarska cesta št. 16 — telefon 32-88.

Cunje
krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčjo volno, govejo dlako (arovec) — kupi vsako množino Arbelter, Maribor, Dravska št. 15.

Kupujemo
vsako količino starega železa, papirnatih odpadkov, vse vrste starega gumija, stare kovine, vse vrste cunj in volnene odrezke po najvišjih cenah. Naslov: »Obnova«, d. d., Ljubljana, Vošnjakova ul. 24. Poštni predal 95.

Glasba

Kratek klavir
zelo dobro ohranjen, naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17203.

IZDELQVANJE HARMONIK

JOS. FLEISS LUBLJANA
TYRŠEVA C. 35
ZAHTEVAJTE CENIK

Kupim harmoniko
trivrstno, trikrat glaseno, malo rabljeno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17019.

Klavir
dobro ohranjen, pripravljen za društvene dvorane. prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod 17173.

Denar

Kdo posodi
150.000 din na novo zidano petstanovansko hišo, vredno čez 500.000 din. Vknjižba na prvo mesto. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Varna naložitev« št. 17334.

Posojilo
60.000 din isčem kratkoročno. Vknjižba na prvo mesto na desetkratno vrednost hiše in posestva v mestnem industrijskem kraju na Gorenjskem. Ponudbe poslati v podruž. »Slov.« na Jesenicah pod »Varnost«.

Ureditelj dolgov
izterjavo, inkaso in odkup terjatev, sodne in lihe poravnave, dobičkonosno — varno naložbo kapitala, preskrbo posojil, knjigovodstvo, bilance, kalkulacije, sploh vse trgovsko-obrtne zadeve vam diskretno uredi koncesionirana komercialna pisarna
ZAJC LOJZE
Ljubljana, Gledališka 7

Poceni prodam lepo
trgovsko stelažo
z 22 predali in 2 pulta.
Franc Jenko, trg. usnja, Medvode

Kupim takoj
4.500 prostornih metrov popolnoma suhih bukovih drv, izvoz prost vseh stroškov, franko državna meja, nemško devizno dovoljenje je podano.
Takošnje ponudbe na naslov
Franc Puppitz, Hotel Miklič, »Metropol« - Ljubljana

DAIMON

Pazite pri nakupovanju žepnih svetilk DAIMON, da si istočasno nabavite tudi dobre baterije DAIMON in žarnice DAIMON, ker boste potem takem imeli dolgotrajno in jasno svetlobo.

Trgovci in mehaniki, zahtevajte brezplačen cenik! Dobava samo preprodajalcem

RUDOLF PRPIČ, Zagreb, Vrhovčeva 13. Tel. 92-44

DAIMON
215

DAIMON
231

DYNAMO-LICHT

Trilysin

1. Krepi rast las
2. Prhljaj izgine, lasje ne izpadajo
3. Ugonablja za lase škodljive parazite

Trilysin na znanstveni podlagi izdelan tonikum za porast las, uživa svetovni sloves. Zahtevajte, da se vam pošlje brezplačno naša brošura: »Navodila za nego las s Trilysinom«.

Mr. OTO M. JAKSIČ, ZAGREB
Mažuranića trg 5.

Kupuje:
Hranilne knjižice bank in hranilnic ter vrednostne papirje po najugodnejših cenah
BANČNO KOM. ZAVOD MARIBOR

Prodaja:
60.000 din posojila isčem na 1. mesto vknjižbe. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Na zemljišče« 17163

Posojila
različna, preskrbim hitro in brez kakoga predplačila. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka 12.

Potrebujem 130.000 din
Vknjižba na prvo mesto, ostalo po dogovoru. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Sigurno« št. 17206.

Družabnika
z 20.000 din isčem. Prednost ima, kdor želi pridobiti trgovinsko obrt. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ugodnost« št. 17063.

Delnice
hotelskega podjetja kupim. Ponudbe z navedbo cene upravi »Slovenca« pod »Grand hotel« 17251.

Hranilne knjižice
vrednostne papirje kupujemo stalno po najvišjih cenah in proti takojšnjemu plačilu
Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12

Psica
nemški ovčar, štiri leta stara, sedaj z mladici, izredno priljudna in dober varuh, se ugodno odda v dobre roke. Istotam se odda tudi njen mladič iste pasme. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Psi-ca-varuh« št. 17197.

Nova specijalna trgovina za žimo Vse kvalitete po izredno nizkih cenah.

Prepričajte se brez obveznosti za nakup. — Obrtniki izreden popust. — Zahtevajte vzorec

Se priporoča MILAN JAGER,

TYRŠEVA CESTA št. 37.

Posedstva

REALITETA

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je sam v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Posedstvo z gostilno

in gospodarskim poslopijem, v Polhovem gradu (izletniška točka) - na prodaj. Polzeve se v mizarstvu Vehar, Ljubljana, Graška ulica.

Idealen stavbni prostor

ca 5000 m², posebno ugoden za sadjarje, s krasnim razgledom na Novo mesto, prodaj po 16 din m². Vprašati v pisarni »Realiteta« v Ljubljani, Prešernova ulica 54-I. (p)

Naprodaj takoj gostilna

s kegljiščem, sadnim vrtom, v najlepši ljubljanski okolici, poleg cerkve in šole; avtobusna postaja. Cena nizka. Izve se pri: Franc Zalezel, št. Vid nad Ljubljano. (l)

Kmečko posedstvo

s preužitkom kupim. Posedstvo prevzamem šele po smrti. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Po onemoglosti« št. 17069. (p)

Kupimo

vsako hišo v Ljubljani. Ponuditi takoj zavodu za nakup nepremičnin »Realiteta«, Prešernova 54-I., tel. 44-20. — Informacije brezplačne.

Kupim parcelo

od 5000 m² dalje v Domžalah. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Nujno« št. 17075.

Kupim parcelo

na periferiji Ljubljane. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Parcela 1940« št. 17107. (p)

Hišo z vrtom v Ljubljani

prodaj. Resni kupci naj pišejo na upravo »Slovenca« pod »Donosnost« št. 16999. Posredovalci izključeni. (p)

Prodaj posedstvo

srednje veliko — redi se 12 do 14 glav živine — z gospodarskim poslopijem, z velikim sadonosnikom okoli 1500 dreves in gozd, po ugodni ceni pri Slov. Konjicah. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17073. (p)

Zemljišče 2000 m²

kupim po primerni ceni. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ne pod Ljubljano« št. 16991. (p)

Enonadstropna nova hiša

dvodružinska, na Primorskem naprodaj. Polzeve se v podružnici »Slovenca« v Kranju. (p)

Novo restavracijo

z 9 sobami za tuje, mešarji s hladilnicami, kegljiščem in lepim poslopijem zaradi družinskih razmer prodaj sredi mesta ob Krki in državni cesti. Informacije daje: Dr. Zdošek, Brežice. (p)

Nova vila

naprodaj. — Gnidovčeva, Moste-Ljubljana.

Hišo

v Ljubljani ali najbližji okolici, v vrednosti do 350.000 din, kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Kupim hišo« 17150.

Več stavbnih parcel

v Kranju, naprodaj po ugodni ceni. Informacije daje Sustersič, Ljubljana, Frankopanska 21.

V centru mesta prodaj

večstanovanjsko hišo, ki bo po adaptaciji nosila 6% donosa. Vprašajte v upravo »Slovenca« pod »900.000« št. 17188.

Hišo, vilo, parcelo,

posedstvo, kupite ali prodajte najsolidnejše potom priznane real. pisarne F. Pristavec, sodno zaprišene izvedence, Ljubljana, Gosposvetska c. št. 3. Telefon 23-81. (p)

Parcelo

naprodaj v št. Vidu, Vižmarjih in v Mednem, tik postaje oziroma ob Savi. — Polzevedbe: Vižmarje 78, nasproti Mizar. zadruga.

Posedstvo

20—25 oravov zemlje kupim. Le resne ponudbe in točne podatke poslati na naslov: Justin Janec, — Hlavice njiwe 10, pošta Gorenja vas nad Škofjo Loko. (p)

Parcelo

v Medvodah ali Mednem, blizu Sore, kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »20.000« št. 17129.

Umetni mlin prodaj

zaradi bolezni. Turbinski pogon, štirje pari valjarjev, dva para kamnov in sploh vse kompletno, pripadajoče umetnemu mlinu; lastna električna centrala, nov železobetonski jez ter šestobno stanovanje; odlična stalna voda, v vasi traven državne ceste. Vprašati v podružnici »Slovenca« Maribor pod št. 1260. (p)

Hiša št. 98 v Brežicah

v kateri se je izvrševala pečarska ter lončarska obrt, pripravna pa tudi za vsako drugo obrt — se prodaja najvišjemu ponudniku. Polovica kupnine se mora položiti takoj v gotovini, ostanek lahko ostane kot hipoteka, odnošno se lahko plača tudi s staro vlogo našega zavoda. — Najnižji ponudek znaša 70.000 din, po katero ceno se hiša ne bo prodala.

Hranilnica mestne občine Brežice.

Najboljši radioaparati

Blaupunkt

Sachsenwerk I. I. d.

najugodnejše dobite pri

„Technik“ J. BANJAI

Ljubljana

Miklošičeva cesta 20

Velika izbira krasnih otroških vozčkov, OLYMPIA pisalnih strojev, šivalnih strojev itd. Prodaja tudi na obroke

Parcelo

majhno, peščen teren v bežigradskem okraju, za zidavo visokoprtilne hiše, prodaj. Vprašati v Podmliščakov ulici 11.

Enonadstropnica

v centru Bežigrada, prodaj. Svetosavska št. 24, pritličje. (p)

Kmečko hišo

ali vilo s poslopijem v kamniškem okraju, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gotovina« št. 17323. (p)

Kupim parcelo

pride vpoštev samo ob Celovski cesti med remizjo in staro mitnico. Posredovalci izključeni. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17330. (p)

Prodaj 4 hiše

v Ljubljani za 78.000, za 85.000, za 215.000 in eno za 220.000 din. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Potovanje« št. 17266. (p)

Krasne parcele

v Retečah pri Medvodah po 10—15 din. Samo resni kupci naj se javijo, čim prej: »Realiteta«, Ljubljana, Prešernova 54-I.

Novo hišo

s skladiščem, kmeti, garažo, velikim dvoriščem in lepim vrtom, v neposredni bližini mest. klavnice, z zidano ograjo — prodaj za 475.000 din. Resne ponudbe v upravo »Slov.« pod »Prilika za mesarje« št. 17187.

Posedstvo v Bohinju

zelo ugodno za peka — prodaj. Hiša s parno pečjo, trg. lokalom, 13 prostorov, stranska poslopja, 1000 m² vrta. Stoji na prometnem kraju, četrta ure oddaljeno od kolodvora. Vpeljan vodovod, elektrika. Gozd in pašnik. Lep donos od namemine, dobro naložen denar. Ponudbe pošljite v upravo »Slovenca« pod »280.000« št. 17186.

Hišo

do 600.000 din kupim. Donos in ceno pošljite upr. »Slov.« pod »Bankir« št. 17192.

Kupim

hišo do milijona. Ponudbe poslati v upravo »Sl.« pod »Najraje v Ljubljani« št. 17191.

Parcelo

pri Stadionu, sončna lega, okrog 700 m², naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17318.

Hiša

manjša z velikim vrtom, vilska četrta Maribora — naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 17285.

Dvostanovanjska hiša

nova, pol ure od kolodvora Celje, naprodaj. — Cena 135.000 din. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju pod št. 17292. (p)

Hišo

ki še ni povsem dograjena, ob državni cesti Zalec—Sv. Peter, prodaj ali zamenjam. Pojasnila daje Gorjanc, Zalec. (p)

Gozd

v območju industrijskega središča Slovenije, lahko dostopen, nad 48.000 m² površine, s trajnim studentem, deloma na novo zasajen s smrekovino, deloma zaraščen s bukovino (ca. 600 m² drv), se prodaja. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Gozd« 17332.

Izredna prilika

za nakup rentabilne restavracije s tujskimi sobami v bližini kolodvora. Restavracija je priznana, ima 10 tujskih sob, salon z odrom, gostilniške sobe, dvojne stanovanj, krasen vrt, moderno kegljišče, vse na novo adaptirano, z vsem inventarjem, naprodaj za 650.000 din. Lahko se prevzame hipoteka. Letni donos namemine 72.000 din. Resne ponudbe v upravo »Slov.« pod »Vdovec« št. 17190.

Majhno stavbno parcelo

v severni ali severozapadni okolici Ljubljane, kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Stavbišče 500« št. 17236.

Davka prosta hiša

v neposredni okolici Maribora, ugodno naprodaj. Vprašati od 12—15 pri Ureki, Rajčeva 6, Maribor. (p)

Vnajem

ODDAJO:

Dobro idočo mlekarstvo v centru, oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17170.

Lokal

kjer se nahaja trgovina Bata v Šiški, oddam. Informacije: trg. Rebolj v isti hiši.

Novo hišo

kjer je bil banovinski zdravnik gosp. dr. Puc, na Dobrovi št. 16, obstoječo iz petih sob in dveh kuhinj, oddam v najem s 1. decembrom ali kasneje

Gostilno

v Ljubljani, lepi lokal, vilska vepeljava, se odda v najem. Koncesija obstoji, oprema potrebna. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Januar 1941« 17211.

Razstavno vitrino

oddamo za vsakovrstno blago. »Mela«, Ljubljana, Tyrševa cesta 20. (n)

Trgovino in trafiko

s koncesijo, v prometnem kraju, oddam v najem. Prednost imajo gospodične. Ponudbe je poslati podružnici »Slovenca« Jesenice. (n)

Kmečko posedstvo

oddam v najem v severnem delu Ljubljane. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoj ali spomladi« št. 17084. (n)

Industrijska stavba

v prenovljenem stanju se odda takoj v najem pod zelo ugodnimi pogoji. — Vodna moč 12 KS, dve razsežni, svetli, zračni delavnici s prostornim stanovanjem. Stavba je pripravna za malo industrijo, kakor barvarstvo, pletilstvo, mizarstvo. — Eventuelno se tudi prodaja. Vprašati na naslov: Višnar Lojze, Cesta na Golico, Jesenice, Gorenjsko.

Naročajte in širite

»Slovenca« !

ZAHTEVAJTE BREZPLACEN KATALOG

BREZPLACEN POUK V IGRANJU!

MEINEL HEROLD ZAL-TVORNICE GLAZBI MARIBOR ŠT. 102

Prazno sobo

odda za 180 din Miklošič (hišnik), Vilharjeva 37.

Takoj oddam

dve prazni in eno opremljeno sobo. Polzeve se: Sokolska 3.

Sobo

z 2 posteljama, oddam v središču mesta. Naslov v upravi »Slov.« št. 17250.

Opremljeno sobo

oddam mirni gospodični in sestanovalko sprejem Celovška cesta 137. (s)

Gospodično

sprejem kot sestanovalko k domači hišnici. Cesta v Rožno dolino št. 11.

Lepo sobo

s souporabo kopalnice za dve osebi, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17322. (s)

Veliko prazno sobo

v središču mesta, takoj oddam eni ali dvema osebam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17105.

Gospa

sama s hčerko, sprejme gospodično kot sestanovalko z vso oskrbo. Imela bi prijeten dom, samo želi, da bi bila uslužbena do 14 kot njena hčerka zaradi skupnega kosila. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17203.

STANKA KNEZA

pošnega inspektorja

se najiskreneje zahvaljujem vsem, ki so nam ob tem bridkem udarcu lajšali bol in sočustvovali z nami. — Posebno zahvalo izrekamo č. duhovščini, g. dr. Savinšku za njegov trud ob boleznih, za obilno udeležbo stanovanjskim tovarišem, poštini godbi in vsem darovalcem cvetja in vencev, hvala vsem prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku. Bodi Bog obilen plačnik! Sv. maša za dušnico bo v ponedeljek, 11. t. m. ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, 9. nov. 1940. Zalujoči ostali.

Frtaučku Gusti ma beseda

No, al veste, ki je u Iblan Galusu nabrežje? Noja, tist ke ste u Sentjakubsk far duma, bote mende že vecel, če se na veste, vam bom pa jest puvadu. Sej beseda ni kojn. Galusu nabrežje se začne prec tam na desnem bregu Iblance glih pr Sentjakubskem muste, pol se pa uleče prou dol du šušarskega musta. Zakua mu prauja Galusu nabrežje, pa na vem prou natančen. En prauja, de je biu Galus soje čase tud tam za starinarja. Drug pa spet trdja, de je biu Galus imeniten peuc. Če je biu Galus basist ali tenurist, pa tud nubeden na ve puvadu. Jest ga nisem nekoč slišu pet, zatu tud na vem, kumu b dau prou. Koker prauja, je Galus umeru že pred enem šterstu letem. Jest sem prou pa šele u stuleetje na svet, zatu ni nč čuenga, če na vem, kašen glas je mou. Seer pa glas tku ni merudajen pr imenvajz iblanske nabrežji, ule in pa trgu.

Asten, na tem nabrežje sa se že pred več letem starinari anjkvarital. Pr teh starinar-jeh pa dubete se dons, če prou sa cene puskučile že tku vesok, de se jim že du vrha več na vid, osesorte ruputija prou pu zmerne cenah. Za ene par kupaču dubete tam še precej dobre škarpe. Tud usesorte gvanti sa vam tam na razpulagajne. Al pa kašne mize, pojstle, umare, stoli, špegli in tku naprej. Prou usesorte ruputija dubite pr teh starinar-jeh. Nove seveda nisa več, ampak za sila sa že zmeri dobre. Če prou sa že precej ubnucane, zaležeja pa marskemu se glih tuku, koker če b ble nove. Zdej sa holt tak časi, da na smena bit preveč zbircen. Puseben penzunisti sa na morja kej bulšga špogot, ke kmal še za kruh na boja mel dost. Seer sa jim že ene parkat

ublebil, de jim boja penzjone puvišal, pa zmeri puzabja najne, ke maja tulk skrbis tistem palačam, ke jih zicaja.

Te starinari pr teh žalastnih časeh prou dobre kšefte delaja. Ldi kar mrguli zmeri tam ukul. Če se na boja te časi kmal zbuhšal, boma mel na Galusovmo nabrežji same milju narje. Našeh bratu dol z juga se kar drejta tam ukul. Buh pužegni starinarjem meljoneč. Jest jim jih prou gvišen nisem fous. Usak s more holt pumagat, koker e ve in zna. Sej jest b tud rad prou du kašnih meljoneču, pa na vem, kuku b se pršu še ta narloži du nh.

Asten, te starinari tam na Galusovmo nabrežje sa se tud zdej pred kratkem urganziral, koker sa se nuvinari. Ke sa zagledal, de maja nuvinari tam na Novem trge soj dom, sa s prec naprej uzel, de morja pridet tud starinari du kašne take palače, de boja lohka gor zapisal »Starinarsk dome«. Ke maja nuvinari na Novem trge soj dom, zakua b ga pol na mel starinari na Starem trgu? Zato sa začel kar prec glihat za ena hiša na Starem trge. Za kera hiša sa začel glihat pa na vem Men se zdi, de jim je bla še ta narbl ušče tista, ke ima u drugem štuk železan balkon. Tista hiša je res še ta narbl fejt na Starem trge. Vem, de b jim bli nuvinarji kar fous, ke b videl na te hiš zapisan »Starinarsk dome. Noja, mal b jih že jezil.

Koker sem slišu, sa tli starinari kar prec plačat tista hiša. Sam mal sa tli še zglih, pa guspudaj jim ni tou nubenga dinarja dol spestet. K sreč je pa še u pravem čas padel enmu starinari u glava, de b biu dober še na rotuže prašat, če jim boja duvil tam na Starem trge tud tku razstavlat tista ruputija kar pu cest pred hiša, koker ja maja zdej razstavlena na Galusovmo nabrežje, ke na Starem trge je velik veči pramet, koker na tam za vuco. Pa še tramvaje b s soja ruputija napota delat.

Se tist dan sa naredel ena alaga in prašal na rotuže, če b jim bli duvelen razstavlat pu Starmu trge soja brklarija, ke ja predajaja. U ene par dneha sa pa že dubil udgovor,

ampak tak, de sa se usi kar za glava prijel. En sa bli tega mnejna, de nej b se naredu rekurz na banuvina. Drug sa pa spet rekel, de b bli škoda gnarja, ke b ga zdej še za štempelne ven metal. Banuvina jim tku na bo guvilila, če jim rotuž ni duvolu. Nej rajš ta peru izvolja en udvor, de bo ta reč u roke uzeu, je eden predlagu. Sej se jim glih tku na medi za hiša. Nej rajš še mal putrepa. Če sa nuvinari tulk časa čakal, de sa pršli du sojga duma, boja že tudi starinari lohka mal pučakal.

Ta predlog, de b se ta peru zvou en udvor, je biu kar enoglasen sprejet. Pugerval sa pa, de morja bit vilitve tajne, de na bo spet kašenga pudkupvajna, koker je punavet pr vilitvah. Ke sa bli prou usi za tajne vilitve, sa pa kar prec raztalal med starinarje cegelčke, de bo lohka usak zapisu najn tistga, ke b pu negavem mnejn še ta narbi pasu za predsednika. Tu bo še ta narbl anjoh in pa tud pravičen. Udboreake boja pa pol pusebi vilit, ke udvorenki sa tku sam za namemek, pa de pr sejah zgaga delaja.

Koker je mou enkat usak starinar soj cegelček u rukah, se je pa hiter stisnu u kašen kot in kar sam sebe zapisu na cegelček. Sevede, usak s je dumišelvou, de b biu on še ta narbl prprau za predsednika. Ke pa na morja bit u en organizacije sami predsedniki, sa pa vilitve razvelavel in sklenil sa, de nej se rajš kar s slamcem vol. Kdur bo putegnu ta nardalši slamca, tist bo pa pree-sedenk. Ke ni blu drgač mugeče pridet du predsednika, sa bli pa načajne usi s slamnata vilitva zaduvelen. Kdu je biu pol za pree-sedenka izvolen, pa še du dons na vem. Rezultat teh vilitu bo pršon tku u čaupise, pol boma pa usi zvezel, kdu je pree-sedenk starinarju.

Ke mam slučajen dons še mal časa, vam bom pa puvadu še ud enga prou žalastenga in špasenga gudogka. Zdej en dan, ke sa začel pu Iblan pečen kostajn predajst, sem kupu tud jest tam pred flekajnarjem za dva dinarja kustajna de ga bom pu pot hrustu, ke drgač morem cela pot cigareta u naf držat. Cigarete sa pa škudlive za zdravje, pa tud za varžet, udkar sa se pudražile. Ke m je blu mal naroden nost

kostajn s saba u tistmu škrnicelne, sem s ga pustu pa kar u varžet natrost, pa sem ja mahu dol pu Svega Petra cest in ga jemau pu pot kar iz varžeta in ga lepu lušu in jedu. Kumi ja pa prmaham ke du tiste štarije, ke ji praua »Pr Bobenček«, m pride pa kar naenkat nasprut Kurenčkova Neška.

»Gusti, kam ja pa ti manaš?« me je prašala in se m kar men nč teb nč prdužila in šla z mana. Ke je vidla, de mam pečen kostajn u varžet, me je pa prašala, če na bom ne dau nubenga za pukust, ke ona ma strašen rada pečen kostajn.

»Kar u moj varžet sež, pa m ga pumagaj hrustat.« sem ji udgovuru. »Če b veau, de bova skp pršla, b ga za šter dinarje kupu, oe b ga nama prehmaj na zmankala.«

Neška me je prec ubugala. Kar u moj varžet je segla, de b pršla du kustajna. Kar naenkat ja pa zgrab en pulcaj za roka in zareži nad no: »Aha, dons mam pa sreča. Že ta druga žeparca sem dubu dons u roka. U imen pustave vas aretiram. Kar z mana pejte.«

</

ZAHTEVAJTE ŽIMO SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO

STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.

STRAŽISČE

STERILIZIRANO 115°C

NAŠA ŽIMA JE
HIGIJENSKO OČIŠČENA IN
STERILIZIRANA NA PARI 115°C, NE DIŠI,
JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

Zahtevajte povsod naš list!

Zahvala

Vsem, ki ste z menoj sočustvovali in me tolažili ob nenadomestljivi izgubi moje ljubljene matere, gospe

Marije Kurent

ji podarili cvetje in vence, se tem potom najtopleje zahvaljujem. Posebna zahvala č. duhovščini in vsem, ki so spremili blagopojno v tako velikem številu na njeni zadnji poti.

Ljubljana, 9. novembra 1940.

Zalujoči sin Franceelj

Zahvaljujemo

se vsem prijateljem in znancem, ki so ob nenadni smrti našega nepozabnega soproga, očeta, starega očeta, brata, svaka, strica in tasta, gospoda

Ivana Gorjanca

strojevodje državnih železnic v pokoju

z nami sočustvovali in nas tolažili v najtežjih trenutkih. Naša zahvala tudi požrtvovalnemu delu osebja postaje Rakek in železniškemu zdravniku g. dr. Baragi, posebna zahvala Udruženju strojevodij, nadalje vsem onim, ki so počastili njegov spomin z venci in šopki, zlasti njegovim tovarišem in vsem onim, ki so ga spremili k večnemu počitku.

Ljubljana, 10. novembra 1940.

Zalujoči ostali

Zahvala

Ob prezgodnji smrti moje ljubljene mame, naše hčerke in sestre, gospe

Sabine Suša roj. Seliškar

se prirčno zahvaljujemo znancem, prijateljem, sorodnikom in vsem drugim za ljubeznivo skrb v njeni bolezni, za izraze sožalja in besede tolažbe, vsem, ki ste nepozabno pokojnico spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku, darovali cvetje in vence in se trudili, da ublažite našo bol.

Na Vrhniki, dne 9. novembra 1940

Jadka Suša in Seliškarjevi

Zapustila nas je za vedno naša zlata, nepozabna soproga, mama, tašča in stara mama, gospa

Nadežda Mogilnicka

dentistinja

v četrtek, dne 7. novembra ob 3 popoldne, v starosti 76 let. Pogreb drage nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 10. novembra 1940, ob 4 popoldne iz hiše žalosti, na farno pokopališče pri Sv. Juriju.

Sv. maša zadušnica bo darovana v farni cerkvi v St. Juriju pri Celju, dne 11. novembra 1940, ob 7 zjutraj.

Sv. Jurij pri Celju, 8. novembra 1940.

Zalujoči soprog dr. Vladimir Mogilnicki, zasebni zdravnik — otroci: ing. chem. Vladimir s ženo Gizelo roj. Kos; dr. med. Boris s ženo Zoro roj. Adamič; dr. med. Marija — vnukinja in vnuki: Nadka, Zdenka, Jurček, Niko in ostalo sorodstvo.

STROJI

Drobilec

Diesel motor in kompresor (tudi posamezno) kupim. Ponudbe s točnim opisom in ceno v upravo »Slovenca« pod »Gramoz« št. 16903. (k)

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obrokel

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Stroj

za izdelavo dvakrat zarezane cementne, strešne opeke, dobro ohranjen — kupim. Naslov v vseh poslovalnicah »Slov.« pod št. 17139.

STROJNO PODJETJE
ING. BORSTNAR
LJUBLJANA, IV. JERNEJA ST. 18

IZDELUJE

VODNE TURBINE
ŽAGE, MLINE, TRANSMISIJE, DVIGALA ITD.

Elektromotor

1½ konjske sile (PS), 380 voltov, izmenični tok — kupim. Lazar, Rimaka c., Ljubljana.

Prodaj

dve mlatišnici s kompletnim čiščenjem na kolesih »Moravia« za 4000 din, in sauggas motor 7 KS ter bencinski, nafta 5 KS. Skrbinašek — Hajdina.

Saurer Diesel

s 7. izvrstnimi plašči, v brezhibnem stanju, prodam. Interesenti naj se javijo na Publicitas, Zagreb, pod »57424«.

Stiskalnice za opeko

(Tonschneider), in filter prešo, kupim. — Ponudbe na Fellacher, Ljubljana, Tyrseva cesta 51.

Pozor pletilci!

Prodamo različne pletilne in šivalne stroje: »Mela«, Ljubljana, Tyrseva 20.

Stroj

za prevleko gumbov z blagom »Astora«, z vsem orodjem, za vse velikosti in fasone gumbov ter več tisoč gumbnih delov, novo, poceni proda Ludvik Hlarič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13, tel. 37-54.

Ključavničarji, Elektro-monterji — pozor!

Specialne elektromotorje s prestavami na razne brzine do 30.000 obratov na minuto s pregibajočo se osjo (Blegsame Welle) za vsakovrstno orodje in dobavo istega po originalnih tovarniških cenah dobavlja, kratkoročno — Ludvik Hlarič, Ljubljana Cesta 29. oktobra št. 13, telefon 37-54.

Več milijonov

prvovrstnih, garantirano čistih sadik v sokoraslega, pritlikavega in špalirnega sadnega drevja, trtnih cepičev, okrasnega grmičja, rož, rastlin za živo mejo, okrasnega in vrstnega drevja, žlahtnih topolov itd. je na razpolago našim cenjenim kupcem

„HORTUS“ sadna in trtna veleposrednica **Subotica**

Pošt. pret. 26 — Tel. int. 66 — Zahtevajte naš novi, ilustrirani brezplačni cenik!

Zahvala

Vam vsem, ki ste v najtežjih urah, ko smo izgubili našega nepozabnega soproga, atka in brata, z nami sočustvovali, mu poklonili cvetja, darovali za uboge, se ga spominjali v molitvi ter ga spremili na njegovi zadnji poti

naša iskrena zahvala!

Oberwalderjevi

Domžale, 9. novembra 1940.

Zahvala

Vsem, ki so ob težki izgubi našega dobrega soproga, očeta, brata in svaka, gospoda

Franca Blatnika

posestnika in pekovskega mojstra

počastili njegov spomin z molitvijo in cvetjem, izrekamo iskreno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo častiti duhovščini, g. zdravniku dr. Pintarju in gasilcem za častno spremstvo. Vsem, ki so nam ustmeno ali pismeno izrazili sožalje, in vsem, ki so dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, tisočera hvala!

Domžale, dne 9. novembra 1940.

Zalujoči ostali

Zahvala

Ker je nemogoče vsakemu posebej se zahvaliti, izrekamo tem potom za obilne izraze sožalja ob priliki bridke izgube našega ljubljene soproga, očeta, brata, zeta, svaka in strica, gospoda

Henrika Hetzla

poduradnika drž. žel.

kakor darovalcem obilnih vencev in cvetja, vsem sorodnikom, nepoznanim in prijateljem, učiteljem in učencem IV. razreda ter piscem sožalj — svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo č. g. župniku Landergettju in ostali duhovščini, šefu blagopokojnega za lep nagrobni govor, uradnikom in delavcem drž. žel. ter delavniški godbi. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali s pomočjo na strani.

Maribor, dne 8. novembra 1940.

Globoko žalujoča soproga Luisa Hetzl s hčerko Eriko v imenu vsega sorodstva.

Zahvala

Vsem, ki so ob težki izgubi našega nepozabnega soproga, očeta, tasta in starega očeta, gospoda

Franca Babiča

okrajnega tajnika v pokoju

počastili njegov spomin z obilico pietetne pozornosti, z mnogimi lepimi venci in številnim zadnjim spremstvom, izrekamo tem potom našo najtoplejšo zahvalo. Naša prirčna zahvala naj bo izrečena zlasti g. zdravniku dr. Ivanu Frasu, ki je vložil ves svoj trud, da ublaži našemu dragemu pokojniku trpljenje, nadalje g. župniku p. Valerijanu Landergettju, g. prof. Šaupu, tajniku Lovskega društva v Mariboru, ter g. okrajnemu tajniku v pok. Koudelki za globoko občutene in ganljive besede slovesa od odprtem grobu.

Maribor, dne 6. novembra 1940.

Rodbini Babič in Rakuša

Našim odjemalcem

Z današnjim dnem smo zaprli našo staro prodajalno in se preselili v naš novi **Dom službe**, ki ga odpremo v soboto 16. t. m.

Medtem ko bo prodajalna zaprta, Vas prosimo, da si potrebno obutev nabavljate v naši prodajalni v Šiški „Pri stari cerkvi“.

Smatramo za svojo dolžnost, da se zahvalimo tem potom svojim odjemalcem za zaupanje, ki ste nam ga doslej izkazovali, prepričani, da nam boste to zaupanje ohranili tudi v našem novem Domu službe, kjer Vas bomo mogli postreči še bolje in še popolneje.

Radota

Ljubljana

Ali že veste?

da Vam **Herička Pavel, Kneza Kodlja 6**

pečarstvo in keramično podjetje v MARIBORU — telefon štev. 28-01, nudi najboljšo in največjo izbiro pečarskih in keramičnih izdelkov po zmerno nizkih cenah in se Vam toplo priporoča.

V cvetju mladosti nam je po dolgi mukopolni bolezni umrla edina hčerka, sestra, svakinja in teta, gospodična

Antonija Vrhovec

življa

K preranemu grobu jo spremimo v ponedeljek, 11. novembra ob 3 popoldne v Zaloške ceste 107. Ljubljana, 9. novembra 1940

Neutolažljivi: Jakob in Ana Vrhovec, starši; Ernest, Josip, Andrej, Stanko, bratje in ostalo sorodstvo

Posteljno perje

Po Din 12—, kemično čiščeno	Din 14—
Perje od puranov, čehano po	Din 25—
Cehano in kemično čiščeno	37—
Na roko čehano in kemično čiščeno	59—
Mešano gosje, čehano	65—
Pol puh, beli	95—
Sivi gosji puh	Din 120—, prama
Beli gosji puh 175—, 210—, 280—, labud puh 360—	195—

Vzorci brezplačno dobite pri samo Glavni trg 24, Maribor

LUNA

Couch-zof, otoman, vseh vrst foteljev in žimnic. V zalogi vedno žima, gradl za modroce ter blago za prevleko pohištva. Konkurenčne cene! Solidna izdelava!

Dekoracija!

Montiranje zastorov!

Franc Jager

tapetništvo

Ljubljana

Sv. Petra cesta 17

Telefon 20-42

POHIŠTVO

v najboljši kvaliteti za vsak okus po nizkih cenah samo pri trrdki

VENTURINI MIZARSTVO Barje

Zahtevajte ponudbe in proračune.

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Saba Radio

Preciznost in kvaliteta
Sodobni aparat z najpopolnejšim glasom!

Generalno zastopstvo in skladišče

Radio Bremec — Celje

Zastopniki: I. C. Kotar, Ljubljana, Miklošičeva cesta 13
Radio Lušicki, Maribor, Koroška cesta 11
Radio Zupan, Mostrana
Edvard Fischbacher, Trbovlje

Alphonse Daudet:

83

Jakec

Prevedel Flišer Franc

Izgubil je vsako voljo, njegov duh je postal bolj top, značilno pa je bilo, da je njegovo telo, ki ga je dražil in neprenehoma napajal, postajalo toliko močnejše. Naj je bil pijan ali trezen, njegova hoja je bila vedno trdna in vedno je imel dovolj moči za delo. Tako se je bil navadil in utrdil v pijači, da se mu na zunaj sploh ni poznalo. Točno in vestno je opravljal svoje delo, trdno prenašal, kolikor je bilo pri tem neznosnega, prebijal z vedno isto brezbriznostjo dolge in enolične dneve morskimi voženj in ure, ko so divjali viharji in ko je bilo v kurilnici tako neznosno. Ti mukopolni dnevi so pri njem trajali v nedogled. Ponoči je spal kot v groznici; premetaval se je in blebel kot vsak alkoholiziran človek.

Ali je naš ubogi kurjač tudi tisto noč tako blebel med spanjem, ko je strašen sunek pretresal »Cydnusa« od vrha do tal. Kratko in silno je udarilo ob parnikov obok. Sledil je strašen trušč in pokanje; vse se je lomilo, voda je vdrala in hrumeila, cele plasti morja so padale kot slapovi in se razlivala v majhnih potočkih; vse je hitelo, zvonci so peli, razburjenost, kriki, a najgroznejši je bil občutek, ko je vijak obstal in se je ladja brez moči gugala v valovih. Ali je tudi to bilo vse v sanjah...? Njegovi tovariši ga kličejo, ga tresejo: Jakec!... Jakec!... Preteguje se napol oblečen. V strojnem oddelku stoji voda že dva čevlja visoko. Tlakomer je razbit, svetilke so ugasnile, busola je pokvarjena. V temi se kličejo in se iščejo. Para sika.

»Kaj je? Kaj se je zgodilo?«

Neki amerikanec se je zaletel v nas... Potapljamci se... Reši se, kdor se more.

Toda na vrhu ozke lestve, na katero so se zagnali kurjači in mehaniki, se je pokazal. Moko visoko vzravnal in s samokresom v roki.

»Prvemu, ki stopi ven, razbijem črepinjo. Kurite, tristo vragov! Kurite, kar se da. Zemlja ni daleč. Se jo lahko dosežemo.«

Vsak se je vrnil na svoje mesto in delal z obupno besnostjo. V kurilnici je neznosno. Peči so naložene, da bodo vsak čas počile. Moker premog se kadi, rumenkast dim duši kurjače, a vode je kljub sesalkam vedno več: ledeno pada po njihovih uohih. Oh! Kako srečni so tisti, ki bodo umrli na krovu, na svežem zraku. Tukaj pa je smrt črna, prav taka kot samomor.

Končno je. Sesalke ne delujejo več. Peči so ugasnile. Kurjačem sega voda do ramena. In tokrat je sam Moko zakričal z gromovitim glasom: »Reši se, kdor more!«

IX. Povratek.

Na mirnem, ozkem avguštinskem nabrežju, ki ga na eni strani oddajajo knjigarne, na drugi strani pa razni antikvarijati, se je v eni izmed starih hiš iz prejšnjega stoletja, z obokanimi vrati, naselila Revija bodočih ras.

Najbrž ni bilo slučajno, da se je zatekla prav v ta zakoten okraj. V Parizu se dnevniki in publikacije izdajajo običajno v okrajih, ki se jim najbolj prilagajajo. Modne revije in boljši dnevniki kažejo svoje pisane naslovnice strani v centru, v bližini velikih bulvarjev, prav tako kot najnovejši blagovni vzorci.

Revija bodočih ras s podnaslovom neodvisna in humanitarna, se je čudovito skladala s tem nabrežjem, na katerem so se prodajale

stare knjige. Sicer je pa bila v bližini Instituta, kot je dejala Šarlota. Pred kakimi šestimi meseci je bila ustanovljena in ubogi hišnik stare požarne, plesnive hiše, je bil ves obupan, ko je videl, da je pričela prestopati prag njegovega poslopja množica čudnih oguljenih ljudi, vse kar je najnižjega v francoskem lesoplovju.

»Celo zamorci prihajajo, in Kitajci...« je pripovedoval svojim tovarišem nesrečni oskrbnik; in po mojem mnenju je pri tem namigoval na Moronvala. Ta je bil eden izmed sodelavcev Revije in spremljali so ga vedno »mali divjački«. Toda Moronval ni bil edini nenavaden gost te hiše, ki je postala pravo zbirališče pariških, izpodletelih literatov in umetnikov.

Pomislite: skrahirani literat je ustanovil Revijo. Denar mora imeti: Revija je ustanovljena z delnicami! Po pravici moramo povedati, da je bilo delničarjev zelo malo. Do sedaj sta bila samo dva. Prvi je bil seveda d'Argenton in drugi je bil... naš prijatelj Jakec. Ne smejte se. Jakec je bil delničar revije bodočih ras. Založil je deset tisoč frankov, ki mu jih je poklonil »dobri striček«. Šarlota se je sicer nekoliko pomišljala porabiti na ta način denar, ki bi ga morala vrniti otroku, ko bi postal polnoleten. Toda končno je popustila na d'Argentonovo prigovarjanje: »Poglej!... Razumi vendar, krasno lahko založiš ta denar. Številke so pač številke... Poglej kako visoko obrestno mero imajo delnice Revije dveh svetov! Ali je mogoče bolje naložiti denar? Ne trdim, da bomo tudi mi takoj imeli tak uspeh. Toda tu si dosežemo vsaj četrtino tega, je to veliko bolje, kot naložitev na rento ali pa železniški papirji. Tudi jaz sem ves svoj denar vtaknil v to podjetje in nisem prav nič pomišljal.«

Ker je poznala poetovo skopuštvost, je ta razlog bil precej učinkovit.

V teku prvih šestih mesecev je d'Argenton porabil čez trideset tisoč frankov za opremo uredniških sob in za najemnino. Od prve glavnice ni ostalo ničesar. Zato se je moral znova obrniti na delničarje za pomoč.

Ker v začetku ni bilo še nobenih dohodkov od revije, so bili izdatki zelo veliki. Poleg uredniških prostorov je najel v četrtem nadstropju iste hiše veliko in krasno stanovanje z balkonom, s katerega je imel čudovit razgled. Videla se je Seina, Notredamska cerkev, zvoniki, mostovi, drdrajoče kočije in ladje, ki so počasi plule pod oboki mostov. Tukaj se mu je zdela, da vsaj lahko diha, da lahko živi. V tistem izgubljenem kotičku na jelševju, v tisti grozni zapuščenosti itak ni bilo mogoče delati, kdo bi sploh verjel, da je tam bil zaprt kar šest let? Kaj je imel od tega? Šest let je porabil za Faustovo hčerko, medtem, ko je v intelektualnem okolju Pariza započel že ne vem koliko študij, razprav, novelic.

Tudi Šarlota je mrzlično delala in pomagala svojemu umetniku. Še vedno je bila mlada, še vedno živahna, vodila je gospodinjstvo in kuhala, kar ni bila malenkost z ozirom na ogromno število obojevalcev, ki so vedno bili zbrani okrog mize.

Da bi boljše prebavljal, je po obedu rajši diktiral kot pisal in ker je Šarlota imela lepo angloško pisavo, jo je uporabljal kot tajnico. Kadar sta bila zvečer sama, je po večerji eno uro diktiral sprehajajoč se po sobi iz kota v kot.

V stari hiši, kjer je že vse spalo, so odmevali njegovi koraki, se slišal njegov svečani glas in poleg njega še nek drug, ljubeč, prijeten spoštljiv glasek, ki je odgovarjal svečanemu pridigarju.